

Regeringens proposition

2017/18:252

Extra ändringsbudget för 2018 – Ny möjlighet
till uppehållstillstånd

Prop.
2017/18:252

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 19 april 2018

Stefan Löfven

Per Bolund
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnas förslag om en ny möjlighet till uppehållstillstånd för vissa ensamkommande unga. Det föreslås att en utlänning som har fått, eller annars skulle få, ett beslut om utvisning ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om

- utlänningens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket den 24 november 2015 eller tidigare,
- det för utlänningen har, eller borde ha, anvisats en kommun som ska ordna boendet,
- beslutet om utvisning har fattats, eller annars skulle fattas, 15 månader eller senare från registreringsdatumet men tidigast den 20 juli 2016,
- beslutet om utvisning har fattats, eller annars skulle fattas, när utlänningen är 18 år eller äldre,
- utlänningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs, och
- utlänningen studerar eller har för avsikt att studera i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan, på heltid på en annan motsvarande utbildning eller på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särsvux.

En ansökan om ett sådant uppehållstillstånd föreslås endast få göras under en begränsad tid och vid ett tillfälle.

Propositionen innehåller också förslag om att anpassa bestämmelserna om uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå så att studier på sammanhållna yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen eller liknande utbildningar inom introduktionsprogram i gymnasieskolan kan ge samma

Prop. 2017/18:252 möjlighet till uppehållstillstånd som studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan.

Regeringen föreslår även ändrade utgiftsramar och anslag för 2018 till följd av lagförslagen.

Ändringarna i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige föreslås träda i kraft den 1 juli 2018.

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.....	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå	15
3	Ärendet och dess beredning	22
4	Bakgrund.....	23
4.1	Lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.....	23
4.2	Gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen	25
4.3	Sammanhållna yrkesutbildningar	26
5	Ny möjlighet till uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för vissa utläningar som väntat länge på beslut	27
5.1	Uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå.....	27
5.2	Ett uppehållstillstånd bör kunna vägras i vissa fall.....	40
5.3	Uppehållstillstånd vid fortsatta studier	42
6	Ändring av en befintlig bestämmelse om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå	43
7	Sammanhållna yrkesutbildningar	44
8	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	52
9	Kostnader och andra konsekvenser	53
10	Ändringar avseende statens utgifter	58
10.1	Anslagsförändringar	59
10.2	Konsekvenser för statens budget	62
11	Författningskommentar	65
11.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.....	65
11.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå	74
Bilaga 1	Sammanfattning av utkastet till lagrådsremiss Ny möjlighet till uppehållstillstånd	81
Bilaga 2	Lagförslagen i utkastet till lagrådsremiss	82
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser	99
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag.....	100
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	117
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 april 2018.....	127

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

dels antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige,

2. lag om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå,

dels godkänner vad regeringen föreslår om ändrade ramar och anvisar anslag enligt tabell 1.1.

Tabell 1.1 Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade anslag 2018

Tusental kronor

Utgifts- område	Anslags- nummer	Beslutad ram/anvisat anslag	Förändring av ram/anslag	Ny ram/Ny anslagnivå
8	Migration	15 748 230	69 063	15 817 293
	1:1	5 315 835	31 762	5 347 597
	1:2	8 101 000	4 750	8 105 750
	1:4	959 878	1 562	961 440
	1:5	288 800	1 398	290 198
	1:6	305 150	29 591	334 741
13	Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering	25 600 209	531 802	26 132 011
	1:2	19 265 374	531 802	19 797 176
15	Studiestöd	24 352 692	91 000	24 443 692
	1:1	4 091 761	78 000	4 169 761
	1:2	16 357 643	13 000	16 370 643
Summa anslagsförändring på ändringsbudget			691 865	

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige¹

dels att nuvarande 16 f–16 h §§ ska betecknas 16 g–16 i §§,

dels att de nya 16 g–16 i §§ ska ha följande lydelse,

dels att 16 a, 16 c–16 e, 17, 19 och 21 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före nuvarande 16 f och 16 h §§ ska sättas närmast före de nya 16 g respektive 16 i §,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 16 f och 16 j §§, och närmast före 16 j § en ny rubrik, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 a §²

Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänning enligt 5 kap. 1 eller 6 § eller 12 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) ska bestämmas i enlighet med *tredje* stycket om det leder till en längre giltighetstid än vad som följer av 5, 12 eller 15 § och utlänningen

1. har fyllt 17 men inte 25 år,

2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och

Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänning enligt 5 kap. 1 eller 6 § eller 12 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) ska bestämmas i enlighet med *fjärde* stycket om det leder till en längre giltighetstid än vad som följer av 5, 12 eller 15 § och utlänningen

2. studerar på

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

¹ Senaste lydelse av rubriken närmast före 16 f § 2017:352
rubriken närmast före 16 h § 2017:352.

² Senaste lydelse 2017:352.

3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning.

Giltighetstiden ska också bestämmas i enlighet med tredje stycket för ett uppehållstillstånd som beviljas ett ensamkommande barn enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet, om barnet

1. har fyllt 17 år, och
2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan.

Giltighetstiden ska bestämmas till sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningsens individuella studieplan, eller, om utlänningsen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument.

Om det finns särskilda skäl får giltighetstiden bestämmas enligt

c) heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna, och

3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller, i fråga om en sådan utbildning som avses i 2 a, en utländsk motsvarande utbildning.

För en utlännings som har fullföljt en sådan utbildning som avses i första stycket 2 b och c före den 1 juli 2018 och som studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning gäller, i stället för vad som anges i första stycket 3, att utlänningsen inte tidigare ska ha fullföljt en sådan utbildning som avses i första stycket 2 a eller en utländsk motsvarande utbildning.

Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas ett ensamkommande barn enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet ska också bestämmas i enlighet med fjärde stycket om det leder till en längre giltighetstid än vad som annars skulle ha bestämts och barnet

2. studerar på
 - a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan, eller
 - b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan.

Om det finns särskilda skäl får giltighetstiden bestämmas enligt

16 c §³

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 §, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

1. har fyllt 18 men inte 25 år,
2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, och
3. inte tidigare har fullföljt en gymnasieutbildning eller en utländsk motsvarande utbildning.

Detsamma ska gälla för en utlänning som har haft, eller annars skulle beviljas, ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet. Den nedre åldersgränsen ska dock i detta fall vara 17 år.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Upphållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

Upphållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång. *Upphållstillstånd enligt denna paragraf får inte beviljas en utlänning som avses i första stycket som studerar på en sådan utbildning som avses i 16 a § första stycket 2 b.*

16 d §⁴

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 c eller 16 g §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon har fyllt 18 men inte 25 år och uppfyller villkoren i 16 a § första stycket 2 och 3.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 c, 16 f eller 16 h §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon har fyllt 18 men inte 25 år och uppfyller villkoren i 16 a § första stycket 2 och 3.

Detsamma ska gälla för en utlänning som uppfyller villkoren i 16 a § första stycket och som har haft ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd.

För att uppehållstillstånd enligt första eller andra stycket ska beviljas en utlänning som avses i

³ Senaste lydelse 2017:352.

⁴ Senaste lydelse 2017:352.

16 a § andra stycket krävs att utlänningen uppfyller villkoren i det stycket i stället för vad som anges i 16 a § första stycket 3.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

16 e §⁵

En utlänning som på grund av att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet har fått, eller annars skulle få, ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet eller som av samma skäl har haft ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716), och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om

1. utlänningens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,

2. utlänningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs, och

3. utlänningen studerar i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning.

3. utlänningen studerar a) i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, eller

b) på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i fyra år.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

Ett beslut om av- eller utvisning får inte verkställas innan frågan om uppehållstillstånd har avgjorts genom ett beslut som har fått laga kraft.

16 f §

En utlänning som har fått, eller annars skulle få, ett beslut om utvisning ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om

1. utlänningens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,

2. det för utlänningen har, eller borde ha, anvisats en kommun som ska ordna boendet enligt 3 § andra stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,

3. beslutet om utvisning har fattats, eller annars skulle fattas, 15 månader eller senare från registreringsdatumet men tidigast den 20 juli 2016,

4. beslutet om utvisning har fattats, eller annars skulle fattas, när utlänningen är 18 år eller äldre,

5. utlänningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs, och

6. utlänningen studerar eller har för avsikt att studera

a) i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, eller

b) på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

För att uppehållstillstånd ska beviljas en utlänning som har för avsikt att studera krävs att han eller hon tidigare har studerat i Sverige.

Upphållstillstånd får beviljas även om utlänningens identitet är oklar och han eller hon inte kan göra sin uppgivna identitet sannolik.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även vid studier på deltid.

En ansökan om uppehållstillstånd ska ha kommit in till

16 f §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon inte har fyllt 25 år, uppfyller förutsättningarna i 16 a § första stycket 2 och 3, och aktivt har deltagit i utbildningen.

16 g §⁶

En utlänning som studerar på en sådan utbildning som avses i 16 a § första stycket 2 b och c får beviljas uppehållstillstånd för endast en sådan utbildning.

För att uppehållstillstånd enligt första stycket ska beviljas en utlänning som avses i 16 a § andra stycket krävs att utlänningen uppfyller villkoren i det stycket i stället för vad som anges i 16 a § första stycket 3.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

16 g §

En utlänning som vid första prövningen av hans eller hennes asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket *och som inte har påbörjat studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning när uppehållstillståndet löper ut*, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år, och
2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan.

16 h §⁷

En utlänning som vid första prövningen av hans eller hennes asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket, *eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 16 f §*, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

⁶ Senaste lydelse av tidigare 16 f § 2017:352.

⁷ Senaste lydelse av tidigare 16 g § 2017:352.

Första stycket gäller inte om utlänningen, när uppehållstillståndet enligt 16 c § andra stycket eller 16 f § löper ut, har påbörjat studier på

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Upphållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

16 h §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d eller 16 f §, ska om utbildningen fullföljts beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat.

16 i §⁸

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d, 16 f eller 16 g §, ska om utbildningen fullföljts beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat eller sex månader efter den dag en sådan yrkesinriktad utbildning eller en sådan sammanhållen yrkesutbildning som avses i 16 a § första stycket 2 b och c har avslutats i enlighet med en individuell studieplan.

⁸ Senaste lydelse av tidigare 16 h § 2017:352.

16 j §

Om en utlänning har ansökt om uppehållstillstånd enligt 16 e eller 16 f § får Migrationsverket eller, om ett beslut om ett sådant uppehållstillstånd har överklagats, en domstol besluta om inhibition av ett beslut att avvisa eller utvisa utlänningen.

17 §⁹

En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b §, eller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 h §§, ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b § eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 h §§ ska, såvida inte något annat följer av 17 a §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd, om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Uppehållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning

En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b §, eller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 i §§, ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b § eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 i §§ ska, såvida inte något annat följer av 17 a §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd, om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Uppehållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning

som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt gymnasieutbildning eller motsvarande.

som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt en

a) gymnasieutbildning eller motsvarande,

b) yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om försörjningsförmåga och om underrättelse till Skatteverket.

19 §¹⁰

Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 8 eller 14 §, som ansöker om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 h §§ eller som ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 17 §.

Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 8 eller 14 §, som ansöker om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 i §§ eller som ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 17 §.

21 §¹¹

Om ett uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt 16 a § får giltighetstiden för tillståndet omprövas om förutsättningarna för ett längre uppehållstillstånd för studier inte längre är uppfyllda eller om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller inte aktivt deltar i utbildningen.

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 g §§ får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningen inte aktivt deltar i utbildningen.

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 e §§ eller 16 g–16 h §§ får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningen inte aktivt deltar i utbildningen.

¹⁰ Senaste lydelse 2017:352.

¹¹ Senaste lydelse 2017:352.

Prop. 2017/18:252 Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

Prop. 2017/18:252

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

dels att 1–5 och 9 §§ ska ha följande lydelse,

dels att punkt 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd enligt 16 c eller 16 g § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller ett uppehållstillstånd enligt 3 §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år,

2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och

3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd enligt 16 c, 16 f eller 16 h § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller ett uppehållstillstånd enligt 3 §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

2. studerar på

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna, och

3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller, i fråga om en sådan utbildning som avses i 2 a, en utländsk motsvarande utbildning.

Ett sådant uppehållstillstånd ska också beviljas en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, om utlänningen

1. har fyllt 18 år,
2. under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, och
3. uppfyller villkoren i första stycket.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst till den dag lagen upphör att gälla.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

1 a §

För att uppehållstillstånd enligt 1 § ska beviljas en utlänning som har fullföljt en sådan utbildning som avses i 1 § första stycket 2 b och c före den 1 juli 2018 och som studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning gäller, i stället för vad som anges i 1 § första stycket 3, att utlänningen inte tidigare ska ha fullföljt en sådan utbildning som avses i 1 § första stycket 2 a eller en utländsk motsvarande utbildning.

2 §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § den lagen eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d eller 16 e § den lagen, eller enligt 1 §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år,
2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och
 2. studerar på
 - a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,
 - b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller
 - c) heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den

3. aktivt har deltagit i utbildningen.

En utlänning som studerar på en sådan utbildning som avses i första stycket 2 b och c får beviljas uppehållstillstånd för endast en sådan utbildning.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

3 §

En utlänning som vid första prövningen av hans eller hennes asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, *och som inte har påbörjat studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning när uppehållstillståndet löper ut*, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

En utlänning som vid första prövningen av hans eller hennes asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, *eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 16 f § den lagen*, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år, och

2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan.

Första stycket gäller inte om utlänningen, när uppehållstillståndet enligt 16 c § andra stycket eller 16 f § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige löper ut, har påbörjat studier på

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och

som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Uppehållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

4 §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § den lagen eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 d–16 f §§ den lagen eller enligt 1 eller 2 § ska, om utbildningen fullföljts, beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § den lagen eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 d–16 g §§ den lagen eller enligt 1 eller 2 § ska, om utbildningen fullföljts, beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat *eller sex månader efter den dag en sådan yrkesinriktad utbildning eller en sådan sammanhållen yrkesutbildning som avses i 1 § första stycket 2 b och c har avslutats i enlighet med en individuell studieplan.*

5 §

En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 h §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§, ska senast månaden efter

En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 i §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§, ska senast månaden efter

den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen. Detsamma ska gälla för en arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, om utlänningen under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § den lagen och under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram, eller en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 h §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§ ska, såvida inte något annat följer av 6 §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Upphållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt gymnasieutbildning eller motsvarande.

den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen. Detsamma ska gälla för en arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, om utlänningen under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § den lagen och under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram, eller en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 i §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§ ska, såvida inte något annat följer av 6 §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Upphållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt *en*

a) gymnasieutbildning eller motsvarande,

b) yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om försörjningsförmåga och om underrättelse till Skatteverket.

9 §

Om ett uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, får giltighetstiden för tillståndet omprövas om förutsättningarna för ett längre uppehållstillstånd för studier inte längre är uppfyllda eller om utlänningsen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller inte aktivt deltar i utbildningen.

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 g §§ den lagen eller enligt någon av 1–3 §§, får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningsen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningsen inte aktivt deltar i utbildningen.

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 e §§ eller 16 g–16 h §§ den lagen eller enligt någon av 1–3 §§, får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningsen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningsen inte aktivt deltar i utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning.

3. Trots punkt 2 gäller 5 och 6 §§ fortfarande för en ansökan som har registrerats hos Migrationsverket före den 20 januari 2023 om utlänningsen har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller om

3. Trots punkt 2 gäller 5 och 6 §§ fortfarande för en ansökan som har registrerats hos Migrationsverket före den 20 januari 2023 om utlänningsen har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller om

utlänningen har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 d–16 f §§ eller 16 h § den lagen, eller enligt 1, 2 eller 4 §, och senast vid den tidpunkten fullföljt sin utbildning.

utlänningen har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 d–16 g §§ eller 16 i § den lagen, eller enligt 1, 2 eller 4 §, och senast vid den tidpunkten fullföljt sin utbildning.

Prop. 2017/18:252

3 Ärendet och dess beredning

Antalet asylsökande som sökte sig till Sverige under 2015 var rekordhögt. Det innebar stora påfrestningar på det svenska asylsystemet och har även medfört att den genomsnittliga handläggningstiden för asylärenden hos Migrationsverket har blivit mycket lång. När regeringen föreslog lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (den tillfälliga lagen) var en av utgångspunkterna att regelverket inte skulle ändras för barn och barnfamiljer som hade kommit till Sverige innan aviseringen av lagändringarna den 24 november 2015. Som en följd av de långa handläggningstiderna hos Migrationsverket är det emellertid många av dem som kom till Sverige som ensamkommande barn innan aviseringen den 24 november 2015 som har, eller kommer att ha, hunnit bli vuxna innan Migrationsverket fattar ett beslut i deras asylärende. Därmed har deras möjligheter att beviljas uppehållstillstånd i Sverige försämrats. Det är angeläget att åtgärder vidtas för att snarast förbättra situationen för denna grupp.

Inom Justitiedepartementet har ett utkast till lagrådsremiss utarbetats med förslag bl.a. om en ny möjlighet till uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för denna grupp. Utkastet har remissbehandlats och ett remissmöte hölls den 6 februari 2018. En sammanfattning av utkastets innehåll finns i *bilaga 1* och utkastets lagförslag finns i *bilaga 2*. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3* och remissyttrandena finns tillgängliga i Justitiedepartementet (dnr Ju2018/00750/L7).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 19 mars 2018 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Lagrådet finner sig inte kunna tillstyrka att det remitterade lagförslaget läggs till grund för lagstiftning och anför bl.a. att de föreslagna reglerna är komplicerade, att det finns en uppenbar risk att de inte kommer att bli effektiva och att beredningskravet inte kan anses väl tillgodosett.

Lagrådet har invändningar mot att utkastet till lagrådsremiss har remitterats på kort tid (tre veckor). Som anges ovan är det angeläget att åtgärder vidtas för att snarast förbättra situationen för den aktuella gruppen. Bland de utlänningar som kan komma i fråga för ett uppehållstillstånd enligt förslaget om ny möjlighet till uppehållstillstånd finns dessutom de som har fått ett utvisningsbeslut som fått laga kraft. Det är därför av stor vikt att de ändringar som föreslås i den tillfälliga lagen kan träda i kraft så snart som möjligt. Det är mot denna bakgrund som längden på remisstiden har bestämts till tre veckor. För att underlätta för remissinstanserna har förslagen presenterats på ett remissmöte som hölls två veckor innan tiden för att svara på remissen gick ut. Merparten av remissinstanserna har kommit in med remissyttrande och de mest berörda remissinstanserna har lämnat välmotiverade sådana. Regeringen anser mot den bakgrunden att beredningskravet i regeringsformen är tillgodosett i tillräcklig utsträckning.

Lagrådets övriga synpunkter behandlas och bemöts i avsnitt 5.1, 7 och 8. I förhållande till lagrådsremissen görs också en språklig ändring i 2 § lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.

Skäl för ändringar i statens budget

Regeringen lämnar i denna proposition förslag till ändringar i statens budget för 2018 med anledning av förslaget om ny möjlighet till uppehållstillstånd för vissa ensamkommande unga. Enligt riksdagsordningen får regeringen vid högst två tillfällen lämna en proposition med förslag till ändringar i statens budget för det löpande budgetåret (9 kap. 6 § första stycket). En sådan proposition lämnas i anslutning till budgetpropositionen eller den ekonomiska vårpropositionen (tilläggsbestämmelse 9.6.1). Förslag till ändringar i budgeten får dock lämnas vid andra tillfällen om regeringen anser att det finns särskilda skäl (9 kap. 6 § andra stycket).

Regeringen meddelade i slutet av november 2017 sin avsikt att lämna förslag om en ny möjlighet till uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för en viss grupp ensamkommande unga. Därefter har ett arbete med att ta fram ett sådant förslag bedrivits skyndsamt inom Regeringskansliet. Med hänsyn till de krav som regeringsformen ställer på beredning av lagförslag har det inte varit möjligt för regeringen att lämna förslaget inom ramen för den ordinarie processen för ändringar i statens budget. Det är vidare angeläget att de ändringar som föreslås i den tillfälliga lagen kan träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 juli 2018. Regeringen anser därför att det finns särskilda skäl för att lämna ytterligare förslag till ändringar i statens budget för 2018.

4 Bakgrund

4.1 Lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Den tillfälliga lagen trädde i kraft den 20 juli 2016 och gäller i tre år. Lagen innebär att det svenska regelverket om möjlighet att beviljas uppehållstillstånd i Sverige tillfälligt har anpassats till miniminivån enligt EU-rätten och internationella konventioner. Möjligheterna till uppehållstillstånd för andra än skyddsbehövande har begränsats och huvudregeln är att de som beviljas uppehållstillstånd i Sverige beviljas tidsbegränsade uppehållstillstånd. Den som kan försörja sig genom arbete eller näringsverksamhet kan beviljas ett permanent uppehållstillstånd när det tidsbegränsade uppehållstillståndet löper ut (17 §). För den som är under 25 år gäller detta endast om personen har fullföljt en gymnasieutbildning eller motsvarande.

Sedan den 1 juni 2017 finns även bestämmelser om uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå i den tillfälliga lagen. Bestämmelserna syftar till att främja integrationen av unga nyanlända och uppmuntra dem att genomgå utbildning på gymnasial nivå för att därefter kunna försörja sig genom arbete eller näringsverksamhet. Det går att få uppehållstillstånd för

Prop. 2017/18:252 studier på gymnasieskolans introduktionsprogram. Sådana studier syftar bl.a. till att den studerande ska uppnå behörighet för att kunna studera på något av de nationella programmen. Regelverket om uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå möjliggör för en utlänning att studera på gymnasieskolans introduktionsprogram i tretton månader med möjlighet till förlängning i ytterligare tretton månader (16 c och 16 g §§). Regelverket ger också möjlighet till uppehållstillstånd för studier på något av de nationella programmen i gymnasieskolan eller för studier på heltid på en annan motsvarande utbildning. Giltighetstiden för ett sådant uppehållstillstånd ska bestämmas till sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen. Den som studerar på ett nationellt program eller motsvarande och som också har ett skyddsbehov kan få ett längre uppehållstillstånd än vad man annars hade fått (16 a §). Det går även att få ett uppehållstillstånd för studier på nationellt program eller motsvarande för utlänningar som tidigare har haft ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl men som inte längre kan få ett sådant tillstånd, eller för utlänningar som tidigare har haft uppehållstillstånd för studier på ett introduktionsprogram (16 d §). En utlänning som inte har hunnit avsluta sina studier på ett nationellt program eller motsvarande i tid kan få ett uppehållstillstånd för fortsatta studier förutsatt att utlänningen aktivt har deltagit i utbildningen. Ett sådant uppehållstillstånd beviljas med som längst tretton månader i taget (16 f §). Den som har fullföljt en utbildning på ett nationellt program eller motsvarande kan beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning. Giltighetstiden på ett sådant uppehållstillstånd ska vara sex månader och räknas från den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat (16 h §).

Vissa av bestämmelserna om uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå syftar även till att säkerställa att ensamkommande barn som saknar ordnat mottagande i hemlandet och som tidigare normalt fick permanent uppehållstillstånd, inte hamnar i ett sämre läge än de barn och ungdomar som omfattas av detta regelverk (16 a § andra stycket, 16 b §, 16 c § andra stycket och 16 e §). För ensamkommande barn som kom till Sverige senast den 24 november 2015 och som beviljats ett uppehållstillstånd, eller fått ett av- eller utvisningsbeslut med uppskjuten verkställighet, på grund av verkställighetshinder som består i att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet gäller mer generösa regler än för andra. De kan beviljas ett uppehållstillstånd som är giltigt i fyra år om vissa förutsättningar är uppfyllda. Även den som beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder som består i att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet och som hunnit bli vuxen när det tillståndet löper ut omfattas av reglerna om uppehållstillstånd rörande studier på gymnasienivå (16 e §).

Den tillfälliga lagen gäller till och med den 19 juli 2019. Därefter, dvs. den 20 juli 2019, träder lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå i kraft. Lagen är tidsbegränsad och innebär bl.a. att det, efter att den tillfälliga lagen har upphört att gälla, finns möjlighet att beviljas uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, uppehållstillstånd för fortsatta studier, uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning och permanent uppehållstillstånd vid försörjning (1–5 §§).

4.2 Gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen

Prop. 2017/18:252

Bestämmelserna om uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå knyter an till den reglering som finns i skollagen (2010:800) för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, den kommunala vuxenutbildningen (komvux) och den särskilda utbildningen för vuxna (särsvux). Gymnasieskolan är öppen endast för ungdomar som avslutat sin grundskoleutbildning eller motsvarande utbildning och som påbörjar sin gymnasieutbildning under tiden till och med det första kalenderhalvåret de fyller 20 år (15 kap. 5 § skollagen). Det förutsätter att personen är bosatt i Sverige med vilket, såvitt nu är aktuellt, avses att personen är folkbokförd här. En utlänning som måste ha uppehållstillstånd för att få vistas i Sverige får som regel endast folkbokföras om detta villkor är uppfyllt (jfr 29 kap. 2 § första stycket skollagen och 4 § folkbokföringslagen [1991:481]). Vid tillämpning av skollagen kan även den som inte är folkbokförd under vissa förhållanden anses som bosatt i landet (29 kap. 2 § andra och tredje stycket skollagen). Det gäller exempelvis asylsökande och personer som vistas i Sverige utan stöd av myndighetsbeslut eller författning. Under förutsättning att de påbörjar studierna före 18 års ålder har även dessa personer rätt att studera i gymnasieskolan (29 kap. 3 § skollagen). Ungdomar som gått igenom en utbildning på ett nationellt program eller likvärdig utbildning eller som avlagt International Baccalaureate (IB) är inte längre behöriga för nationella program eller introduktionsprogram i gymnasieskolan (15 kap. 6 § skollagen). De nationella programmen kan vara antingen högskoleförberedande eller yrkesprogram (15 kap. 7 § skollagen). Introduktionsprogrammen syftar till att förbereda elever för vidare utbildning på något av de nationella programmen eller att underlätta etablering på arbetsmarknaden. Bland introduktionsprogrammen finns t.ex. språkinträdning som syftar till att ge nyanlända ungdomar en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket, vilket möjliggör för dem att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning. Det finns också yrkesinträdning som syftar till att elever ska få en yrkesinriktad utbildning som underlättar för dem att etablera sig på arbetsmarknaden eller som leder till studier på ett yrkesprogram (17 kap. 3 § skollagen). Ungdomar som ska erbjudas språkinträdning är inte behöriga att påbörja yrkesinträdning. Om det inte bedöms finnas synnerliga skäl kan inte den som är behörig till ett yrkesprogram påbörja yrkesinträdning (17 kap. 11 § skollagen).

Kommunal vuxenutbildning är bl.a. öppen för vuxna från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år. Det förutsätter bl.a. att personen saknar sådana kunskaper som utbildningen syftar till att ge och har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen (20 kap. 20 § skollagen). Kommunal vuxenutbildning ges på grundläggande nivå, gymnasial nivå och som svenska för invandrare. Utbildning på grundläggande nivå syftar bl.a. till att möjliggöra fortsatta studier och utbildning på gymnasial nivå till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som gymnasieskolan ska ge. Utbildning i svenska för invandrare syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i

Prop. 2017/18:252 svenska språket. (20 kap. 3–4 §§ skollagen). Asylsökande har inte rätt till kommunal vuxenutbildning (29 kap. 3 § skollagen).

Bestämmelserna om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå innefattar även en möjlighet till uppehållstillstånd för ungdomar som studerar på allmän kurs motsvarande gymnasieskolan vid folkhögskola.

4.3 Sammanhållna yrkesutbildningar

Gymnasieskolans nationella yrkesprogram ska utgöra grund för yrkesverksamhet och fortsatt yrkesutbildning. Inom komvux och särvux är det möjligt att få en motsvarande utbildning.

Både inom gymnasieskolan och kommunernas vuxenutbildning erbjuds även andra former av yrkesinriktade utbildningar som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden. Dessa utbildningar kan även utgöra ett första steg mot en yrkesexamen. Inom introduktionsprogrammet yrkesintroduktion erbjuds en yrkesinriktad utbildning som kan utformas för en grupp elever eller för enskilda elever. Genom att utforma yrkesintroduktion för en grupp elever har utbildningsanordnaren en möjlighet att på förhand organisera utbildningen med givna kurspaket och erbjuda tydliga och sökbara studievägar för eleverna. Även introduktionsprogrammet individuellt alternativ kan syfta till etablering på arbetsmarknaden och då innehålla yrkeskurser. Inom kommunernas vuxenutbildning har det sedan lång tid tillbaka erbjudits sammanhållna yrkesutbildningar eller yrkespaket som är sammansatta av ett antal nationella yrkesämnen och kurser. Utbildningarna har ofta tagits fram av huvudmän och externa utbildningsanordnare i samverkan med en lokal, regional eller nationell företrädare för ett yrkesområde.

Sedan år 2009 kan kommuner ansöka om statsbidrag bl.a. för yrkesinriktad vuxenutbildning på gymnasial nivå enligt förordningen (2009:43) om statsbidrag för yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial nivå (yrkesvux). För att utveckla och skapa förutsättningar för ökad kommunal samverkan när det gäller planering och genomförande av gymnasial yrkesutbildning för vuxna har regeringen beslutat om förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning som trädde i kraft den 1 januari 2017. Villkor för sådant statsbidrag är bl.a. att de samverkande kommunerna erbjuder kombinationer av nationella kurser i yrkesämnen som är relevanta för ett yrkesområde (sammanhållna yrkesutbildningar).

Skolverket har haft i uppdrag att stödja huvudmännen för utbildningarna att införa regionalt inriktade yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen (regeringsbeslut den 27 oktober 2016, dnr U2016/04619/GV) och att i sitt arbete med att utforma förslag till sammanhållna yrkesutbildningar inom regionalt yrkesinriktad vuxenutbildning se till att förslagen även kan tillämpas inom gymnasieskolans introduktionsprogram där så är lämpligt (regeringsbeslut den 20 april 2017, dnr U2017/01930/GV). Uppdragen redovisades den 15 december 2017 (dnr U2017/05124/GV). Skolverket har tagit fram exempel på sammanhållna yrkesutbildningar, s.k. yrkespaket, som är utformade utifrån de kompetenskrav som olika branscher ställer. Huvudmän som genomför yrkesutbildning inom komvux kan välja

om och hur de ska använda förslagen. Det är fortfarande möjligt att lokalt eller regionalt bestämma om andra sammanhållna yrkesutbildningar än de nationellt framtagna yrkespaketen. Vad gäller gymnasieskolans introduktionsprogram behöver en individuell bedömning göras av om innehållet i ett yrkespaket är lämpligt för att förbereda en viss elev för etablering på arbetsmarknaden. Paketerna kan kombineras med bl.a. grundskoleämnen utifrån elevens behov. Även inom vuxenutbildningen är det möjligt att kombinera yrkespaketen med andra ämnen eller kurser. De exempel på yrkespaket som Skolverket har tagit fram varierar i omfattning och är inriktade på yrken som t.ex. anläggningsförare, ställningsbyggare och elevassistent. Det föreslås också olika kortare påbyggnadspaket.

5 Ny möjlighet till uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för vissa utlänningar som väntat länge på beslut

5.1 Uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå

Regeringens förslag: En utlänning som har fått, eller annars skulle få, ett beslut om utvisning ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om

1. utlänningens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,

2. det för utlänningen har, eller borde ha, anvisats en kommun som ska ordna boendet,

3. beslutet om utvisning har fattats, eller annars skulle fattas, 15 månader eller senare från registreringsdatumet men tidigast den 20 juli 2016,

4. beslutet om utvisning har fattats, eller annars skulle fattas, när utlänningen är 18 år eller äldre,

5. utlänningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs, och

6. utlänningen studerar eller har för avsikt att studera i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan, på heltid på en annan motsvarande utbildning eller på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller sÄrvux.

För att uppehållstillstånd ska beviljas en utlänning som har för avsikt att studera krÄvs att han eller hon tidigare har studerat i Sverige.

Uppehållstillstånd får beviljas Även om utlänningens identitet Är oklar och han eller hon inte kan gÖra sin uppgivna identitet sannolik.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegrÄnsat och gÄlla i tretton månader.

Om det finns sÄrskilda skÄl ska uppehållstillstånd kunna beviljas Även vid studier pÄr deltid.

En ansökan om uppehållstillstånd ska ha kommit in till Migrationsverket senast den 30 september 2018 och får göras vid endast ett tillfälle.

Om en utlänning har ansökt om ett uppehållstillstånd ska Migrationsverket eller, om ett beslut om ett sådant uppehållstillstånd har överklagats, en domstol få besluta om inhibition av ett beslut att utvisa utlänningen.

En ansökan om uppehållstillstånd ska kunna göras och bifallas trots att utlänningen vistas i Sverige.

Utkastets förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I utkastet föreslås inte att det av lagtexten uttryckligen ska framgå att en förutsättning för uppehållstillstånd ska vara att utlänningen tidigare har studerat i Sverige eller att en domstol ska få besluta om inhibition av ett beslut att utvisa utlänningen. Det föreslås inte heller att uppehållstillstånd ska få beviljas även om utlänningens identitet är oklar och han eller hon inte kan göra sin uppgivna identitet sannolik. I utkastet föreslås vidare en annan lagteknisk lösning avseende begränsningarna gällande ansöknings- tid och ansökningstillfällen samt att en ansökan om uppehållstillstånd ska ha kommit in till Migrationsverket senast den 31 augusti 2018.

Remissinstanserna: Många remissinstanser, däribland *Arbetsförmedlingen*, *Malmö kommun*, *Amnesty International*, *Läraryrket*, *Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar*, *Rädda barnen*, *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)* och *UNICEF Sverige*, tillstyrker, välkomnar eller är positivt inställda till att det föreslås en ny grund för uppehållstillstånd. Flera remissinstanser har dock synpunkter på förslaget närmare utformning. Ett flertal remissinstanser, däribland *Kammarrätten i Stockholm*, *Förvaltningsrätten i Stockholm*, *Förvaltningsrätten i Göteborg*, *Förvaltningsrätten i Malmö*, *Kungsbacka kommun* och *Nacka kommun*, avstyrker förslaget i dess helhet. *Justitiekanslern* och *Sveriges advokatsamfund* menar att förslaget i och för sig är vällovt men avstyrker respektive kan inte tillstyrka det i den föreslagna utformningen. De anser bl.a. i likhet med många andra remissinstanser, t.ex. *Kammarrätten i Stockholm* och *Migrationsverket*, att förslaget ökar komplexiteten i befintligt regelverk på ett sätt som riskerar att orsaka tillämpningsproblem. Vissa remissinstanser, t.ex. *Barnombudsmannen* och *Aneby kommun*, påtalar vikten av tydlig och snabb information om lagändringarna till de berörda. *Förvaltningsrätten i Luleå* och *Migrationsverket* anför att förslaget kan få negativa effekter på verkställighetsarbetet.

Många remissinstanser, däribland *Barnombudsmannen*, *Svenska Röda Korset*, *Flyktinggruppernas riksråd (FARR)*, *Rädda barnen* och *UNICEF Sverige*, är kritiska mot de avgränsningar som görs i förslaget när det gäller vilka utlänningar som omfattas, bl.a. när det gäller kravet på att den första ansökan om uppehållstillstånd ska ha registrerats senast den 24 november 2015 och att handläggningstiden ska uppgå till 15 månader eller mer, och anser att de bör tas bort eller justeras. *Lycksele kommun*, *FARR* och *Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar* har synpunkter på från vilken tidpunkt beräkningen av handläggningstiden ska göras. Flera remissinstanser, bl.a. *Förvaltningsrätten i Göteborg*, efterlyser närmare överväganden kring målgruppen för förslaget och några remissinstanser,

t.ex. FARR och Rädna barnen, anser att förslaget också bör omfatta andra grupper som drabbats av Migrationsverkets långa handläggningstider. Vissa remissinstanser, bl.a. Justitiekanslern, anser att det finns frågetecken kring förslaget ur ett rättssäkerhets- och likabehandlingsperspektiv.

Några remissinstanser, bl.a. Kammarrätten i Stockholm, Sveriges advokatsamfund och Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar, efterfrågar ett klagörande av hur prövningen av frågan om uppehållstillstånd enligt förslaget ska gå till i de fall då sökanden har överklagat sitt utvisningsbeslut till domstol.

Ett flertal remissinstanser, däribland Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Luleå, Migrationsverket, *Stockholms universitet (Juridiska fakulteten)* och Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar, efterfrågar ett förtydligande av vad som avses med uttrycket ”har för avsikt att studera”. Förvaltningsrätten i Luleå och Migrationsverket anser vidare att formuleringen ”borde ha” när det gäller kriteriet om anvisning till kommun är oklar.

Flera remissinstanser, däribland Förvaltningsrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Malmö och Migrationsverket, efterfrågar ett klagörande av vilket beviskrav som ska gälla vid bedömningen av sökandens identitet. För det fall att regeringen avser att frångå den i praxis fastslagna huvudregeln om styrkt identitet för uppehållstillstånd som inte har sin grund i skyddsskäl efterfrågas en redogörelse för vilka överväganden som legat till grund för regeringens bedömning i denna del. *Polismyndigheten* och Förvaltningsrätten i Stockholm anför att med ett sänkt beviskrav för identiteten minskar kontrollen över vilka som vistas i landet. Förvaltningsrätten i Stockholm anser att det är oklart om förslaget är i överensstämmelse med Sveriges internationella åtaganden t.ex. inom ramen för Schengensamarbetet. Migrationsverket och Justitiekanslern bedömer vidare att en övervägande andel av personerna som ingår i målgruppen kommer att ha små möjligheter att göra sin identitet sannolik vid en ny utredning och att det riskerar att leda till att förslaget inte får avsedd effekt. Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar menar att det är angeläget att det inte ställs upp något krav på att personerna ska nå upp till beviskravet sannolik avseende identiteten.

Några remissinstanser, bl.a. Migrationsverket och Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar, anser att kravet på att sökanden befinner sig i Sverige vid ansökan behöver förtydligas. Flera remissinstanser, t.ex. Justitiekanslern, Arbetsförmedlingen och Svenska Röda Korset, invänder mot förslaget om att en ansökan endast ska få göras under en viss tidsperiod och anser att begränsningen av ansökningstiden ska tas bort eller förlängas. Barnombudsmannen och Förvaltningsrätten i Malmö anser att det finns en risk att personer som skulle uppfylla kraven för en ny möjlighet till uppehållstillstånd inte kommer att omfattas, t.ex. för att beslutet om utvisning ännu inte har fattats när ansökningsfristen löper ut eller för att de missar den korta ansökningsfristen. Ett fåtal remissinstanser, bl.a. *Statens skolverk (Skolverket)*, har synpunkter på att ansökningstiden infaller under sommarmånaderna och menar att det riskerar att försvåra kontakten med skolhuvudmän och andra aktörer och därmed påverka den enskildes ansökan. Några remissinstanser, bl.a. Kammarrätten i Stockholm och Förvaltningsrätten i Luleå, ifrågasätter att förutsättningarna för ansökan regleras i övergångsbestämmelser och anser

Prop. 2017/18:252 att de i stället bör framgå direkt av bestämmelsen om uppehållstillstånd. Förvaltningsrätten i Göteborg efterfrågar ett förtydligande av vilka formella krav som ska ställas på en ansökan för att den ska anses ha kommit in och Justitiekanslern och Migrationsverket önskar ett klagörande av Migrationsverkets utredningsansvar i denna del. Migrationsverket anför att det är viktigt att det klagörs om det i samtliga fall ska ges in en ansökan till myndigheten eller om det räcker med att komplettera en pågående talan i domstol.

Några remissinstanser, t.ex. Rädda barnen, har synpunkter på uppehållstillståndets längd och ifrågasätter om den är ändamålsenlig.

Förvaltningsrätten i Göteborg och Sveriges advokatsamfund efterfrågar ett klagörande av domstolarnas möjlighet att besluta om inhibition i dessa ärenden.

Skälen för regeringens förslag

En ny möjlighet till uppehållstillstånd

När regeringen föreslog den tillfälliga lagen var en av utgångspunkterna att regelverket inte skulle ändras för barn och barnfamiljer som hade kommit till Sverige innan aviseringen av lagändringarna den 24 november 2015. I den tillfälliga lagen har därför särskild hänsyn tagits till barn, bl.a. genom en övergångsbestämmelse som innebär att barn som ansökt om uppehållstillstånd senast den 24 november 2015 inte omfattas av lagens bestämmelser, förutsatt att de fortfarande är barn vid Migrationsverkets prövning. På grund av de mycket långa handläggningstiderna hos Migrationsverket har många av dem som kom till Sverige som ensamkommande barn innan aviseringen av lagändringarna blivit eller kommer att ha blivit vuxna innan de får ett första beslut med anledning av asylansökan. Därmed omfattas de inte av den nämnda övergångsbestämmelsen, utan deras asylansökan prövas i stället enligt den tillfälliga lagen och de kriterier som gäller för vuxna asylsökande.

Det finns anledning att anta att många av dessa ungdomar skulle ha beviljats uppehållstillstånd i Sverige om deras asylansökan hade prövats när de fortfarande var barn, antingen med stöd av utlänningslagen (2005:716) eller bestämmelserna om uppehållstillstånd rörande studier på gymnasienivå i den tillfälliga lagen. I stället har de fått, eller kan komma att få, ett avlägsnandebeslut som innebär att de måste lämna landet. Dessa ungdomar har vistats i Sverige under lång tid utan sin familj och har under den tiden gått i skola och rotat sig här. Den långa väntan på ett beslut från Migrationsverket och osäkerheten om ett beslut ska hinna fattas innan 18-årsdagen har i många fall gjort att vistelsetiden i Sverige har präglats av stor oro och ovisshet på ett sätt som gjort denna grupp särskilt utsatt. Det är därför angeläget att det görs lagändringar som innebär att så många som möjligt i denna grupp av unga vuxna, som kom till Sverige som ensamkommande barn senast den 24 november 2015, som väntat mycket länge på Migrationsverkets beslut i asylärendet och som studerat, kan beviljas ett uppehållstillstånd för gymnasiestudier. Detta kan sedan leda till möjlighet att söka arbete, etablera sig på arbetsmarknaden och beviljas permanent uppehållstillstånd vid försörjning. Det bör därför införas en möjlighet till tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå i vissa fall.

Förvaltningsrätten i Luleå och *Migrationsverket* befarar att förslaget kan försvåra återvändandearbetet. Vidare ifrågasätter *Lagrådet* förslagets effekt på upprätthållandet av prövningssystemets legitimitet i stort. Eftersom förslaget om en ny möjlighet till uppehållstillstånd endast är en tillfällig ordning för en klart avgränsad grupp utlänningar bedömer regeringen dock att de långvariga effekterna på återvändandearbetet bör bli små och att förslaget bör ha en begränsad påverkan på prövningssystemets legitimitet i stort. I avsnitt 6 lämnas dessutom förslag som syftar till att underlätta verkställighetsarbetet.

Många remissinstanser anser att förslaget är komplicerat och kan leda till tillämpningssvårigheter. Några remissinstanser uttrycker även oro för att det kan inverka menligt på rättssäkerheten. Även *Lagrådet* har synpunkter på reglernas komplexitet och anför att gränsen har nåtts för vad som är acceptabelt i fråga om hur lagstiftning kan utformas. Förslaget innebär att en ny grund för uppehållstillstånd införs i ett redan befintligt regelverk som har varit i kraft och tillämpats en tid. Även om det befintliga regelverket inte är okomplicerat och det finns en risk för att införandet av en ny grund komplicerar regelverket ytterligare, anser regeringen inte att förslaget är så komplicerat att det riskerar att leda till sådana tillämpningssvårigheter att det kan påverka rättssäkerheten negativt. Som flera remissinstanser, bl.a. *Aneby kommun*, pekar på är det emellertid viktigt att de berörda får tillräcklig information och hjälp så att de kan tillvarata sina rättigheter. Detta gäller särskilt mot bakgrund av förslaget om att en ansökan endast ska få göras vid ett tillfälle och under en begränsad tid. Migrationsverket har en allmän serviceskyldighet i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde och information om nya lagförslag finns i regel på Migrationsverkets webbplats. En stor andel av dem som ingår i målgruppen kommer dessutom att ha pågående ärenden eller mål i själva asyl- och utvisningsfrågan, i vilka ett offentligt biträde är förordnat. Ett offentligt biträde ska inom ramen för sitt uppdrag tillvarata den asylsökandes intressen i målet eller ärendet. Detta innefattar att bistå med information och rådgivning utifrån gällande rätt. Dessa informationsåtgärder bedöms som tillräckliga.

Registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare

I utkastet till lagrådsremiss föreslås att en första förutsättning för uppehållstillstånd ska vara att utlänningens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare. Ett flertal remissinstanser, däribland *Sveriges advokatsamfund* och *Flyktinggruppernas riksråd (FARR)*, ifrågasätter att registreringsdatumet ska vara avgörande för möjligheten att omfattas av förslaget om en ny möjlighet till uppehållstillstånd. Många remissinstanser, bl. a. *Lycksele kommun*, *Rädda barnen* och *TCO*, anser att datumet i vart fall ska justeras till den 31 december 2015 eller senare för att säkerställa att de som anlände före tidsgränsen verkligen omfattas. Som framgår ovan innehåller redan det befintliga regelverket i den tillfälliga lagen särskilda regler för utlänningar vars asylansökan har registrerats senast den 24 november 2015 (se t.ex. 16 b och 16 e §§ och övergångsbestämmelserna till den tillfälliga lagen). Regeringen ser ingen

Prop. 2017/18:252 anledning att frånga den bedömning som gjorts tidigare att registreringsdatumet bör vara brytpunkten trots att det i enstaka fall kan framstå som orättvist (se prop. 2015/16:174 s. 42–43). I ett rättsligt ställningstagande angående övergångsbestämmelserna till den tillfälliga lagen har Migrationsverket vidare uttalat att om en utlänning avger en viljeyttring att ansöka om asyl och tidpunkten för viljeyttringen finns noterad i ärendet används detta datum som registreringsdatum (SR 05/2017). Till skillnad från t.ex. Sveriges advokatsamfund, FARR och *UNICEF Sverige*, anser regeringen att begränsningen är motiverad och godtagbar ur lika-behandlings- och rättssäkerhetssynpunkt.

Lång handläggningstid

Syftet med förslaget är att ge en möjlighet till uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för den grupp ungdomar vars utsikter till uppehållstillstånd kraftigt försämrats på grund av mycket långa handläggningstider hos Migrationsverket. *Lagrådet* ifrågasätter om det är en objektivt godtagbar princip att möjligheterna till uppehållstillstånd ska vara beroende av Migrationsverkets agerande och anför att det är en ny princip i utlänningslagstiftningen att låta handläggningstiden utgöra det i stort sett enda skälet för uppehållstillstånd. Eftersom det är de långa handläggningstiderna som har lett till att möjligheterna till uppehållstillstånd har försämrats för den aktuella gruppen anser regeringen att det är godtagbart att ställa som krav att handläggningstiden ska vara av en viss längd för att en utlänning ska omfattas av förslaget. Förslaget innebär vidare inte att ett uppehållstillstånd beviljas en utlänning enbart på grund av handläggningstiden i hans eller hennes asylärende, utan en individuell prövning av om förutsättningarna för uppehållstillstånd är uppfyllda ska göras i varje enskilt fall.

I svensk rätt finns inte reglerat hur lång handläggningstiden i asylärenden bör vara. Enligt artikel 31.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (omarbetning) ska prövningsförfarandet som huvudregel avslutas inom sex månader från det att ansökan lämnats in. Denna tidsfrist får förlängas med högst ytterligare nio månader i vissa situationer, bl.a. om ett stort antal tredjelandsmedborgare samtidigt ansöker om internationellt skydd, med följderna att det i praktiken blir mycket svårt att avsluta förfarandet inom sexmånadersfristen. Direktivet i denna del ska genomföras i svensk rätt senast den 20 juli 2018 och den frågan bereds för närvarande inom Regeringskansliet (jfr Ds 2015:37). I likhet med vad som föreslås i utkastet till lagrådsremiss anser regeringen ändå att dessa tidsfrister kan tjäna som ett riktmärke vid bedömningen av vad som kan anses utgöra en lång handläggningstid i den aktuella situationen och för den aktuella gruppen. Mot bakgrund av detta bör det därför krävas att handläggningstiden i det enskilda ärendet hos Migrationsverket uppgår till 15 månader eller längre för att en utlänning ska omfattas av förslaget.

För den som redan har fått ett utvisningsbeslut bör beräkningen av handläggningstiden utgå från datumet för Migrationsverkets beslut om utvisning. Detta bör, som *Migrationsverket* och *Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar* påpekar, gälla även i de fall då utlännings

asylansökan först har avvisats enligt 5 kap. 1 c § utlänningslagen på grund av att han eller hon har fått ett beslut om överföring enligt Dublinförordningen (Europaparlamentets och rådets förordning [EU] nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat [omarbetning]). Regeringen anser alltså inte, till skillnad från t.ex. *FARR* och *Lycksele kommun*, att beräkningen av handläggningstiden ska ske med utgångspunkt i när utvisningsbeslutet delges den sökande eller när det vinner laga kraft. För det fåtal som har ansökt om asyl senast den 24 november 2015 och som fortfarande inte har fått ett beslut från Migrationsverket i sitt asylärende när lagändringarna träder i kraft kommer handläggningstiden alltid ha uppgått till 15 månader eller mer.

Vuxen när asylansökan prövas

I utkastet till lagrådsremiss föreslås att en förutsättning för uppehållstillstånd ska vara att utlänningen var vuxen när hans eller hennes asylansökan prövades och att den tillfälliga lagen då var i kraft. Möjligheten till uppehållstillstånd för en utlänning som har fått sin asylansökan prövad enligt utlänningslagens bestämmelser innan den tillfälliga lagen trädde i kraft och när han eller hon fortfarande var ett barn har inte påverkats av handläggningstidens längd. Mot bakgrund av de överväganden som gjordes i samband med aviseringen av den tillfälliga lagen och som redogörs för ovan anser regeringen, till skillnad från *FARR*, att det är motiverat att för uppehållstillstånd kräva att utlänningens utvisningsbeslut har fattats efter att den tillfälliga lagen trätt i kraft. Endast den som har fått ett utvisningsbeslut den 20 juli 2016 eller senare och som är 18 år eller äldre vid det beslutet bör alltså omfattas. Att såsom bl.a. *FARR* föreslår utvidga målgruppen till andra grupper, t.ex. utlänningar som var barn vid tidpunkten för utvisningsbeslutet, är inte aktuellt.

Sedan den 1 maj 2017 gäller att Migrationsverket så snart som möjligt ska göra en åldersbedömning i ärenden där en asylsökande uppger att han eller hon är ett ensamkommande barn men där det finns skäl att ifrågasätta att sökanden är ett barn (13 kap. 17 § utlänningslagen). Den nya ordningen ska tillämpas på ansökningar som har kommit in den 1 februari 2017 eller senare. För personerna i den nu aktuella gruppen har bedömningen av ålder dock gjorts först i samband med det slutliga asylbeslutet. Migrationsverket har då bedömt om sökanden gjort sannolikt att han eller hon är ett barn vid beslutstillfället. Någon bedömning av åldern vid ansökningstillfället har som regel inte gjorts och det finns inte heller någon metod för att fastställa en persons exakta ålder. Även bland dem som har fått sin ålder justerad kan det alltså finnas de som var barn när de kom, men som hunnit bli vuxna under den långa väntetiden på ett beslut. Det är därför rimligt att även den som fått sin ålder justerad till 18 år eller äldre omfattas av förslaget. *Förvaltningsrätten i Malmö* anser att förslaget riskerar att leda till att barn hävdar att de är vuxna för att de ska omfattas av den nya möjligheten till uppehållstillstånd. Regeringen konstaterar att en ny uppgift om ålder måste värderas i ljuset av tidigare bedömningar som gjorts och mot bakgrund av samtliga omständigheter i ärendet. Såväl Migrationsverket som

Prop. 2017/18:252 domstolarna ska vidare försäkra sig om att principen om barnets bästa i 1 kap. 10 § utlänningslagen och andra bestämmelser som gäller barn följs.

För ensamkommande barn ska Migrationsverket enligt 3 § andra stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) anvisa en kommun som ska ordna boendet. Alla som vid ansökningstillfället uppgav att de var ensamkommande barn anvisas dock inte en kommun. Vid ansökningstillfället registrerar Migrationsverket nämligen först den ålder som den sökande uppger men om Migrationsverket, innan anvisning sker, bedömer att det är uppenbart att den sökande är vuxen ändras registreringen och anvisning till kommun sker inte (jfr Migrationsverkets rättsliga ställningstagande SR 41/2017). En utlännings som vid asylansökan uppgav att han eller hon var ett ensamkommande barn men som av Migrationsverket då bedömdes som uppenbart vuxen bör inte omfattas av förslaget. En förutsättning för uppehållstillstånd bör därför vara att en anvisning har gjorts enligt 3 § andra stycket LMA. Det kan dock inte uteslutas att en utlännings som Migrationsverket inledningsvis har bedömt som uppenbart vuxen och som därför inte har anvisats en kommun senare, vid tillfället för beslutet om utvisning, bedöms ha gjort sin uppgivna ålder sannolik även om han eller hon då har hunnit fylla 18 år. I utkastet till lagrådsremiss föreslås därför att även en utlännings som borde ha anvisats en kommun enligt 3 § andra stycket LMA bör omfattas av möjligheten till uppehållstillstånd enligt förslaget. *Förvaltningsrätten i Luleå och Migrationsverket* anser att formuleringen ”borde ha” är oklar. Avsikten med formuleringen är inte att det ska göras någon generell överprövning av Migrationsverkets initiala uppenbarhetsbedömning. Som framgår ovan tar formuleringen ”borde ha” i stället sikte på de fall då Migrationsverket vid beslutet om utvisning godtar den uppgivna åldern. Regeringen anser att formuleringen i utkastet till lagrådsremiss är tillräckligt tydlig.

Gymnasiestudier

En förutsättning för uppehållstillstånd enligt nuvarande regler om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå är att den sökande har påbörjat sina gymnasiestudier. Bland dem som nu kan komma i fråga för uppehållstillstånd kan det finnas de som har påbörjat men sedan avbrutit sina studier, t.ex. efter att de har fått ett beslut om utvisning. Det kan också finnas de som går i grundskola och som ännu inte har påbörjat gymnasieskolan när de får ett beslut om utvisning i vilket Migrationsverket gjort bedömningen att de är 18 år eller äldre. En asylsökande får påbörja studier i gymnasieskola och gymnasiesärskola fram till att han eller hon fyller 18 år. Samtliga i den nu aktuella gruppen kommer att ha fyllt 18 år och har därmed inte någon rätt enligt skollagen att påbörja eller återuppta sina gymnasiestudier förrän ett eventuellt uppehållstillstånd beviljas. Den som har beviljats ett uppehållstillstånd har möjlighet att påbörja studier i gymnasieskola och i gymnasiesärskola till och med det första kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år. Därefter kan personen studera på komvux och särsvux. Den som har beviljats ett uppehållstillstånd har också möjlighet att studera på folkhögskola från och med det år han eller hon har fyllt 18 år. På förslag av regeringen har vidare riksdagen beslutat att avsätta 11 miljoner kronor för att kommuner som erbjuder nationellt gymnasieprogram för asylsökande mellan 18–20 år ska kunna få

ersättning för dessa kostnader (prop. 2017/18:1 utg.omr. 8 avsnitt 2.7.2). Regeringen följer frågan och är beredd att återkomma i kommande propositioner för att trygga kommunernas förutsättningar för detta. För att även de som inte kan påbörja eller återuppta studier på gymnasial nivå ska ha en möjlighet att beviljas ett uppehållstillstånd enligt förslaget bör även den som tidigare har studerat på grundskola eller gymnasieskola och som har för avsikt att studera på gymnasial nivå omfattas av förslaget. Till skillnad från bl.a. *Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar* anser regeringen inte att förslaget bör utvidgas till att omfatta även den som aldrig har påbörjat studier i Sverige men som nu har för avsikt att studera. Ett förtydligande i denna del bör göras i lagtexten. Flera remissinstanser, bl.a. *Kammarrätten i Stockholm* och *Migrationsverket*, anser att begreppet ”har för avsikt att studera” är otydligt och efterfrågar ett klargörande av på vilket sätt en utlännings avsikt ska ha kommit till uttryck. Som anförs ovan är rätten att studera i gymnasieskola och gymnasiesärskola i vissa fall beroende av om och när uppehållstillstånd beviljas. Regeringen anser att det bör vara tillräckligt att utlänningen har intygat i ansökan om uppehållstillstånd att han eller hon har för avsikt att studera på en sådan utbildning som kan ligga till grund för uppehållstillstånd enligt förslaget. *Justitiekanslern* anser att en ordning utan närmare kontroller innebär att kravet på att den sökande ska ha för avsikt att studera framstår som meningslöst. *Lagrådet* anser att konsekvenserna av denna ordning behöver belysas ytterligare. Regeringen delar inte Justitiekanslerns uppfattning att kravet på att den sökande ska ha för avsikt att studera är meningslöst utan kontroller. I avsnitt 5.3 föreslås att en utlänning som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, när tillståndstiden löper ut, ska kunna beviljas ett nytt uppehållstillstånd i enlighet med befintligt regelverk om uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå. En förutsättning för uppehållstillstånd enligt befintligt regelverk är, som nämns ovan, att utlänningen studerar. Regeringen bedömer att det därmed finns mycket starka incitament för den enskilde att faktiskt påbörja och fortsätta sina studier under tillståndstiden, eftersom han eller hon annars riskerar att inte få stanna i Sverige. Som framgår av avsnitt 5.2 föreslås inte något krav på att utlänningen ska redovisa studieaktivitet under tillståndstiden. Något sådant krav finns inte heller för uppehållstillstånd som beviljas för tretton månader eller kortare tid enligt befintligt regelverk (jfr 20 § den tillfälliga lagen).

För uppehållstillstånd bör krävas att utlänningen studerar eller har för avsikt att studera i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan, på heltid på en annan motsvarande utbildning eller på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller sårvox. Ett uppehållstillstånd kan alltså beviljas för studier på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan eller på ett nationellt program i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan eller för heltidsutbildning på gymnasial nivå inom komvux, sårvox eller folkhögskola (jfr prop. 2016/17:133 s. 36). I enlighet med förslaget i avsnitt 7 kan även studier på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller sårvox ligga till grund för uppehållstillstånd, trots att hela utbildningen inte alltid bedrivs på gymnasial nivå. En yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan omfattas av begreppet ”studera i gymnasieskolan”. I likhet med vad som

Prop. 2017/18:252 gäller enligt nuvarande regelverk bör uppehållstillstånd kunna beviljas även vid deltidstudier om det finns särskilda skäl, vilket t.ex. kan vara att någon på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning är förhindrad att studera på heltid (jfr prop. 2016/17:133 s. 84). I den aktuella gruppen kan det också finnas unga vuxna som på grund av arbete är förhindrade att studera på heltid. Även för en sådan utlänning, som bedriver deltidstudier enligt den aktuella utbildningsformens bestämmelser, bör det finnas förutsättningar att bevilja uppehållstillstånd för studier på deltid med hänvisning till bestämmelsen om särskilda skäl. För att särskilda skäl ska finnas i dessa fall bör det krävas att det inte är fråga om en subventionerad anställning, att lönen och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen och att arbetsgivaren har underrättat Skatteverket om anställningen (jfr 7 kap. 1 b § utlänningsförordningen [2006:97]). Till skillnad från *Lagrådet* anser regeringen inte att detta exempel på särskilda skäl behöver komma till uttryck direkt i lagtexten.

Identitet

Som flera remissinstanser påpekar är huvudregeln i svensk utlänningsrätt att den sökande ska ha styrkt sin identitet för att kunna beviljas uppehållstillstånd på annan grund än asyl. Identiteten utgörs i detta sammanhang av en persons namn, ålder och, som huvudregel, medborgarskap (jfr bl.a. MIG 2014:1). Gällande den sökandes identitet har regeringen tidigare uttalat att regelverket om uppehållstillstånd för gymnasiestudier, etablering på arbetsmarknaden och försörjning utgör ett sammanhängande system som är tillgängligt för personer som tidigare fått eller kunnat få uppehållstillstånd på annan grund eller ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet. Regeringen har därför bedömt att det är rimligt att Migrationsverket vid sin bedömning tillämpar samma beviskrav beträffande personers identitet som gällt i övrigt beträffande samma person (prop. 2016/17:133 s. 38).

Utgångspunkten för förslaget om ny möjlighet till uppehållstillstånd är att de personer som lagändringen avser och som drabbats av långa handläggningstider inte bör komma i ett sämre läge än som varit fallet om handläggningen inte dragit ut på tiden. De som kan komma i fråga för uppehållstillstånd enligt förslaget skulle, om prövningen skett medan de fortfarande var barn och de då hade beviljats uppehållstillstånd, i de flesta fall beviljats ett uppehållstillstånd som skyddsbehövande (jfr t.ex. MIG 2017:6) eller på grund av särskilt ömmande omständigheter eller verkställighetshinder som består i att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet. I asylärenden och i vissa fall vid uppehållstillstånd på grund av särskilt ömmande omständigheter eller på grund av verkställighetshinder som består i att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet är det tillräckligt att den enskilde gjort sin identitet sannolik för att uppehållstillstånd ska beviljas (jfr t.ex. MIG 2014:1). Som *Migrationsverket* anför finns det även undantagssituationer då uppehållstillstånd beviljas trots att utlänningens identitet inte har gjorts sannolik.

Flera remissinstanser, bl.a. Migrationsverket och *Justitiekanslern*, bedömer att en övervägande andel av personerna som ingår i målgruppen

kommer att ha små möjligheter att göra sin identitet sannolik vid en ny utredning och att det riskerar att leda till att förslaget inte får avsedd effekt. Enligt Migrationsverket har detta i många fall ett direkt samband med att åldern inte har gjorts sannolik samt att det finns en medicinsk åldersbedömning som motsäger de uppgifter om ålder som den sökande har uppgett. Som framgår i det föregående är intentionen med de lagändringar som föreslås att så många som möjligt i den aktuella gruppen av unga vuxna ska beviljas uppehållstillstånd för gymnasiestudier för att sedan få möjlighet att söka arbete, etablera sig på arbetsmarknaden och beviljas permanent uppehållstillstånd vid försörjning. Det är fråga om en tillfällig ordning för en klart avgränsad grupp unga vuxna som vid lagändringarnas ikraftträdande kommer att ha vistats i Sverige utan sin familj under nästan tre år eller längre och som har gått i skola och rotat sig här. Den långa väntan på ett beslut från Migrationsverket och osäkerheten om ett beslut ska hinna fattas innan 18-årsdagen har i många fall gjort att vistelsetiden i Sverige har präglats av stor oro och ovisshet på ett sätt som gjort denna grupp särskilt utsatt. Som flera remissinstanser, bl.a. *Svenska Röda Korset*, betonar är det mycket angeläget att dessa personer får en möjlighet att fortsätta sina studier och trygga sin tillvaro här i Sverige. Det talar för att beviskravet avseende den sökandes identitet bör sänkas. Mot det talar bl.a., som *Polismyndigheten* påpekar, att ett sänkt beviskrav innebär att kontrollen över vilka som vistas i landet minskar. Den aktuella gruppen har emellertid vistats i Sverige under flera år och i enlighet med vad som föreslås i avsnitt 5.2 ska en vandels- och säkerhetsprövning göras innan ett uppehållstillstånd beviljas på denna grund. Även med ett sänkt beviskrav kan en sådan prövning göras utifrån de uppgifter som utlänningen själv har uppgett och vad som i övrigt har framkommit under utredningen i fråga om hans eller hennes identitet. Prövningen kan därmed ge viss information i vandels- och säkerhetshänseende avseende i vart fall den period som den sökande har vistats i Sverige. Om det vid denna prövning framkommer att utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet eller har gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet får ett uppehållstillstånd vägras (se avsnitt 5.2). Regeringen anser mot denna bakgrund och vid en sammanvägd bedömning att det för den grupp som nu är i fråga finns starka skäl att göra avsteg från de hänsyn som normalt ska tas till det allmänna intresset av att kunna kontrollera utlänningars inresa och vistelse i landet och som motiverar ett högt ställt beviskrav avseende den sökandes identitet. Uppehållstillstånd bör därför, för den tydligt avgränsade gruppen och i den nu aktuella situationen, få beviljas även om utlänningen inte kan styrka sin identitet eller göra den sannolik. Som bl.a. *Migrationsverket* påtalar bör detta författningsregleras.

Förvaltningsrätten i Stockholm anser att det är oklart om förslaget står i överensstämmelse med Sveriges åtaganden inom ramen för Schengensamarbetet. Som förvaltningsrätten påtalar ska Migrationsverket, innan utfärdandet av ett uppehållstillstånd, utföra den kontroll och det samråd som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 265/2010 om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och av förordning (EG) nr 562/2006 vad gäller rörlighet för personer med visering för längre vistelse (4 kap. 21 § utlänningsförordningen). Regeringen bedömer att även med ett sänkt

Prop. 2017/18:252 beviskrav avseende den sökandes identitet står förslaget i överensstämmelse med Sveriges åtaganden inom ramen för Schengensamarbetet.

För den som ännu inte har fått ett beslut i sitt asylärende måste, som redogörs närmare för nedan, Migrationsverket först pröva om uppehållstillstånd kan beviljas på en annan grund eller om det finns grund för utvisning. Inom ramen för den prövningen ska som vanligt frågan om sökandens identitet utredas och bedömas i enlighet med de beviskrav som har utvecklats i praxis på utlänningsrättens område.

Prövningsordningen

En förutsättning för uppehållstillstånd bör vara att sökanden har fått eller annars skulle få ett utvisningsbeslut. Det innebär att det endast är i de fall som ett uppehållstillstånd inte kan beviljas på någon annan grund som det kan bli aktuellt att bevilja ett uppehållstillstånd på den nu föreslagna grunden. Eftersom förslaget endast omfattar den som ansökt om asyl senast den 24 november 2015 kommer de flesta redan att ha fått ett beslut från Migrationsverket innan lagändringarna träder i kraft. I något fall kan det dock tänkas att myndigheten ännu inte har hunnit fatta ett beslut. Migrationsverket måste då först pröva om uppehållstillstånd kan beviljas på en annan grund eller om det finns grund för utvisning. Först därefter blir det aktuellt för Migrationsverket att pröva om det finns grund för uppehållstillstånd enligt förslaget. En liknande ordning gäller redan i dag vid en ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå från en utlänning som annars skulle få ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet därför att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet. Som bl.a. *Sveriges advokatsamfund* och *Förvaltningsrätten i Göteborg* påtalar kommer det även att finnas personer som omfattas av förslaget som har överklagat sitt utvisningsbeslut till domstol och där målet fortfarande inte har avgjorts vid tidpunkten för ikraftträdandet. En bedömning av om det finns förutsättningar för domstolen att som första instans pröva frågan om uppehållstillstånd på den nu föreslagna grunden, förutsatt att ansökan om sådant uppehållstillstånd har överlämnats från Migrationsverket, får göras i det enskilda fallet utifrån allmänna processrättsliga principer som t.ex. instansordningsprincipen och den praxis som finns på utlänningsrättens område (jfr t.ex. MIG 2007:31).

Ansökan om uppehållstillstånd m.m.

Det bör krävas att utlänningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå lämnas in. Ett undantag bör därför göras från huvudregeln i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen att en utlänning som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet.

I lagrådsremissen angavs att det inte finns förutsättningar för att bevilja uppehållstillstånd i de fall där myndigheterna kan konstatera att utlänningen varaktigt har rest ut ur landet eller det på annat sätt klart framgår att utlänningen inte längre befinner sig i Sverige. Enligt *Lagrådets* mening kan inte det förhållandet att utlänningen har rest ut ur landet, om än inte varaktigt, rymmas under uttrycket "befinner sig i Sverige". Regeringen instämmer i denna bedömning. Den som har rest ut ur landet och inte längre befinner sig i Sverige omfattas alltså inte av förslaget.

Den nya möjligheten till uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå är en tillfällig ordning som gäller en avgränsad grupp utlänningar som redan befinner sig i Sverige. Bland de utlänningar som kan komma i fråga för ett uppehållstillstånd finns dessutom de som kommer att ha ett utvisningsbeslut som har fått laga kraft när förslaget träder i kraft den 1 juli 2018 (se avsnitt 8). För att tiden fram till ett beslut om uppehållstillstånd ska bli så kort som möjligt är det viktigt att en ansökan görs i nära samband med att lagen träder i kraft, men också att ansökan i möjligaste mån är komplett när den kommer in. Ett krav bör mot denna bakgrund införas på att en ansökan ska ha kommit in till Migrationsverket senast den 30 september 2018 och att en ansökan endast får göras vid ett tillfälle. Ett sådant krav innebär emellertid inte några begränsningar av Migrationsverkets utredningsskyldighet som innebär att myndigheten ska se till att ärendet blir så utrett som dess beskaffenhet kräver. Bedömningen av om en ansökan uppfyller förutsättningarna för att prövas i sak, eller om den är så bristfällig att den bör avvisas, får göras i sedvanlig ordning i enlighet med vad som gäller allmänt på förvaltningsrättens område. Begränsningarna gällande ansökningstid och ansökningstillfällen innebär dock att en formell ansökan måste göras i samtliga fall, dvs. även då sökanden har överklagat sitt utvisningsbeslut till domstol. I likhet med hur Migrationsverket hanterar liknande situationer vid ansökningar enligt befintligt regelverk (16 e § den tillfälliga lagen) får myndigheten i dessa fall lämna över ansökan till den instans som hanterar frågan om uppehållstillstånd.

Som *Barnombudsmannen* och *Förvaltningsrätten i Malmö* pekar på kan det inte uteslutas att det kommer att finnas personer som i och för sig skulle kunna omfattas av förslaget men där beslutet om utvisning ännu inte har fattats när ansökningsfristen löper ut. Enligt regeringens bedömning kan det emellertid endast bli fråga om något enstaka fall där den situationen kan uppkomma. En sådan utlänning kommer att ha ett pågående ärende i själva asyl- och utvisningsfrågan, i vilket ett offentligt biträde är förordnat. Ett offentligt biträde har att inom ramen för sitt uppdrag tillvarata den asylsökandes intressen i ärendet. Detta innefattar att bistå med information och rådgivning utifrån gällande rätt. Regeringen bedömer därför att risken för att begränsningen i ansökningstid leder till att en sådan person inte kommer att kunna beviljas uppehållstillstånd är ytterst liten. Den begränsade ansökningstiden innebär emellertid generellt att det är viktigt att de berörda får tillräcklig information och hjälp så att de kan tillvarata sina rättigheter. Migrationsverket har en allmän serviceskyldighet i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde och information om nya lagförslag finns i regel på Migrationsverkets webbplats. Som anförs ovan bedöms dessa informationsåtgärder som tillräckliga.

I lagrådsremissen föreslogs att regleringen av begränsningarna gällande ansökningstid och ansökningstillfällen ska placeras i övergångsbestämmelserna. *Lagrådet*, i likhet med *Kammarrätten i Stockholm* och *Förvaltningsrätten i Luleå*, anser att dessa begränsningar bör framgå direkt av bestämmelsen om uppehållstillstånd. Regeringen delar denna bedömning.

Det är den enskilde som ska visa att förutsättningarna för uppehållstillstånd är uppfyllda. Utgångspunkten bör vara att det är sådan dokumentation som redan finns tillgänglig hos respektive skolhuvudman

Prop. 2017/18:252 som den studerande ska använda vid ansökan. För den som inte längre studerar bör det, som anförs ovan, därutöver krävas att han eller hon intygar sin avsikt att studera i ansökan om uppehållstillstånd.

Upphållstillståndets längd

I utkastet till lagrådsremiss föreslås att uppehållstillståndet för studier på gymnasial nivå ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Regeringen anser, till skillnad från bl.a. *Rädda barnen*, att tillståndstiden är väl avvägd.

Inhibition

Som framgår ovan omfattar den föreslagna möjligheten till uppehållstillstånd bl.a. de som har ett utvisningsbeslut som har fått laga kraft och är verkställbart. Migrationsverket bör därför ha möjlighet att besluta om inhibition av en utlännings utvisningsbeslut i de fall som det behövs. Vid en bedömning av om ett beslut ska inhiberas ska Migrationsverket göra en preliminär bedömning av om utlännings ansökan om uppehållstillstånd kommer att bifallas. Det bör vara relativt enkelt att ta ställning till om utlännings utvisningsbeslut uppfyller de krav för uppehållstillstånd som gäller t.ex. registreringsdatumet för asylansökan och handläggningstidens längd. Vissa ärenden kan dock komma att kräva mer utredning, t.ex. gällande kravet på studier. Under tiden denna utredning pågår kan det finnas anledning att inhibera sökandens utvisningsbeslut. Som bl.a. *Sveriges advokatsamfund* påpekar bör även en domstol kunna besluta om inhibition av en utlännings utvisningsbeslut om beslutet om uppehållstillstånd har överklagats. För att det inte ska råda några oklarheter i detta avseende bör detta framgå av lagtexten. Regeringen föreslår även, till skillnad från utkastet till lagrådsremiss, att frågan om inhibition i dessa situationer ska regleras i en separat paragraf i den tillfälliga lagen (se även avsnitt 6).

5.2 Ett uppehållstillstånd bör kunna vägras i vissa fall

Regeringens förslag: Bestämmelserna i den tillfälliga lagen om vandels- och säkerhetsprövning ska gälla för ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå enligt de nu föreslagna bestämmelserna.

Utkastets förslag överensstämmer delvis med regeringens. I utkastet föreslås även att bestämmelserna om återkallelse i den tillfälliga lagen ska gälla för ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå enligt de nu föreslagna bestämmelserna.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser yttrar sig inte särskilt i denna del. *Migrationsverket* efterfrågar vägledning i fråga om vilken typ av brottslighet och misskötsamhet som ska kunna ligga till grund för att vägra uppehållstillstånd. *Säkerhetspolisen* anser att det bör klargöras att ett uppehållstillstånd inte ska beviljas i de fall en utlännings utvisningsbeslut har fått eller annars skulle få ett beslut om utvisning för att han eller hon bedömts utgöra

ett hot mot rikets säkerhet. Migrationsverket och *Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar* anser att förutsättningarna för återkallelse av ett uppehållstillstånd bör preciseras.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 17 a § den tillfälliga lagen får ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå vägras om den sökande utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet eller har gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet. Detta bör gälla även för ett uppehållstillstånd enligt förslaget i avsnitt 5.1. Ett exempel på när uppehållstillstånd bör vägras för att den sökande utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet är om utlänningen har fått eller annars skulle få ett beslut om utvisning för att han eller hon bedöms utgöra ett hot mot rikets säkerhet (jfr 1 kap. 7 § utlänningslagen). Beträffande vilken brottslighet och misskötsamhet som kan ligga till grund för att vägra ett uppehållstillstånd noterar regeringen att det i förarbetena till 17 a § den tillfälliga lagen görs en jämförande hänvisning till 5 kap. 17 § utlänningslagen där en motsvarande bestämmelse finns (prop. 2016/17:133 s. 68). Någon särreglering i detta avseende för den som beviljats ett uppehållstillstånd enligt förslaget i avsnitt 5.1 är inte aktuell.

I utkastet till lagrådsremiss föreslås också att ett uppehållstillstånd enligt förslaget i avsnitt 5.1 ska kunna återkallas i samma utsträckning som uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå som beviljas enligt nuvarande regelverk. Enligt 21 § andra stycket den tillfälliga lagen får vissa tidsbegränsade uppehållstillstånd återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningen inte aktivt deltar i utbildningen. Som *Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar* påpekar omfattas inte den som beviljas uppehållstillstånd enligt förslaget av skyldigheten att redovisa studieaktivitet (20 § den tillfälliga lagen). Detta är i överensstämmelse med vad som gäller för uppehållstillstånd som beviljas för samma tid (tretton månader) enligt befintligt regelverk (jfr 16 c § och nuvarande 16 g § den tillfälliga lagen). Till skillnad från vad som gäller i de fallen finns inte heller något krav på att utlänningen ska ha påbörjat sina studier för att uppehållstillstånd ska beviljas enligt förslaget, utan det är tillräckligt att en utlänning har intygat sin avsikt att studera i ansökan om uppehållstillstånd (se avsnitt 5.1). Det innebär att återkallelsemöjligheten främst torde aktualiseras för den som studerar vid tidpunkten för ansökan, vilket riskerar att leda till att en sådan utlänning hamnar i en sämre situation än en utlänning som har avbrutit eller ännu inte påbörjat sina studier. Det är inte en rimlig ordning och regeringen föreslår därför inte att ett uppehållstillstånd som beviljas enligt det aktuella förslaget ska omfattas av bestämmelserna om återkallelse i den tillfälliga lagen. På den punkten skiljer sig regeringens förslag från utkastet till lagrådsremiss.

Regeringens förslag: En utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå ska, när tillståndstiden löper ut, kunna beviljas ett nytt uppehållstillstånd i enlighet med befintligt regelverk om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, om uppehållstillstånd för fortsatta studier, om uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning och om permanent uppehållstillstånd vid försörjning.

Utkastets förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser yttrar sig inte särskilt i denna del. *Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar* påpekar att det förekommer att personer får sin ålder justerad till flera år över 18 år och att åldersgränserna i befintligt regelverk gör att dessa personer riskerar att gå miste om möjligheten att fullfölja en utbildning och etablera sig på arbetsmarknaden i Sverige.

Skälen för regeringens förslag: När tillståndstiden för ett uppehållstillstånd enligt det aktuella förslaget löper ut bör en utlänning kunna beviljas ett nytt uppehållstillstånd i enlighet med befintligt regelverk om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, om uppehållstillstånd för fortsatta studier, om uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning och om permanent uppehållstillstånd vid försörjning. En utlänning som studerar på ett introduktionsprogram och som inte har påbörjat studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på annan motsvarande heltidsutbildning, bör kunna beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier på introduktionsprogram. Ett sådant uppehållstillstånd gäller i tretton månader och kan endast beviljas en gång (nuvarande 16 g § den tillfälliga lagen). En utlänning som studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på annan motsvarande heltidsutbildning när uppehållstillståndet löper ut bör kunna beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. Ett sådant uppehållstillstånd är tidsbegränsat och gäller i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument. Om det finns särskilda skäl får ett sådant uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid (jfr avsnitt 5.1). Även den som vid första prövningstillfället beviljades ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för studier på introduktionsprogram i gymnasieskolan liksom den som därefter har haft ett uppehållstillstånd för att fortsätta sådana studier bör kunna beviljas ett sådant uppehållstillstånd (16 d § den tillfälliga lagen). Den som inte har hunnit avsluta sina studier i tid har möjlighet till uppehållstillstånd för fortsatta studier (nuvarande 16 f § den tillfälliga lagen). En utlänning som har fullföljt sin gymnasieutbildning bör vidare kunna beviljas uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning och permanent uppehållstillstånd vid försörjning (nuvarande 16 h § och 17 § den tillfälliga lagen). Med anledning av vad *Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar*

anför vill regeringen uppmärksamma att för den som har fyllt 25 år finns inte något krav på fullföljd utbildning för att beviljas ett permanent uppehållstillstånd vid försörjning.

Det bör även för den aktuella gruppen finnas möjlighet till uppehållstillstånd efter det att den tillfälliga lagen upphör att gälla. Ändringar bör därför också göras i lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.

Gällande sökandens identitet i dessa fall bedömer regeringen i avsnitt 5.1 att ett uppehållstillstånd bör få beviljas för en utlänning som inte kan styrka eller göra sin uppgivna identitet sannolik. Något högre beviskrav bör därför inte tillämpas för en sådan utlänning vid en ansökan om nytt uppehållstillstånd i enlighet med befintligt regelverk om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, uppehållstillstånd för fortsatta studier, uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning och permanent uppehållstillstånd vid försörjning.

I avsnitt 7 föreslås att den som studerar på en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan eller en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särvox ska ges samma möjligheter till uppehållstillstånd som en utlänning som studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning.

6 Ändring av en befintlig bestämmelse om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå

Regeringens förslag: Uppehållstillstånd enligt 16 e § den tillfälliga lagen ska kunna beviljas om utlänningen studerar på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särvox.

Om en utlänning har ansökt om uppehållstillstånd enligt 16 e § den tillfälliga lagen ska Migrationsverket eller, om ett beslut om ett sådant uppehållstillstånd har överklagats, en domstol få besluta om inhibition av ett beslut att avvisa eller utvisa utlänningen.

Utkastets förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I utkastet föreslås inte att en domstol ska få besluta om inhibition av ett beslut att avvisa eller utvisa utlänningen.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser, bl.a. *Förvaltningsrätten i Göteborg*, *Förvaltningsrätten i Luleå*, *Migrationsverket* och *Polismyndigheten*, ser positivt på eller har inga synpunkter på förslaget. *Sveriges advokatsamfund* och Förvaltningsrätten i Göteborg efterfrågar ett klargörande av möjligheten för domstolarna att besluta om inhibition av utlänningens avvisnings- eller utvisningsbeslut.

Uppehållstillstånd enligt 16 e § för en sammanhållen yrkesutbildning

En utlänning som har fått, eller annars skulle få ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet på grund av att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet kan under vissa förutsättningar beviljas uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå enligt 16 e § den tillfälliga lagen.

Enligt 16 e § första stycket 3 är en förutsättning för uppehållstillstånd att utlänningen studerar i gymnasieskolan, i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning. I enlighet med förslaget i avsnitt 7 bör det av bestämmelsen även framgå att studier på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särvox kan ligga på grund för uppehållstillstånd, trots att hela utbildningen inte alltid bedrivs på gymnasial nivå (jfr även avsnitt 5.1). En yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan omfattas av begreppet ”studera i gymnasieskolan”.

Inhibition

Enligt 16 e § fjärde stycket får ett beslut om av- eller utvisning inte verkställas innan frågan om uppehållstillstånd har avgjorts genom ett beslut som har fått laga kraft. Utformningen av fjärde stycket har gjort att Polismyndigheten ansett att bestämmelsen inte är begränsad till att avse endast avlägsnandebeslut med uppskjuten verkställighet (Polismyndighetens cirkulärmeddelande CM 17/17). Detta har i sin tur medfört stora svårigheter i verkställighetsarbetet även avseende de utlänningar som inte omfattas av möjligheten till uppehållstillstånd enligt 16 e §. Bestämmelsen bör därför ändras så att Migrationsverket i stället får en möjlighet att besluta om inhibition av ett beslut om av- eller utvisning i de fall det är befogat (jfr avsnitt 5.1 ovan). Som bl.a. *Sveriges advokatsamfund* påpekar bör även en domstol kunna besluta om inhibition av en utlännings avvisnings- eller utvisningsbeslut om beslutet om uppehållstillstånd har överklagats. För att det inte ska råda några oklarheter i detta avseende bör detta framgå direkt av lagtexten. Regeringen föreslår även, till skillnad från utkastet till lagrådsremiss, att frågan om inhibition i dessa situationer ska regleras i en separat paragraf i den tillfälliga lagen (jfr avsnitt 5.1).

7 Sammanhållna yrkesutbildningar

Regeringens förslag: En utlänning som studerar på en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan eller på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särvox ska kunna beviljas längre uppehållstillstånd för studier, uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, uppehållstillstånd för fortsatta studier och därefter uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning

och permanent uppehållstillstånd vid försörjning. Den som tidigare har fullföljt en sådan yrkesinriktad utbildning eller sammanhållen yrkesutbildning, eller ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller annan motsvarande utbildning, ska inte kunna beviljas längre uppehållstillstånd för studier, uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå eller uppehållstillstånd för fortsatta studier. Uppehållstillstånd för fortsatta studier ska kunna beviljas för endast en yrkesinriktad utbildning eller sammanhållen yrkesutbildning.

En utlänning som har påbörjat studier på en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan ska inte kunna beviljas uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå eller uppehållstillstånd för fortsatta studier enligt de bestämmelser som gäller introduktionsprogram. I fråga om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå gäller detta dock inte en utlänning som har haft, eller annars skulle beviljas, ett uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder som består i att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet.

Utkastets förslag överensstämmer med regeringens men har en något annorlunda lagteknisk utformning.

Remissinstanserna: Flertalet av de remissinstanser som har yttrat sig över förslaget, bl.a. *Förvaltningsrätten i Göteborg*, *Socialstyrelsen*, *Statens skolverk (Skolverket)*, *Luleå kommun* och *UNICEF Sverige*, är positiva till att de befintliga bestämmelserna om uppehållstillstånd för studier utökas till att inkludera fler utbildningar. Många remissinstanser, däribland *Kammarrätten i Stockholm*, *Förvaltningsrätten i Stockholm*, *Förvaltningsrätten i Göteborg*, *Förvaltningsrätten i Luleå*, *Centrala studiestödsnämnden (CSN)* och *Justitiekanslern*, anser dock att det innebär att ett redan komplicerat regelverk blir ännu svårare att överblicka. Många remissinstanser menar att det kan leda till tillämpningssvårigheter och bl.a. *Migrationsverket* anför att det kan komma att påverka rättssäkerheten. *Folkbildningsrådet* och *Folkhögskolespåret* anser att förslaget även bör omfatta motsvarande yrkesutbildningar som ges på folkhögskola. Några remissinstanser, däribland *Luleå kommun* och *Skolverket*, anser att de lokala förhållandena när det gäller gymnasieskolans introduktionsprogram eller komvux varierar och att det kan leda till bristande likvärdighet för eleverna beroende på var i landet de bor. *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* menar att förslaget kommer att leda till att efterfrågan på sammanhållna yrkesutbildningar på komvux kommer att öka betydligt och anser att det måste utredas om kommunerna har kapacitet att möta en sådan efterfrågan. Några remissinstanser, bl.a. *Skolverket*, ifrågasätter att uppehållstillstånd ska kunna beviljas för endast en yrkesinriktad utbildning eller sammanhållen yrkesutbildning. *Migrationsverket* och *Folkhögskolespåret* påpekar att de nu gällande bestämmelserna innebär att det inte går att kombinera studier på gymnasial nivå med studier på grundskolenivå på folkhögskola, komvux och såröv och lyfter frågan om det bör ändras. *SKL* efterlyser ett förtydligande av om längden på studierna kommer att framgå av den individuella studieplanen. Flera remissinstanser, däribland *Skolverket*, *Örebro kommun*, *Luleå kommun*, *Lärarförbundet* och *SKL*, anser att förslaget innebär påfrestningar för

Prop. 2017/18:252 skolans personal. Några remissinstanser, däribland Förvaltningsrätten i Stockholm, *Förvaltningsrätten i Malmö* och Kammarrätten i Stockholm, avstyrker förslaget i sin helhet.

Skälen för regeringens förslag

Uppehållstillstånd för studier på sammanhållna yrkesutbildningar

Avsikten med regelverket om uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå är bl.a. att de som är under 25 år ska ges en möjlighet att fullfölja en gymnasieutbildning och på så sätt kunna beviljas permanent uppehållstillstånd om de kan försörja sig. Det finns därför en tydlig koppling till arbete och försörjning i regelverket. I förarbetena till de nu gällande bestämmelserna anges bl.a. att det är av stort värde för nyanländas etablering på arbetsmarknaden att de efter introduktionsprogrammen går över till ett nationellt program och sedan fullföljer sin gymnasieutbildning, dvs. får ett examensbevis eller studiebevis från ett nationellt program (prop. 2016/17:133 s. 47). För att stärka incitamenten att påbörja ett nationellt program eller motsvarande gäller uppehållstillstånd för studier på introduktionsprogram i tretton månader med möjlighet till förlängning i tretton månader.

Att uppnå behörighet till nationellt program och att klara av att fullfölja en sådan utbildning har dock visat sig vara en stor utmaning för många nyanlända. De allra flesta av dem som kan komma i fråga för uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå påbörjar sin utbildning i Sverige på något av gymnasieskolans introduktionsprogram, vanligtvis språkintröduktion. Elever som inte blir behöriga till ett nationellt program kan efter språkintröduktion fortsätta sina studier inom ett av de andra introduktionsprogrammen. Inom t.ex. intröduktionsprogrammet yrkesintröduktion finns också möjlighet till en yrkesinriktad utbildning som syftar till att elever ska få en utbildning som underlättar för dem att etablera sig på arbetsmarknaden eller som leder till studier på ett yrkesprogram. Även inom intröduktionsprogrammet individuellt alternativ kan eleverna få en yrkesinriktad utbildning som syftar till etablering på arbetsmarknaden.

De sammanhållna yrkesutbildningar som ges inom komvux eller sårvux och de yrkesinriktade utbildningar som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett intröduktionsprogram i gymnasieskolan innebär att även den som saknar behörighet till ett nationellt program eller motsvarande utbildning får möjlighet att studera på en yrkesutbildning som kan leda till ett arbete. Regeringen anser att studier på en sammanhållen yrkesutbildning eller liknande utbildning inom gymnasieskolans intröduktionsprogram bör ge samma möjlighet till uppehållstillstånd enligt regelverket om uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå som studier på ett nationellt program. Det öppnar fler vägar till studier och arbete i Sverige för unga som i dag har svårt att på kort tid bli behöriga till ett nationellt program eller motsvarande utbildning. En sådan möjlighet innebär inte att incitamenten att gå vidare till ett nationellt program och ta en gymnasieexamen försvagas för dem som har de möjligheterna. En förutsättning för att få permanent uppehållstillstånd enligt den tillfälliga lagen är att utlänningen efter avslutad utbildning har fått ett arbete som han eller hon kan försörja sig på. Möjligheten att få ett

arbete är större för den som har en gymnasieexamen. De sammanhållna yrkesutbildningarna stänger inte heller dörren till en fullständig gymnasieutbildning utan kan erbjuda nyanlända andra vägar dit, t.ex. via några år i yrkeslivet inom yrken där arbetsgivare har svårt att rekrytera. Den som får ett uppehållstillstånd för en sammanhållen yrkesutbildning och sedan ett permanent uppehållstillstånd efter att ha fått ett arbete har alltså möjlighet att senare i livet bygga på sin utbildning och ta en gymnasieexamen.

SKL efterlyser en analys av kommunernas kapacitet att möta en ökad efterfrågan på sammanhållna yrkesutbildningar på komvux. *Lagrådet* anför att av allt att döma torde studier på sammanhållna yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen eller liknande utbildningar inom introduktionsprogram i gymnasieskolan vara den möjlighet som i realiteten står till buds för den stora majoriteten av de ensamkommande unga för att de ska få uppehållstillstånd. Ett betydande antal av dessa torde enligt *Lagrådet* ha behov av sammanhållna yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen. *Lagrådet* konstaterar att det inte finns någon skyldighet för kommunerna att anordna sådana utbildningar och att huruvida förslaget om ny möjlighet till uppehållstillstånd ska kunna realiseras till en inte oväsentlig del kommer att bero på enskilda kommuners vilja och möjlighet att erbjuda sådana utbildningar. Regeringen instämmer i *Lagrådets* bedömning att en stor del av de ensamkommande unga kan antas vara i behov av yrkesinriktade utbildningar i gymnasieskolan eller sammanhållna yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen. En del av det behovet kommer dock att mötas av introduktionsprogrammen i gymnasieskolan. Enligt 17 kap. 16 § skollagen har kommunerna en skyldighet att erbjuda bl.a. yrkesintroduktion och individuellt alternativ. När det gäller utbildningsplatser inom vuxenutbildningen bedömer regeringen att förslagen kan realiseras även utan en skyldighet för kommunerna att erbjuda sådana utbildningar. Regeringen har gjort stora satsningar för att åstadkomma en kraftig utbyggnad av yrkesutbildning för vuxna, bl.a. har regeringen tillfört medel för fler utbildningsplatser. Regeringens bedömning är att satsningen på regionalt yrkesvux ger förutsättningar för fler att erbjudas en sammanhållen yrkesutbildning på komvux. Genom Skolverkets nyligen redovisade uppdrag med exempel på olika s.k. yrkespaket kan vidare de sammanhållna yrkesutbildningar som redan erbjuds inom komvux bli mer enhetliga och nationellt gångbara. Även om utbudet av de olika utbildningarna kan se olika ut i olika delar av landet anser regeringen att de stora satsningar som har gjorts ger kommunerna förutsättningar att erbjuda utbildningsplatser i tillräckligt hög grad. Regeringen instämmer därför inte i den oro som bl.a. *Skolverket* och *Luleå kommun* för fram om bristande likvärdighet beroende på var i landet den enskilde bor. Regeringen anser inte heller att det finns skäl att utöka förslaget till att också omfatta olika yrkesutbildningar på folkhögskola som *Folkbildningsrådet* och *Folkhögskolespåret* föreslår.

Många remissinstanser anser att de föreslagna förändringarna innebär att ett redan komplicerat regelverk blir ännu svårare att överblicka, vilket kan leda till tillämpningssvårigheter. Några remissinstanser uttrycker även oro för att det kan inverka menligt på rättssäkerheten. Även *Lagrådet* har synpunkter på reglernas komplexitet. Regeringen delar bedömningen att regelverket om uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå inte är okomplicerat men anser trots det att förslaget bör genomföras. Mot

Prop. 2017/18:252 bakgrund av att många unga nyanlända har svårt att uppnå behörighet till de nationella programmen i gymnasieskolan är det motiverat att ge möjlighet till uppehållstillstånd även för andra former av utbildning. För att studier på sammanhållna yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen eller liknande utbildningar inom introduktionsprogrammen i gymnasieskolan ska ge samma möjlighet till uppehållstillstånd som studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan krävs förändringar i ett flertal av bestämmelserna i regelverket om uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå. Regeringen anser inte att förslaget är så komplicerat att det riskerar att leda till sådana tillämpningssvårigheter att det kan påverka rättssäkerheten negativt.

Längre uppehållstillstånd för studier, uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå och uppehållstillstånd för fortsatta studier

Att de sammanhållna yrkesutbildningarna inom vuxenutbildningen och liknande utbildningar inom introduktionsprogrammen föreslås omfattas av samma regelverk som studier vid nationella program innebär att det bör finnas möjlighet att beviljas ett uppehållstillstånd som gäller sex månader utöver utbildningens längd (16 a och 16 d §§ den tillfälliga lagen).

I det nu gällande regelverket finns det en bestämmelse som innebär att utlänningen, för att beviljas ett längre uppehållstillstånd för studier, inte tidigare får ha fullföljt en utbildning på ett nationellt program eller motsvarande utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning (16 a § första stycket 3). Inte heller den som har fullföljt en yrkesinriktad utbildning eller en sammanhållen yrkesutbildning bör kunna beviljas uppehållstillstånd för ytterligare en sådan utbildning eller en utbildning på ett nationellt program eller motsvarande. Denna inskränkning av möjligheten att beviljas ett längre uppehållstillstånd bör dock inte gälla om utlänningen har genomfört en sådan yrkesutbildning i utlandet eftersom sådana utbildningar inte är internationellt jämförbara på samma sätt som de nationella programmen. Hänvisningen till en utländsk motsvarande utbildning i 16 a § första stycket 3 bör alltså inte avse de yrkesinriktade utbildningar eller sammanhållna yrkesutbildningar som nu föreslås kunna ge upphov till längre uppehållstillstånd. Detta bör klargöras i lagtexten.

Möjlighet till ett längre uppehållstillstånd för studier på en yrkesinriktad utbildning bör även omfatta de ensamkommande barn som har beviljats ett uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder som består i att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet. Det förutsätter att det leder till ett längre uppehållstillstånd än vad som annars hade beviljats. Eftersom den aktuella bestämmelsen (nuvarande 16 a § andra stycket den tillfälliga lagen) rör barn bör endast yrkesinriktade utbildningar som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan vara aktuella i den delen.

Den som har påbörjat studier på en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan eller på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särsvux bör inte kunna beviljas uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå eller fortsatta studier enligt de bestämmelser i den tillfälliga lagen som gäller introduktionsprogram (16 c § och nuvarande 16 g § den tillfälliga lagen). Den som har påbörjat

sådana studier bör i stället kunna få ett uppehållstillstånd som gäller i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen i enlighet med vad som gäller för studier på nationellt program (jfr ovan). I fråga om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå bör detta dock inte gälla en utlännings som har haft, eller annars skulle beviljas, ett uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder som består i att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet eftersom ett uppehållstillstånd enligt bestämmelsen som gäller introduktionsprogram är en förutsättning för att utlännings sedan ska kunna få ett uppehållstillstånd som motsvarar utbildningens längd (16 c § den tillfälliga lagen).

Den som aktivt har deltagit i utbildningen bör kunna beviljas uppehållstillstånd för fortsatta studier med som längst tretton månader i taget (nuvarande 16 f § den tillfälliga lagen). De sammanhållna yrkesutbildningarna inom komvux eller särsvux och motsvarande utbildningar inom gymnasieskolans introduktionsprogram är individuellt utformade och möjliga att anpassa och bygga på efter individens behov. Den individuella studieplanen blir därför ett viktigt underlag för att avgöra om utbildningen är en sådan utbildning som avses i bestämmelserna. Det är möjligt att revidera individuella studieplaner. Om en sådan revidering är omfattande kan det innebära att det handlar om en ny yrkesinriktning och därmed en ny yrkesutbildning. Förslaget i utkastet till lagrådsremiss innebär att uppehållstillstånd endast kan beviljas för en sammanhållen yrkesutbildning eller yrkesinriktad utbildning. *Skolverket* anser att detta riskerar att motverka flexibilitet i fråga om revidering av den individuella studieplanen och möjlighet att anpassa utbildningen efter individens behov. *CSN* menar att en sådan lösning sannolikt kommer att innebära svåra gränsdragningar för tillämpande myndighet i fråga om vilka förändringar i studierna som gör att ett fortsatt uppehållstillstånd för studier kan lämnas. Enligt regeringens bedömning är det nödvändigt att ställa upp vissa begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd för studier. Avsikten med regelverket är att utlännings efter avslutade studier ska ha möjlighet att söka arbete och försörja sig själv. Med tanke på att de nu aktuella utbildningarna är flexibla och individanpassade är det rimligt att begränsa möjligheten till uppehållstillstånd till att omfatta endast en sammanhållen yrkesutbildning eller yrkesinriktad utbildning. Även med den begränsningen finns det möjlighet att göra vissa mindre justeringar av den individuella studieplanen, t.ex. genom att lägga till någon kurs som det efter en tid bedöms att eleven behöver för att uppnå målen med utbildningen eller att kombinera yrkesstudierna med studier på grundläggande nivå, t.ex. i svenska som andraspråk eller svenska för invandrare. Det bör däremot inte vara möjligt att beviljas uppehållstillstånd för studier som t.ex. innebär en påbyggnad av den utbildning man har fullföljt eller nya yrkesinriktningar. Regeringen anser inte att den valda lösningen innebär så svåra gränsdragningsproblem som *CSN* befarar.

SKL efterlyser ett förtydligande av om längden på studierna kommer att framgå av den individuella studieplanen. Eftersom omfattningen av studierna inom den kommunala vuxenutbildningen ska anges i verksamhetspoäng kommer utbildningens längd att framgå (jfr 2 kap. 2 § vuxenutbildningsförordningen [2011:1108]). Även när det gäller studier på gymnasieskolan framgår i regel längden på utbildningen av den individuella studieplanen där skolorna brukar ange kursens start- och

Prop. 2017/18:252 slutdatum. Gymnasieutredningen har i betänkandet En gymnasieutredning för alla (SOU 2016:77) lämnat förslag om en precisering av innehållet i den individuella studieplanen för elever på introduktionsprogram i syfte bl.a. att eleverna ska få en bättre struktur på sin utbildning. Regeringen har för avsikt att i förordning närmare reglera vad som ska ingå i den individuella studieplanen och bedömer därför att nödvändiga uppgifter kommer att framgå.

Flera remissinstanser anser att förslaget innebär påfrestningar för skolans personal. SKL menar t.ex. att förslaget riskerar att medföra ett ökat ansvar för bl.a. studie- och yrkesvägledarna i frågan om uppehållstillstånd. Regeringen har viss förståelse för dessa farhågor men vill i detta sammanhang framhålla att det är Migrationsverket som avgör alla frågor som rör uppehållstillstånd. Migrationsverket har också en allmän serviceskyldighet i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde och information om nya lagförslag finns i regel på Migrationsverkets webbplats.

Studier på heltid

Precis som de nationella programmen ska introduktionsprogrammen bedrivs i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. I gymnasieskolan ges de yrkesinriktade utbildningarna i form av ett introduktionsprogram där yrkeskurserna kan kombineras med andra ämnen, ibland på grundläggande nivå. Även på komvux och särvox är det möjligt att kombinera kurserna i yrkesämnen med kurser på grundläggande nivå, t.ex. svenska som andraspråk eller svenska för invandrare. För att beviljas uppehållstillstånd bör det normalt krävas att studierna bedrivs på heltid vilket ska framgå av den individuella studieplanen. I likhet med vad som gäller enligt nuvarande regelverk bör uppehållstillstånd kunna beviljas även vid deltidstudier om det finns särskilda skäl, t.ex. att någon på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning är förhindrad att studera på heltid (jfr prop. 2016/17:133 s. 84).

Migrationsverket påpekar att enligt det gällande regelverket om uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå saknas det möjlighet att kombinera studier på gymnasial nivå med studier på grundläggande nivå på komvux, särvox och folkhögskola. Enligt myndigheten kan detta innebära problem för den som inte fullföljt studier på grundskolenivå men är för gammal för att kunna påbörja studier på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan. Regeringen ser ingen anledning att nu göra en annan bedömning i detta avseende än vad som gjordes när regelverket om uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå infördes (prop. 2016/17:133). Den som inte längre har möjlighet att påbörja studier på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan har möjlighet att studera på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särvox och i och med de förslag som lämnas i denna proposition beviljas uppehållstillstånd för sådana studier. En sådan utbildning kräver inte att den enskilde har behörighet eller bedöms kunna tillgodogöra sig studier som motsvarar ett nationellt program. Det som krävs är att det finns förutsättningar för att tillgodogöra sig utbildningen på komvux. Regeringen bedömer att möjligheten att kombinera yrkeskurserna med kurser på grundläggande

nivå, t.ex. svenska som andraspråk eller svenska för invandrare gör att sådana förutsättningar bör finnas. Prop. 2017/18:252

Uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning och permanent uppehållstillstånd vid försörjning

Den som fullföljt en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan eller en sammanhållen yrkesutbildning inom vuxenutbildningen i enlighet med sin individuella studieplan bör kunna beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning och ett permanent uppehållstillstånd vid försörjning (nuvarande 16 h § och 17 § den tillfälliga lagen).

Särskilt om utläningar som har fullföljt en sammanhållen yrkesutbildning före ikraftträdandet

Enligt gällande regelverk har en utlänning som studerar på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särsvux eller motsvarande utbildning inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan inte samma möjligheter till uppehållstillstånd som en utlänning som studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan. Regelverket innebär att det är möjligt för en utlänning att få uppehållstillstånd för studier på ett nationellt program eller motsvarande trots att han eller hon tidigare har fullföljt en sådan yrkesutbildning. Enligt det nu gällande regelverket har det alltså inte varit nödvändigt att välja mellan en sammanhållen yrkesutbildning eller ett nationellt program. Genom de ändringar som föreslås ovan kommer den som har fullföljt en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särsvux eller motsvarande utbildning inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan inte kunna beviljas uppehållstillstånd för studier på ett nationellt program eller motsvarande. Det är emellertid rimligt att en utlänning som har fullföljt en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särsvux eller motsvarande utbildning inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan innan de nya bestämmelserna träder i kraft, och som har lyckats att få behörighet till studier på nationellt program eller motsvarande, också har möjlighet att beviljas uppehållstillstånd för sådana studier. Bestämmelser med denna innebörd föreslås därför.

Ändring i lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

Det bör finnas möjlighet till uppehållstillstånd för studier på en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan och för studier på en sammanhållen yrkesutbildning inom vuxenutbildningen även efter det att den tillfälliga lagen upphör att gälla. Ändringar bör därför också göras i lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Ändringarna i den tillfälliga lagen ska träda i kraft den 1 juli 2018.

Regeringens bedömning: Det behövs inga övergångsbestämmelser till ändringarna i den tillfälliga lagen. Det behövs inga särskilda ikraftträdande- eller övergångsbestämmelser till ändringarna i lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.

Utkastets förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens. I utkastet föreslås att ändringarna i den tillfälliga lagen ska träda i kraft den 1 juni 2018 och att begränsningarna gällande ansökningstid och ansökningstillfällen ska placeras i övergångsbestämmelserna till den tillfälliga lagen.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter på det föreslagna ikraftträdandet. Några remissinstanser, bl.a. *Kammarrätten i Stockholm* och *Förvaltningsrätten i Luleå*, ifrågasätter att förut-sättningarna för ansökan regleras i övergångsbestämmelser och anser att de i stället bör framgå direkt av bestämmelsen om uppehållstillstånd. Förvaltningsrätten i Luleå och *Polismyndigheten* efterfrågar ett förtydligande av vad som ska gälla avseende ansökningar som gjorts enligt 16 e § den tillfälliga lagen före ikraftträdandet och där frågan om uppehållstillstånd ännu inte avgjorts genom ett beslut som har fått laga kraft.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Det är angeläget att ändringarna i den tillfälliga lagen träder i kraft så snart som möjligt. Det föreslås därför att de ska träda i kraft den 1 juli 2018.

I lagrådsremissen föreslogs att regleringen av begränsningarna gällande ansökningstid och ansökningstillfällen ska placeras i övergångsbestämmelserna. *Lagrådet*, i likhet med *Kammarrätten i Stockholm* och *Förvaltningsrätten i Luleå*, anser att dessa begränsningar bör framgå direkt av bestämmelsen om uppehållstillstånd. Regeringen delar denna bedömning (se avsnitt 5.1).

I utkastet till lagrådsremiss föreslås inte några övergångsbestämmelser till ändringen av 16 e § fjärde stycket den tillfälliga lagen. Som *Förvaltningsrätten i Luleå* och *Polismyndigheten* uppmärksammar kan det finnas ansökningar om uppehållstillstånd enligt 16 e § den tillfälliga lagen som fortfarande handläggs eller där beslutet i frågan om uppehållstillstånd ännu inte har fått laga kraft när den föreslagna ändringen träder i kraft. I linje med vad Polismyndigheten framför innebär lagändringen att det inte längre finns något hinder mot att verkställa ett beslut om av- eller utvisning, såvida inte beslut om inhibition fattas. I ett pågående ärende kan ett sådant beslut fattas av Migrationsverket på eget initiativ eller efter yrkande från den enskilde. Den enskilde har också möjlighet att inkomma med en ny ansökan om uppehållstillstånd enligt 16 e § och på det sättet fästa myndighetens uppmärksamhet på inhibitionsfrågan. Även domstolarna kommer att ha en möjlighet att besluta om inhibition i de fall där beslutet i frågan om uppehållstillstånd har överklagats och utlänningen har ett pågående mål i domstol. Regeringen instämmer därför i

bedömningen som gjorts i utkastet till lagrådsremiss att det inte behövs några övergångsbestämmelser till ändringen av 16 e § den tillfälliga lagen.

Lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå träder i kraft den 20 juli 2019. De nu föreslagna ändringarna i den lagen bör träda i kraft vid samma tidpunkt. Det behövs inga särskilda ikraftträdande- eller övergångsbestämmelser till de lagändringarna.

9 Kostnader och andra konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslagen i propositionen bedöms medföra ökade kostnader för Migrationsverket och för Sveriges Domstolar. Kostnaderna för den statliga ersättningen till kommuner och landsting för mottagandet av nyanlända bedöms öka liksom kostnaderna för studiestöd. För Centrala studiestödsnämnden bedöms förslagen inte leda till annat än marginellt ökad arbetsbörda. Förslagen medför inga nya åtaganden som innebär att den kommunala finansieringsprincipen ska tillämpas. För barn kan förslaget om uppehållstillstånd för sammanhållna yrkesutbildningar innebära en förbättring. Förslagen bedöms inte påverka jämställdheten mellan kvinnor och män och bedöms inte heller ha någon miljöpåverkan.

Utkastets bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser lämnar synpunkter i denna del och bl.a. *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* och *Förvaltningsrätten i Malmö* anser att konsekvensanalysen i förhållande till kommuner, landsting och regioner är bristfällig. Många remissinstanser, bl.a. SKL, *Malmö kommun*, *Stockholms kommun* och *Örebro kommun*, framför att kommunerna måste få ersättning för de kostnader som uppkommer med anledning av förslaget om ny möjlighet till uppehållstillstånd, bl.a. för utbildningsplatser och för ekonomiskt bistånd, och efterfrågar klargörande av hur ansvaret för den enskildes boende ser ut. Även *Socialstyrelsen* och *Rädda barnen* framför att boendesituationen för målgruppen är en viktig fråga. Flera remissinstanser, bl.a. SKL, *Jönköpings kommun*, *Luleå kommun* och *Malmö kommun*, frågar hur de som beviljas uppehållstillstånd ska fördelas mellan kommunerna och vill att det klargörs om lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning ska vara tillämplig. SKL påpekar också att kostnaden för det ökade antalet elever inom komvux kommer att bäras av kommuner med förhållandevis hög andel nyanlända unga eftersom vuxenutbildningen inte omfattas av det kommunala utjämningsystemet.

Skolinspektionen framför att det saknas en analys av förslagets konsekvenser för skolorna i administrativt hänseende och att förslagen behöver kompletteras med en analys av skolornas ansvar och vilket underlag som krävs för hanteringen. SKL och *Läraryrket* anser att lärare, studievägledare och övrig personal i skolan behöver stöd och handledning med anledning av förslagen.

Centrala studiestödsnämnden (CSN) bedömer att den uppskattnings som gjorts av statens ökade utgifter för studiestöd är rimlig men anför att

Prop. 2017/18:252 förslaget även innebär ökade utgifter för hemutrustningslån. Utgifterna för 2018 ryms dock enligt CSN inom tilldelat anslag. CSN påpekar vidare att studiemedel för studier på gymnasial nivå normalt bara kan lämnas under ca tre år. SKL tar också upp frågan om att studiestödet är begränsat i tid.

Flera remissinstanser, bl.a. *Förvaltningsrätten i Malmö* och *Förvaltningsrätten i Luleå*, framför att förslagen innebär att arbetsbelastningen och kostnaderna för Sveriges Domstolar kommer att öka. *Domstolsverket* anför att det är nödvändigt med anslagsförstärkningar för att domstolarna även fortsättningsvis ska kunna avgöra mål på ett effektivt och rättssäkert sätt. *Förvaltningsrätten i Luleå* och *Förvaltningsrätten i Göteborg* anser att kostnaderna för domstolarna är underskattade. *Migrationsverket* menar att de ekonomiska konsekvenserna av förslagen beror på hur regeringen väljer att göra med identitetsfrågan. Förslaget i utkastet till lagrådsremiss leder enligt Migrationsverket till en förhållandevis låg bifallsfrekvens eftersom de sökande kommer att ha svårt att bevisa sin identitet. Om det genom lagstiftning införs någon form av bevislättnad avseende identiteten för denna grupp kommer bifallsfrekvensen att bli hög.

Rädda barnen anser att även om förslaget om ny möjlighet till uppehållstillstånd rör unga vuxna bör en barnkonsekvensanalys göras i förhållande till det förslaget.

SKL pekar på behovet av översyn av regelverket för folkbokföring.

Skälen för regeringens bedömning

Utgångspunkter

Förslagen i propositionen innebär att en avgränsad grupp ensamkommande unga kommer att ges en ny möjlighet till uppehållstillstånd och att utlänningar som studerar på sammanhållna yrkesutbildningar i gymnasieskolan eller på komvux eller särvox kommer att ges samma möjlighet till uppehållstillstånd som utlänningar som studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan.

Den grupp ensamkommande unga som kan komma att omfattas av förslaget om ny möjlighet till uppehållstillstånd beräknas uppgå till ca 9 000 personer. Av dessa beräknas ca 2 000 personer ha fått ett lagakraftvunnet utvisningsbeslut vid ikraftträdandet av de föreslagna lagändringarna. Resterande ca 7 000 personer beräknas ha ett pågående ärende eller mål i själva asyl- och utvisningsfrågan. De allra flesta av dessa beräknas ha ett pågående mål i domstol.

Ekonomiska konsekvenser för Migrationsverket och Sveriges Domstolar

Förslagen kommer att innebära merarbete och ökade kostnader för Migrationsverket under 2018 och 2019. Mot bakgrund av hur förslaget om ny möjlighet till uppehållstillstånd är utformat i propositionen, bl.a. när det gäller beviskravet avseende sökandes identitet, bedömer regeringen dock att det i de flesta fall kommer att vara fråga om en enkel prövning för myndigheten. Migrationsverkets arbete med processföring kommer också att öka till följd av förslagen. Förslagen innebär vidare vissa ökade kostnader för offentligt biträde och för mottagandet. De sökande som fortfarande har rätt till bistånd enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. när ansökan om uppehållstillstånd enligt förslaget i avsnitt 5.1 görs

kan komma att ha rätt till sådant bistånd under en längre tid än vad som annars hade varit fallet. De sökande vars rätt till bistånd enligt den lagen har upphört kan till följd av en ny ansökan om uppehållstillstånd återigen ha rätt till bistånd enligt den lagen.

Flera remissinstanser, bl.a. *Förvaltningsrätten i Malmö* och *Förvaltningsrätten i Luleå*, framför att förslagen innebär att arbetsbelastningen och kostnaderna för Sveriges Domstolar kommer att öka. *Domstolsverket* anser att det är nödvändigt att Sveriges Domstolar får anslagsförstärkningar. *Förvaltningsrätten i Luleå* och *Förvaltningsrätten i Göteborg* anser att kostnaderna för domstolarna är underskattade. Som framgår ovan bedömer regeringen att utformningen av förslaget om ny möjlighet till uppehållstillstånd i propositionen, bl.a. när det gäller beviskravet avseende sökandes identitet, innebär att det i de flesta fallen kommer att vara fråga om en enkel prövning för tillämpande myndigheter. Med hänsyn härtill och då bifallsfrekvensen bedöms bli hög och antalet överklaganden lågt anser regeringen att de ökade kostnaderna som förslagen medför för Sveriges Domstolar under 2018 kan justeras ned något i förhållande till den bedömning som gjordes i utkastet till lagrådsremiss. Förslaget i avsnitt 5.3 innebär dock ökade kostnader för såväl Sveriges Domstolar som Migrationsverket under efterföljande år.

Regeringen bedömer att förslagen i propositionen innebär att statens utgifter inom utgiftsområde 8 Migration kommer att öka med ca 69 miljoner kronor 2018, ca 59 miljoner kronor 2019 och ca 11 miljoner kronor 2020 jämfört med bedömningarna i 2018 års ekonomiska vårproposition. Av dessa utgifter utgör ca 67 miljoner kronor ökade kostnader för handläggning vid Migrationsverket (varav ca 32 miljoner kronor för 2018 och ca 35 miljoner kronor för 2019), ca 39 miljoner kronor ökade kostnader för offentligt biträde hos Migrationsverket (varav 30 miljoner kronor för 2018 och 9 miljoner kronor för 2019), ca 16 miljoner kronor ökade kostnader för Sveriges Domstolar (varav ca 2 miljoner kronor för 2018, ca 8 miljoner kronor för 2019 och 6 miljoner kr för 2020) samt ca 13 miljoner kronor ökade kostnader för rättsligt biträde vid domstolsprövning (varav ca 1 miljoner kronor för 2018, ca 7 miljoner kronor för 2019 och 5 miljoner kronor för 2020). Övriga utgifter, ca 5 miljoner kronor för 2018, består av ökade kostnader för mottagande. Tillförs dessa medel bedöms inte Migrationsverkets övriga verksamhet påverkas.

Ekonomiska konsekvenser för kommuner och landsting

Förslagen bedöms inte medföra några nya obligatoriska åligganden som innebär att den kommunala finansieringsprincipen ska tillämpas. Eftersom förslaget om ny möjlighet till uppehållstillstånd bedöms innebära att fler kommer att beviljas uppehållstillstånd jämfört med de bedömningar som har lämnats i budgetpropositionen för 2018 kommer kostnaderna för kommunerna att öka. Statlig ersättning till kommuner och landsting för mottagande av nyanlända invandrare regleras i förordning. Regeringen avser att genomföra de förändringar som är nödvändiga i förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlännningar, för att mottagandet av personer som omfattas av förslaget ska kunna utgöra grund för statlig ersättning. En uppskattning av vad den statliga ersättningen till

Prop. 2017/18:252 kommuner och landsting sammantaget innebär för utgifter inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering är att dessa kommer att öka med ca 532 miljoner kronor 2018, ca 1 319 miljoner kronor 2019 och 256 miljoner kronor 2020 jämfört med bedömningen i 2018 års ekonomiska vårproposition. Länsstyrelserna disponerar medel som kommunerna kan söka för beredskap och kapacitet i mottagandet av nyanlända. Regeringen har avsatt 80 miljoner kronor för detta ändamål 2018, därefter beräknas medlen uppgå till 60 miljoner kronor 2019 och 40 miljoner kronor 2020.

SKL och flera kommuner framför att det finns en risk att de kommuner i vilka Migrationsverket bedriver anläggningsboenden kommer att drabbas av förslaget på ett orimligt sätt och att regeringen måste säkerställa en jämn fördelning av de ungdomar som får uppehållstillstånd för att kommunerna ska kunna fullfölja sina skyldigheter inom ramen för mottagandet. Det saknas i nuläget kännedom om hur de ensamkommande unga som kan komma att omfattas av förslaget om ny möjlighet till uppehållstillstånd är fördelade mellan olika kommuner. Regeringen bedömer därför att det finns en risk för att vissa kommuner kommer att påverkas mer än andra av de föreslagna förändringarna, t.ex. kommuner där Migrationsverket har ett anläggningsboende. En del av personerna i målgruppen kan dock komma att flytta tillbaka till sin tidigare hemkommun där de tidigare var placerade som ensamkommande barn. Regeringen kommer att noga följa utvecklingen framöver, bl.a. med avseende på hur målgruppen är fördelad mellan olika kommuner, och är beredd att vid behov återkomma med förslag.

Flera remissinstanser, bl.a. SKL, anser att kommunerna måste få tillräcklig ersättning för att behoven hos målgruppen ska kunna mötas. Många remissinstanser, bl.a. flera kommuner och *Socialstyrelsen*, tar upp frågan om hur boendesituationen ska lösas. SKL och *Läraryrket* påtalar vikten av stöd till de lärare och skolledare som arbetar med elever som berörs av lagen. *Skolinspektionen* efterlyser en konsekvensanalys för skolorna i administrativt hänseende. Regeringen bedömer inte att förslaget innebär några nya åtaganden och att kommunerna genom det statliga ersättningssystemet kompenseras för den del av mottagandet som kommunerna ansvarar för vid etablering av nyanlända på samma sätt som för övriga personer som tillhör denna grupp. De personer som omfattas av förslaget om ny möjlighet till uppehållstillstånd omfattas inte av lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. De ska i första hand själva ordna sitt boende efter att de har beviljats uppehållstillstånd. När det gäller skolornas administrativa arbete med anledning av förslaget bedömer regeringen att förslaget inte innebär någon större påverkan. Frågan om uppehållstillstånd avgörs av Migrationsverket och de underlag som behövs för bedömningen, t.ex. individuella studieplaner, är sådana dokument som ingår i skolans ordinarie rutiner att ta fram. Det är också så att Migrationsverket har en allmän serviceskyldighet i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde och information om nya lagförslag finns i regel på Migrationsverkets webbplats.

Några remissinstanser bedömer att förslaget medför ökade kostnader för ekonomiskt bistånd som kommunerna bör kompenseras för. Utgångspunkten är att personer som beviljas uppehållstillstånd enligt förslaget om

ny möjlighet till uppehållstillstånd studerar och finansierar sina studier genom studiestöd och därmed inte är i behov av ekonomiskt bistånd.

SKL anser att kostnaden för det ökade antalet elever inom komvux i stor utsträckning kommer att bäras av kommuner med förhållandevis många nyanlända unga, eftersom vuxenutbildningen inte omfattas av det kommunala utjämningsystemet. Fler elever i gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning innebär ökade kostnader för kommunerna. Det kommunala systemet för kostnadsutjämning avser dock att utjämna strukturella kostnader mellan kommuner och landsting. Regeringen vill här hänvisa till att det pågår en översyn av det kommunala utjämningsystemet, inom ramen för vilken det ses över om utjämningsystemet i tillräcklig utsträckning fångar upp kostnadsskillnader kopplade till flyktingmottagandet

Regeringen anser inte att det är nödvändigt att se över regelverket om folkbokföring som SKL föreslår.

Ekonomiska konsekvenser avseende studiestöd och hemutrustningslån

De personer som beviljas uppehållstillstånd och studerar kan beviljas studiestöd. Regeringen bedömer att statens utgifter inom utgiftsområde 15 Studiestöd kommer att öka med ca 91 miljoner kronor 2018, ca 337 miljoner kronor 2019 och ca 222 miljoner kronor 2020 jämfört med bedömningen i 2018 års ekonomiska vårproposition. Förslagen innebär också, som CSN påpekar, ökade utgifter för hemutrustningslån men utgifterna för 2018 bedöms dock rymmas inom beslutade anslag. För Centrala studiestödsnämnden bedöms förslagen inte leda till annat än marginellt ökad arbetsbörda.

CSN påpekar att om studierna pågår under mer än 120 heltidsveckor riskerar studierna att inte kunna finansieras via studiestödssystemet. Även SKL lyfter den frågan. Enligt regeringens bedömning är det i nuläget svårt att bedöma i hur stor omfattning sådana situationer kommer att uppstå. Studiemedel för studier på gymnasial nivå utgår från och med det andra kalenderhalvåret som den studerande fyller 20 år. Innan dess finns rätt till studiestöd i form av studiehjälp. En del av gruppen kommer alltså att ha studerat en tid innan de börjar uppbära studiemedel för studier på gymnasial nivå. Det kan också antas att vissa kommer att studera på en sammanhållen yrkesutbildning som är betydligt kortare än ett nationellt program vilket bör innebära att tiden med studiemedel om ca tre år är tillräcklig.

Barnkonsekvensanalys

Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter ska konsekvenserna för barn redovisas i alla åtgärder som påverkar barn. Personerna i den avgränsade grupp som genom förslaget får en ny möjlighet till uppehållstillstånd kommer att vara vuxna vid prövningen. Utgångspunkten för förslaget om ny möjlighet till uppehållstillstånd är att de personer som lagändringen avser och som drabbats av långa handläggningstider inte bör komma i ett sämre läge än som varit fallet om handläggningen inte dragit ut på tiden. Som regeringen konstaterar i avsnitt 5.1 har möjligheten till uppehållstillstånd för den som har fått sin asylansökan prövad när han eller hon fortfarande var ett barn och enligt

Prop. 2017/18:252 utlänningslagens bestämmelser inte påverkats av handläggningstidens längd på det sätt som de som blivit vuxna. Den omständigheten att barn inte omfattas av förslagen i avsnitt 5.1 bör inte innebära att situationen för dessa försämras i jämförelse med vad som gäller enligt nu gällande ordning.

Det förslag som handlar om uppehållstillstånd för studier på sammanhållna yrkesutbildningar i bl.a. gymnasieskolan gäller för hela regelverket och kan alltså också omfatta barn eftersom det ansluter till det nu gällande regelverket bl.a. när det gäller åldersgränser. Precis som framfördes i barnkonsekvensanalysen till nu gällande regelverk innebär åldersgränserna att barn inte riskerar att skiljas från sin familj och bli ensamma kvar i landet när övriga familjemedlemmars uppehållstillstånd löper ut (prop. 2016/17:133 s. 78 och 79). Möjligheten att få uppehållstillstånd för studier innebär ett starkare incitament för att studera vilket kan innebära att fler barn än annars påbörjar en gymnasieutbildning. Detta främjar deras personliga utveckling och etablering i samhället. Förslaget om att ge möjlighet till uppehållstillstånd för studier på sammanhållna yrkesutbildningar innebär att även barn som inte uppnår behörighet till ett nationellt program kan få möjlighet att stanna i Sverige och studera på en sammanhållen yrkesutbildning. Förslaget att inkludera sammanhållna yrkesutbildningar i regelverket för uppehållstillstånd för studier bör alltså innebära en förbättring för barn.

Övriga konsekvenser

Eftersom förslagen innebär en ny möjlighet till uppehållstillstånd kan benägenheten att söka sig till Sverige öka i viss mån, särskilt för asylsökande ensamkommande barn. Det är dock mycket svårt att uppskatta eller beräkna förslagets effekter på människors benägenhet att söka sig till Sverige. Enligt regeringens bedömning gör den omständigheten att förslaget om ny möjlighet till uppehållstillstånd gäller en tydligt avgränsad grupp att effekten kommer att vara begränsad.

Betydligt fler pojkar och män än flickor och kvinnor söker asyl i Sverige. Även om förslagen är könsneutralt utformade kommer därför fler män och pojkar än kvinnor och flickor att omfattas av förslagen i propositionen.

Förslagen bedöms inte ha någon miljöpåverkan.

10 Ändringar avseende statens utgifter

I detta avsnitt lämnar regeringen förslag till ändring av statens utgifter 2018 med anledning av lagförslagen. Förslaget till ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade anslag för 2018 finns i avsnitt 1 tabell 1.1. Regeringen redovisar också de samlade konsekvenserna av förslagen för statens budget.

Utgiftsområde 8 Migration

1:1 Migrationsverket

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 5 315 835 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:1 *Migrationsverket* ökas med 31 762 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: De förslag som lämnas i propositionen bedöms medföra att Migrationsverket kommer att behöva pröva fler ärenden om uppehållstillstånd och att myndighetens processföring i domstol kommer att öka. Kostnaderna för detta ryms inte inom ramen för de beräkningar och bedömningar som gjordes i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 8 avsnitt 2.7.1). Regeringen anser mot denna bakgrund att anslaget 1:1 *Migrationsverket* bör ökas med 31 762 000 kronor 2018. Utgifterna bedöms öka med 34 980 000 kronor 2019.

1:2 Ersättningar och bostadskostnader

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 8 101 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader* ökas med 4 750 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används till utgifter för stöd till asylsökande och övriga kategorier som omfattas av lagen om mottagande av asylsökande m.fl., statsbidrag till kommuner och landsting samt boende för asylsökande.

De förslag som lämnas i propositionen bedöms leda till något fler inskrivna i mottagningssystemet under den period då prövningen enligt de föreslagna bestämmelserna kommer att ske. Regeringen anser mot denna bakgrund att anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader* bör ökas med 4 750 000 kronor 2018.

1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 959 878 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:4 *Domstolsprövning i utlänningsmål* ökas med 1 562 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för migrationsdomstolarnas och Migrationsöverdomstolens förvaltningsutgifter för prövning av utlännings- och medborgarskapsmål.

Arbetsbelastningen för domstolarna bedöms öka något till följd av de förslag som lämnas i propositionen. Regeringen anser mot denna bakgrund att anslaget 1:4 *Domstolsprövning i utlänningsmål* bör ökas med 1 562 000 kronor 2018. Utgifterna bedöms öka med 7 655 000 kronor 2019 och 5 623 000 kronor 2020.

1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 288 800 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:5 *Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål* ökas med 1 398 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används för migrationsdomstolarnas och Migrationsöverdomstolens direkta utgifter för nämndemän, sakkunniga och vittnen i utlännings- och medborgarskapsmål, utgifter för ersättning till offentligt biträde och tredje man enligt 4 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde i mål enligt utlänningslagen, utgifter för ersättning till tolkar enligt 52 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) samt ersättning till part och parts ställföreträdare enligt 15 § förvaltningsprocesslagen i mål enligt utlänningslagen och lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap. I kostnaderna för tolkar får även kostnader för tolkförmedlings administrativa avgifter ingå.

Något fler ärenden bedöms prövas i domstol till följd av de förslag som lämnas i propositionen, vilket också bedöms medföra ökade kostnader för rättsliga biträden. Regeringen anser mot denna bakgrund att anslaget 1:5 *Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål* bör ökas med 1 398 000 kronor 2018. Utgifterna bedöms öka med 6 849 000 kronor 2019 och 5 031 000 kronor 2020.

1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 305 150 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:6 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* ökas med 29 591 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används för utgifter för offentligt biträde och tolk i ärenden enligt utlänningslagen eller enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll.

Som anförs ovan bedöms de förslag som lämnas i propositionen medföra att Migrationsverket kommer att behöva pröva fler ärenden om uppehållstillstånd, vilket också kommer att medföra ökade kostnader för offentligt biträde. Regeringen anser mot denna bakgrund att anslaget

1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden bör ökas med 29 591 000 kronor 2018. Utgifterna bedöms öka med 8 877 000 kronor 2019. Prop. 2017/18:252

Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering

1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 19 265 374 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* ökas med 531 802 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för utgifter för statsbidrag till kommuner och landsting för utgifter i samband med mottagandet. De förslag som lämnas i propositionen bedöms innebära att fler kommer att beviljas uppehållstillstånd jämfört med de beräkningar och bedömningar som gjordes i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 8 avsnitt 3.6.2). Kostnaderna för kommunernas flyktingmottagande kommer därför att öka. Regeringen anser mot denna bakgrund att anslaget 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* bör ökas med 531 802 000 kronor 2018. Utgifterna bedöms öka med 1 318 950 000 kronor 2019 och 256 053 000 kronor 2020.

Utgiftsområde 15 Studiestöd

1:1 Studiehjälp

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 4 091 761 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:1 *Studiehjälp* ökas med 78 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för utgifter för studiehjälp i form av studiebidrag, extra tillägg och inackorderingstillägg enligt studiestödslagen (1999:1395) samt kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning och annan lärlingsliknande utbildning. Antalet personer som beviljas uppehållstillstånd och studerar med studiestöd bedöms öka med anledning av förslagen i denna proposition. Regeringen anser mot denna bakgrund att anslaget 1:1 *Studiehjälp* bör ökas med 78 000 000 kronor 2018. Utgifterna bedöms öka med 31 000 000 kronor 2019 och 2 000 000 kronor 2020.

1:2 Studiemedel

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 16 357 643 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:2 *Studiemedel* ökas med 13 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för utgifter för studiemedel i form av studiebidrag och tilläggsbidrag enligt studiestöds-lagen. Antalet personer som beviljas uppehållstillstånd och studerar med studiestöd bedöms öka med anledning av förslagen i denna proposition. Regeringen anser mot denna bakgrund att anslaget 1:2 *Studiemedel* bör ökas med 13 000 000 kronor 2018. Utgifterna bedöms öka med 287 000 000 kronor 2019 och 207 000 000 kronor 2020.

10.2 Konsekvenser för statens budget

De förslag som lämnas i denna proposition innebär att de anvisade medlen 2018 ökar med 0,7 miljarder kronor. Merparten av ökningen, 0,5 miljarder kronor, avser ökade utgifter för kommunersättning vid flyktingmottagande. Resterande ökning hänförs sig bl.a. till utgifter för studiebidrag, offentliga biträden och handläggning av ärenden vid Migrationsverket. De takbegränsade utgifterna ökar därmed med 0,7 miljarder kronor och budgeteringsmarginalen minskar med motsvarande belopp. Statens budgetsaldo och den offentliga sektorns finansiella sparande försämras med 0,7 miljarder kronor 2018, vilket motsvarar 0,01 procent av BNP. I avsnitt 1 tabell 1.1. redovisas de ökade utgifterna för 2018 per utgiftsområde och anslag. Utöver de budgetära konsekvenserna för 2018 har den föreslagna lagstiftningen ekonomiska konsekvenser även för 2019 och 2020, vilka redovisas i tabell 10.1 (jfr prop. 2017/18:100 avsnitt 7 tabell 7.2).

Tabell 10.1 Beräknade utgifter 2019 och 2020 till följd av förslagen i denna proposition

Miljoner kronor

Utgiftsområde/Anslag	2019 Beräknat	2020 Beräknat
8 Migration		
Beräkning VÅP18	10 918	9 911
<i>1:1 Migrationsverket</i>	35	
<i>1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål</i>	8	6
<i>1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning</i>	7	5
<i>1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden</i>	9	
Ny beräkning U08	10 976	9 922
13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering		
Beräkning VÅP18	17 967	13 663
<i>1:2 Kommunersättningar vid flyktmottagande</i>	1 319	256
Ny beräkning U013	19 286	13 919
15 Studiestöd		
Beräkning VÅP18	24 699	26 224
<i>1:1 Studiehjälp</i>	31	2
<i>1:2 Studiemedel</i>	287	207
<i>1:3 Avsättning för kreditförluster</i>	19	13
Ny beräkning U015	25 036	26 446
Summa förändring	1 714	489

Sammantaget beräknas utgifterna öka med 1,7 miljarder kronor 2019 och 0,5 miljarder kronor 2020, vilket motsvarar 0,03 respektive 0,01 procent av BNP. Statens budgetsaldo, den offentliga sektorns finansiella sparande och det strukturella sparandet försvagas med motsvarande belopp, jämfört med beräkningarna i 2018 års ekonomiska vårproposition (prop. 2017/18:100). Statsskulden och den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld ökar med motsvarande belopp. I tabell 10.2 redovisas effekterna på finansiellt sparande och strukturellt sparande.

Tabell 10.2 Finansiellt sparande i offentlig sektor och strukturellt sparande*Procent av BNP respektive procent av potentiell BNP*

	2018	2019	2020
Finansiellt sparande i 2018 års ekonomiska vårproposition	1,0	1,0	1,3
Finansiellt sparande i denna proposition	0,9	0,9	1,3
Strukturellt sparande i 2018 års ekonomiska vårproposition ¹	0,5	0,5	0,8
Strukturellt sparande i denna proposition ¹	0,5	0,4	0,8

¹ Procent av potentiell BNP

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar

11.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

16 a § Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänning enligt 5 kap. 1 eller 6 § eller 12 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) ska bestämmas i enlighet med *fjärde* stycket om det leder till en längre giltighetstid än vad som följer av 5, 12 eller 15 § och utlänningen

1. har fyllt 17 men inte 25 år,

2. studerar på

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna, och

3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller, i fråga om en sådan utbildning som avses i 2 a, en utländsk motsvarande utbildning.

För en utlänning som har fullföljt en sådan utbildning som avses i första stycket 2 b och c före den 1 juli 2018 och som studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning gäller, i stället för vad som anges i första stycket 3, att utlänningen inte tidigare ska ha fullföljt en sådan utbildning som avses i första stycket 2 a eller en utländsk motsvarande utbildning.

Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas ett ensamkommande barn enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet ska också bestämmas i enlighet med *fjärde* stycket om det leder till en längre giltighetstid än vad som annars skulle ha bestämts och barnet

1. har fyllt 17 år, och

2. studerar på

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan, eller

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan.

Giltighetstiden ska bestämmas till sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument.

Om det finns särskilda skäl får giltighetstiden bestämmas enligt *fjärde* stycket även om utlänningen studerar på deltid.

I paragrafen finns bestämmelser om längre uppehållstillstånd för studier. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Första stycket 2 ändras så att även en utlänning som studerar på en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan eller som studerar på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särvux kan beviljas längre uppehållstillstånd för studier. En yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden kan ges inom ramen för introduktionsprogrammen yrkesintroduktion eller individuellt alternativ

Prop. 2017/18:252 (jfr 17 kap. 3 § skollagen [2010:800]). En sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller sårvux är en kombination av nationella kurser i yrkesämnen som är relevanta för ett yrkesområde (jfr 4 § förordningen [2016:937] om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning och 4 kap. 12 § tredje stycket förordningen [2011:1108] om vuxenutbildning). Ett längre uppehållstillstånd enligt paragrafen förutsätter att utlänningen inte tidigare har fullföljt en sådan yrkesinriktad utbildning eller sammanhållen yrkesutbildning eller ett nationellt program eller motsvarande. Detta framgår av första stycket 3. Eftersom yrkesinriktade utbildningar i gymnasieskolan och sammanhållna yrkesutbildningar inom komvux eller sårvux anpassas till individens kunskaper och behov blir den individuella studieplanen avgörande för när en sådan utbildning kan anses vara fullföljt. De s.k. yrkespaket som Skolverket har föreslagit i sin redovisning av ett regeringsuppdrag den 15 december 2017 (dnr U2017/05124/GV) är exempel på sådana yrkesinriktade utbildningar och sammanhållna yrkesutbildningar som avses i paragrafen.

Första stycket 3 ändras på så sätt att kravet på att inte tidigare ha fullföljt en utländsk motsvarande utbildning endast avser nationella program eller motsvarande.

Andra stycket, som är nytt, innebär att för en utlänning som har fullföljt en sådan yrkesinriktad utbildning eller sammanhållen yrkesutbildning som avses i första stycket 2 b och c före lagens ikraftträdande gäller inte villkoren som anges i första stycket 3. För att giltighetstiden för ett uppehållstillstånd ska bestämmas i enlighet med fjärde stycket krävs i stället att utlänningen inte tidigare har fullföljt ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesårskolan eller en utbildning på gymnasial nivå inom komvux, sårvux eller folkhögskola, eller en utländsk motsvarande utbildning.

Tredje stycket motsvarar hittillsvarande andra stycket med den ändringen att även ett ensamkommande barn som, inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, studerar på en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden omfattas av bestämmelsen. För att giltighetstiden ska bestämmas till sex månader utöver den tid som återstår av den sammanhållna yrkesutbildningen enligt barnets individuella studieplan krävs att det leder till en längre giltighetstid än vad som annars skulle ha bestämts.

Femte stycket, som motsvarar hittillsvarande fjärde stycket, ändras som en följd av införandet av ett nytt andra stycke.

16 c § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 §, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

1. har fyllt 18 men inte 25 år,
2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, och
3. inte tidigare har fullföljt en gymnasieutbildning eller en utländsk motsvarande utbildning.

Detsamma ska gälla för en utlänning som har haft, eller annars skulle beviljas, ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet. Den nedre åldersgränsen ska dock i detta fall vara 17 år.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Uppehållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång. *Uppehållstillstånd enligt denna paragraf får inte beviljas en utlänning som avses i första stycket som studerar på en sådan utbildning som avses i 16 a § första stycket 2 b.*

I paragrafen finns bestämmelser om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för vissa utlänningar som studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Tillägget i *fjärde stycket* innebär att en utlänning som avses i första stycket inte får beviljas uppehållstillstånd enligt denna paragraf för studier på en sådan yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan. Den som studerar på en sådan utbildning kan i stället beviljas ett uppehållstillstånd som gäller i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt 16 d §.

16 d § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 c, 16 f eller 16 h §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon har fyllt 18 men inte 25 år och uppfyller villkoren i 16 a § första stycket 2 och 3.

Detsamma ska gälla för en utlänning som uppfyller villkoren i 16 a § första stycket och som har haft ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd.

För att uppehållstillstånd enligt första eller andra stycket ska beviljas en utlänning som avses i 16 a § andra stycket krävs att utlänningen uppfyller villkoren i det stycket i stället för vad som anges i 16 a § första stycket 3.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

I paragrafen finns bestämmelser om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. Övervägandena finns i avsnitt 5.3 och 7.

Första stycket ändras så att det framgår att även en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt den nya 16 f § omfattas av bestämmelsen. Bestämmelsen ändras även som en följd av att hittillsvarande 16 g betecknas 16 h §.

Tredje stycket, som är nytt, innebär att för att uppehållstillstånd enligt denna paragraf ska beviljas en utlänning som har fullföljt en sådan yrkesinriktad utbildning eller sammanhållen yrkesutbildning som avses i 16 a § första stycket 2 b och c före lagens ikraftträdande krävs inte att utlänningen uppfyller villkoren i 16 a § första stycket 3 utan i stället vad som anges i 16 a § andra stycket. Det innebär att utlänningen inte tidigare ska ha fullföljt ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller en utbildning på gymnasial nivå inom komvux, sårvox eller folkhögskola, eller en utländsk motsvarande utbildning.

16 e § En utlänning som på grund av att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet har fått, eller annars skulle få, ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet eller som av samma skäl har haft ett uppehållstillstånd

Prop. 2017/18:252 enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716), och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om

1. utlänningsens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,
2. utläningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs, och
3. utläningen studerar
 - a) i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, eller
 - b) på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i fyra år.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utläningen studerar på deltid.

I paragrafen finns bestämmelser om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Första stycket 3 ändras så att det framgår att sammanhållna yrkesutbildningar inom komvux eller särvox omfattas av bestämmelsen. De motsvarande utbildningarna i gymnasieskolan ges inom ramen för ett introduktionsprogram och omfattas därmed av första stycket 3 a. Vad som avses med en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särvox framgår av kommentaren till 16 a §.

Bestämmelsen om automatiskt verkställighetshinder i hittillsvarande *fjärde stycket* tas bort och ersätts av en bestämmelse om inhibition som placeras i en ny paragraf (se nya 16 j §).

16 f § *En utläkning som har fått, eller annars skulle få, ett beslut om utvisning ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om*

1. utlänningsens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,

2. det för utläningen har, eller borde ha, anvisats en kommun som ska ordna boendet enligt 3 § andra stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,

3. beslutet om utvisning har fattats, eller annars skulle fattas, 15 månader eller senare från registreringsdatumet men tidigast den 20 juli 2016,

4. beslutet om utvisning har fattats, eller annars skulle fattas, när utläningen är 18 år eller äldre,

5. utläningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs, och

6. utläningen studerar eller har för avsikt att studera

a) i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, eller

b) på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

För att uppehållstillstånd ska beviljas en utläkning som har för avsikt att studera krävs att han eller hon tidigare har studerat i Sverige.

Upphållstillstånd får beviljas även om utlänningsens identitet är oklar och han eller hon inte kan göra sin uppgivna identitet sannolik.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även vid studier på deltid.

En ansökan om uppehållstillstånd ska ha kommit in till Migrationsverket senast den 30 september 2018 och får göras vid endast ett tillfälle.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för vissa utlänningar som väntat länge på beslut. Paragrafen har utformats med beaktande av *Lagrådets* synpunkter. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

Enligt *första stycket* ska en utlänning som har fått, eller annars skulle få, ett beslut om utvisning beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om vissa villkor är uppfyllda. För att uppehållstillstånd ska beviljas krävs *enligt första stycket 1* att utlänningens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare. Enligt *första stycket 2* ställs också ett krav på att utlänningen ska ha, eller borde ha, anvisats en kommun som ska ordna boendet enligt 3 § andra stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. Den utlänning som uppgett att han eller hon är ett ensamkommande barn men som av Migrationsverket har bedömts som uppenbart vuxen innan en anvisning görs till en kommun omfattas alltså inte av förslaget, såvida inte Migrationsverket senare i samband med beslutet om utvisning godtar den uppgivna åldern. För uppehållstillstånd krävs vidare, enligt *första stycket 3*, att Migrationsverkets utvisningsbeslut har fattats, eller annars skulle fattas, 15 månader eller senare från registreringsdatumet men tidigast den 20 juli 2016. I och med kravet på att Migrationsverkets utvisningsbeslut ska ha fattats tidigast den 20 juli 2016 omfattas endast den som har fått sin asylansökan prövad sedan den tillfälliga lagen trädde i kraft. Kravet i *första stycket 4* på att utlänningen ska ha fått ett utvisningsbeslut som vuxen innebär att både den som har hunnit fylla 18 år enligt egna uppgifter och den som fått sin ålder justerad till 18 år eller äldre omfattas av bestämmelsen. En ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå ska enligt *första stycket 5* göras medan utlänningen befinner sig i Sverige. Den som har rest ut ur landet och inte längre befinner sig i Sverige omfattas alltså inte av bestämmelsen. För uppehållstillstånd krävs slutligen enligt *första stycket 6* att utlänningen studerar eller har för avsikt att studera i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan, på heltid på en annan motsvarande utbildning eller på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särsvux. De utbildningar i gymnasieskolan som motsvarar sammanhållna yrkesutbildningar inom komvux eller särsvux ges inom ramen för ett introduktionsprogram och omfattas därmed av första stycket 6 a. Vad som avses med en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särsvux framgår av kommentaren till 16 a §. Med uttrycket ” har för avsikt att studera” avses såväl de fall då en utlänning har avbrutit sina gymnasiestudier i förtid och har för avsikt att återuppta dessa studier som de fall då en utlänning har studerat i grundskolan och har för avsikt att påbörja gymnasiestudier. För att kravet på avsikt att studera ska vara uppfyllt är det tillräckligt att utlänningen intygar i ansökan om uppehållstillstånd att han eller hon har för avsikt att studera på en sådan utbildning som kan ligga till grund för uppehållstillstånd. Det krävs inte någon ytterligare precisering av vilken utbildning som avses.

Av *andra stycket* framgår att för att uppehållstillstånd ska beviljas en utlänning som har för avsikt att studera krävs att han eller hon tidigare har studerat i Sverige.

I *tredje stycket* anges att uppehållstillstånd får beviljas även om utlänningens identitet är oklar och han eller hon inte kan göra sin uppgivna

Prop. 2017/18:252 identitet sannolik. Formuleringen ”inte kan” innebär att utlänningen ska ha försökt att göra sin identitet sannolik för att uppehållstillstånd ska kunna beviljas. Kravet på utlänningen i denna del ska dock inte ställas för högt.

Av *fjärde stycket* framgår att uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Enligt *femte stycket* får uppehållstillstånd beviljas även vid studier på deltid om det finns särskilda skäl. Bestämmelsen har utformats med 16 a § fjärde stycket som förebild. Av förarbetena till den bestämmelsen framgår att särskilda skäl t.ex. kan vara när någon som på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning är förhindrad att studera på heltid eller att någon endast behöver komplettera en utländsk utbildning och sådan komplettering inte kan ske på ett sätt som motsvarar heltidsstudier (prop. 2016/17:133 s. 84). Ett annat exempel på när det kan finnas särskilda skäl är när utlänningen är förhindrad att studera på heltid på grund av arbete. För att särskilda skäl ska finnas i dessa fall krävs att det inte är fråga om en subventionerad anställning, att lönen och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen och att arbetsgivaren har underrättat Skatteverket om anställningen (jfr 7 kap. 1 b § utlänningsförordningen [2006:97]).

Av *sjätte stycket* framgår att en ansökan om uppehållstillstånd endast kan göras under en begränsad tid och vid ett tillfälle. En ansökan som har kommit in till Migrationsverket efter den 30 september 2018 eller som görs på nytt ska inte tas upp till prövning.

16 g § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsat enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon inte har fyllt 25 år, uppfyller förutsättningarna i 16 a § första stycket 2 och 3, och aktivt har deltagit i utbildningen.

En utlänning som studerar på en sådan utbildning som avses i 16 a § första stycket 2 b och c får beviljas uppehållstillstånd för endast en sådan utbildning.

För att uppehållstillstånd enligt första stycket ska beviljas en utlänning som avses i 16 a § andra stycket krävs att utlänningen uppfyller villkoren i det stycket i stället för vad som anges i 16 a § första stycket 3.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningsens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppehållstillstånd för fortsatta studier. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Paragrafen motsvarar hittillsvarande 16 f § med tillägg av ett nytt andra och tredje stycke.

Andra stycket, som är nytt, innebär att för en utlänning som studerar på en sådan yrkesinriktad utbildning eller sammanhållen yrkesutbildning som avses i 16 a § första stycket 2 b och c får uppehållstillstånd beviljas för endast en sådan utbildning. En utlänning som har påbörjat studier på en sådan utbildning kan få uppehållstillstånd för att fortsätta studierna på samma utbildning i enlighet med den individuella studieplanen. Att det ska

vara fråga om en och samma utbildning hindrar inte att vissa mindre justeringar av den individuella studieplanen kan göras. Det kan t.ex. handla om att lägga till en kurs, som utlänningen behöver för att uppnå målen med utbildningen, eller att yrkesstudierna kombineras med studier på grundläggande nivå, t.ex. i svenska som andraspråk eller svenska för invandrare. Om det däremot görs större förändringar av den individuella studieplanen, t.ex. genom en påbyggnad av den utbildning utlänningen har fullföljt eller genom att nya yrkesinriktningar läggs till, är det inte längre fråga om en och samma utbildning. Utlänningen kan i ett sådant fall inte beviljas uppehållstillstånd för fortsatta studier.

Tredje stycket, som är nytt, innebär att för att uppehållstillstånd enligt denna paragraf ska beviljas en utlänning som har fullföljt en sådan yrkesinriktad utbildning eller sammanhållen yrkesutbildning som avses i 16 a § första stycket 2 b och c före lagens ikraftträdande krävs inte att utlänningen uppfyller villkoren i 16 a § första stycket 3 utan i stället vad som anges i 16 a § andra stycket. Det innebär att utlänningen inte tidigare ska ha fullföljt ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller en utbildning på gymnasial nivå inom komvux, särsvux eller folkhögskola, eller en utländsk motsvarande utbildning.

16 h § En utlänning som vid första prövningen av hans eller hennes asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket, *eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 16 f §*, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år, och
2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan.

Första stycket gäller inte om utlänningen, när uppehållstillståndet enligt 16 c § andra stycket eller 16 f § löper ut, har påbörjat studier på

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Uppehållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppehållstillstånd för fortsatta studier. Övervägandena finns i avsnitt 5.3 och 7.

Paragrafen motsvarar hittillsvarande 16 g § med ändringar i första stycket och ett nytt andra stycke.

Första stycket ändras så att även en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt den nya 16 f § och som studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan i vissa fall ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier när det första uppehållstillståndet löper ut. Delar av första stycket flyttas till ett nytt andra stycke.

Till *andra stycket*, som är nytt, flyttas den bestämmelse i första stycket som innebär att den som har påbörjat studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning inte kan beviljas uppehållstillstånd enligt denna bestämmelse. Bestämmelsen ändras på så sätt att detta också gäller den

Prop. 2017/18:252 som har påbörjat studier på en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan eller på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särvox. Vad som avses med en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särvox framgår av kommentaren till 16 a §. Den som har påbörjat sådana studier kan i stället beviljas ett uppehållstillstånd som gäller i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt 16 d §.

16 i § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d, 16 f eller 16 g §, ska om utbildningen fullföljts beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat eller sex månader efter den dag en sådan yrkesinriktad utbildning eller en sådan sammanhållen yrkesutbildning som avses i 16 a § första stycket 2 b och c har avslutats i enlighet med en individuell studieplan.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning. Övervägandena finns i avsnitt 5.3 och 7.

Paragrafen motsvarar hittillsvarande 16 h § med ändringar i första och andra styckena.

Första stycket ändras som en följd av att hittillsvarande 16 f § betecknas 16 g §. Av den nya lydelsen framgår även att en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd enligt den nya 16 f § i vissa fall ska beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

Andra stycket ändras så att det framgår från vilken tidpunkt ett uppehållstillstånd ska beviljas efter fullföljda studier på en yrkesinriktad utbildning eller en sammanhållen yrkesutbildning. Upphållstillstånd ska i dessa fall gälla i sex månader efter den dag utbildningen har avslutats i enlighet med den individuella studieplanen.

Inhibition

16 j § Om en utlänning har ansökt om uppehållstillstånd enligt 16 e eller 16 f § får Migrationsverket eller, om ett beslut om ett sådant uppehållstillstånd har överklagats, en domstol besluta om inhibition av ett beslut att avvisa eller utvisa utlänningen.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om inhibition i vissa fall. Övervägandena finns i avsnitt 5.1 och 6.

Paragrafen innebär att om en utlänning har ansökt om uppehållstillstånd enligt 16 e eller 16 f § får Migrationsverket eller, om ett beslut om ett sådant uppehållstillstånd har överklagats, en domstol besluta om inhibition, dvs. tillfälligt avbryta verkställigheten, av ett beslut om av- eller utvisning av utlänningen. Vid bedömningen av om beslutet bör inhiberas ska Migrationsverket respektive domstolen göra en preliminär bedömning av sannolikheten för att utlänningens ansökan om uppehållstillstånd kommer att bifallas. Även i ärenden som kräver mer utredning innan en

17 § En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b §, eller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 i §§, ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b § eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 i §§ ska, såvida inte något annat följer av 17 a §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd, om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Uppehållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt *en*

a) gymnasieutbildning eller motsvarande,

b) yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om försörjningsförmåga och om underrättelse till Skatteverket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om permanent uppehållstillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 5.3 och 7.

Första och andra styckena ändras som en följd av att hittillsvarande 16 f–16 h §§ betecknas 16 g–16 i §§. Ändringen i *första stycket* innebär också att en arbetsgivare som anställer en utlänning som har ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt den nya 16 f § ska underrätta Skatteverket om anställningen senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades. Genom ändringen i *andra stycket* framgår också att en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt den nya 16 f § ska beviljas ett permanent uppehållstillstånd när tiden för det tidsbegränsade tillståndet har löpt ut om han eller hon uppfyller villkoren i andra stycket.

Tredje stycket ändras så att också en utlänning som har fullföljt en yrkesinriktad utbildning eller en sammanhållen yrkesutbildning kan beviljas ett uppehållstillstånd enligt andra stycket. Beträffande innebörden av fullföljda studier, se författningskommentaren till 16 a §.

19 § Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 8 eller 14 §, som ansöker om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 i §§ eller som ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 17 §.

Prop. 2017/18:252 Paragrafen reglerar undantag från 5 kap. 18 § utlänningslagen (2005:716) om att en ansökan om uppehållstillstånd inte får göras eller beviljas efter inresan i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

Paragrafen ändras som en följd av att hittillsvarande 16 f–16 h §§ betecknas 16 g–16 i §§. Av den nya lydelsen framgår även att en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd enligt den nya 16 f § omfattas av undantagen från utlänningslagens bestämmelser om att en ansökan om uppehållstillstånd ska ha gjorts och beviljats före inresan i landet.

21 § Om ett uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt 16 a § får giltighetstiden för tillståndet omprövas om förutsättningarna för ett längre uppehållstillstånd för studier inte längre är uppfyllda eller om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller inte aktivt deltar i utbildningen.

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 e §§ eller 16 g–16 h §§ får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningen inte aktivt deltar i utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning.

Paragrafen reglerar omprövning av giltighetstiden för ett längre uppehållstillstånd för studier och återkallelse av ett längre uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå eller ett uppehållstillstånd för fortsatta studier. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Andra stycket ändras som en följd av att hittillsvarande 16 f–16 h §§ betecknas 16 g–16 i §§.

11.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

1 § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd enligt 16 c, 16 f eller 16 h § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller ett uppehållstillstånd enligt 3 §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år,

2. studerar på

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna, och

3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller, i fråga om en sådan utbildning som avses i 2 a, en utländsk motsvarande utbildning.

Ett sådant uppehållstillstånd ska också beviljas en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, om utlänningen

1. har fyllt 18 år,
2. under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, och
3. uppfyller villkoren i första stycket.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst till den dag lagen upphör att gälla.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. Övervägandena finns i avsnitt 5.3 och 7.

Första stycket ändras så att det framgår att även en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd enligt 16 f § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige omfattas av bestämmelsen. En ändring görs även till följd av att hittillsvarande 16 g § samma lag betecknas 16 h §.

Första stycket 2 ändras så att även en utlänning som studerar på en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan eller som studerar på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särvox kan beviljas uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. En yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden kan ges inom ramen för introduktionsprogrammen yrkesintroduktion eller individuellt alternativ (jfr 17 kap. 3 § skollagen [2010:800]). En sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särvox är en kombination av nationella kurser i yrkesämnen som är relevanta för ett yrkesområde (jfr 4 § förordningen [2016:937] om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning och 4 kap. 12 § tredje stycket förordningen [2011:1108] om vuxenutbildning). Uppehållstillstånd förutsätter att utlänningen inte tidigare har fullföljt en sådan yrkesinriktad utbildning eller sammanhållen yrkesutbildning eller ett nationellt program eller motsvarande. Detta framgår av första stycket punkten 3. Eftersom yrkesinriktade utbildningar i gymnasieskolan och sammanhållna yrkesutbildningar inom komvux eller särvox anpassas till individens kunskaper och behov blir den individuella studieplanen avgörande för när en sådan utbildning kan anses vara fullföljd. De s.k. yrkespaket som Skolverket har föreslagit i sin redovisning av ett regeringsuppdrag den 15 december 2017 (dnr U2017/05124/GV) är exempel på sådana yrkesinriktade utbildningar och sammanhållna yrkesutbildningar som avses i paragrafen.

Första stycket 3 ändras på så sätt att kravet på att inte tidigare ha fullföljt en utländsk motsvarande utbildning endast avser nationella program eller motsvarande.

1 a § För att uppehållstillstånd enligt 1 § ska beviljas en utlänning som har fullföljt en sådan utbildning som avses i 1 § första stycket 2 b och c före den 1 juli 2018 och som studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning gäller, i stället för vad som anges i 1 § första stycket 3, att utlänningen inte tidigare ska ha

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om uppehållstillstånd för vissa utlänningar. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Bestämmelsen innebär att för en utlänning som har fullföljt en sådan yrkesinriktad utbildning eller sammanhållen yrkesutbildning som avses i 1 § första stycket 2 b och c före den 1 juli 2018 gäller inte villkoren i 1 § första stycket 3. För att ett uppehållstillstånd enligt 1 § ska beviljas krävs i stället att utlänningen inte tidigare har fullföljt ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller en utbildning på gymnasial nivå inom komvux, särsvux eller folkhögskola, eller en utländsk motsvarande utbildning.

2 § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § den lagen eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d eller 16 e § den lagen, eller enligt 1 §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år,

2. studerar på

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna, och

3. aktivt har deltagit i utbildningen.

En utlänning som studerar på en sådan utbildning som avses i första stycket 2 b och c får beviljas uppehållstillstånd för endast en sådan utbildning.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppehållstillstånd för fortsatta studier. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Första stycket punkten 2 ändras så att uppehållstillstånd för fortsatta studier kan avse studier på en yrkesinriktad utbildning i gymnasieskolan eller en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särsvux. Vad som avses med en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särsvux framgår av kommentaren till 1 §.

Andra stycket, som är nytt, innebär att för en utlänning som studerar på en sådan yrkesinriktad utbildning eller sammanhållen yrkesutbildning som avses i första stycket får uppehållstillstånd beviljas för endast en sådan utbildning. En utlänning som har påbörjat studier på en sådan utbildning kan få uppehållstillstånd för att fortsätta studierna på samma utbildning i enlighet med den individuella studieplanen. Att det ska vara fråga om en

och samma utbildning hindrar inte att vissa mindre justeringar av den individuella studieplanen kan göras. Det kan t.ex. handla om att lägga till en kurs, som utlänningen behöver för att uppnå målen med utbildningen, eller att yrkesstudierna kombineras med studier på grundläggande nivå, t.ex. i svenska som andraspråk eller svenska för invandrare. Om det däremot görs större förändringar av den individuella studieplanen, t.ex. genom en påbyggnad av den utbildning utlänningen har fullföljt eller genom att nya yrkesinriktningar läggs till, är det inte längre fråga om en och samma utbildning. Utlänningen kan i ett sådant fall inte beviljas uppehållstillstånd för fortsatta studier.

3 § En utlänning som vid första prövningen av hans eller hennes asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, *eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 16 f § den lagen*, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år, och
2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan.

Första stycket gäller inte om utlänningen, när uppehållstillståndet enligt 16 c § andra stycket eller 16 f § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige löper ut, har påbörjat studier på

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Uppehållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppehållstillstånd för fortsatta studier. Övervägandena finns i avsnitt 5.3 och 7.

Första stycket ändras så att det framgår att även en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd enligt den nya 16 f § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige omfattas av bestämmelsen. Delar av första stycket flyttas till ett nytt andra stycke.

Andra stycket, som är nytt, innehåller den bestämmelse som tidigare fanns i första stycket och som innebär att den som har påbörjat studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning inte kan beviljas uppehållstillstånd enligt denna bestämmelse. Bestämmelsen ändras också på så sätt att detta också gäller den som har påbörjat studier på en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan eller på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särvux. Vad som avses med en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särvux framgår av kommentaren till 1 §.

4 § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § den lagen eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 d–16 g §§ den lagen eller enligt 1 eller 2 § ska, om utbildningen fullföljts, beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat *eller sex månader efter den dag en sådan yrkesinriktad utbildning eller en sådan sammanhållen yrkesutbildning som avses i 1 § första stycket 2 b och c har avslutats i enlighet med en individuell studieplan.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning. Övervägandena finns i avsnitt 5.3 och 7.

Första stycket ändras som en följd av att hittillsvarande 16 f § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige betecknas 16 g §. Av den nya lydelsen framgår att även en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd enligt den nya 16 f § samma lag i vissa fall ska beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

Andra stycket ändras så att det framgår från vilken tidpunkt ett uppehållstillstånd ska beviljas efter fullföljda studier på en yrkesinriktad utbildning eller en sammanhållen yrkesutbildning. Upphållstillstånd ska i dessa fall gälla i sex månader efter den dag utbildningen har avslutats i enlighet med den individuella studieplanen.

5 § En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 i §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§, ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen. Detsamma ska gälla för en arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, om utlänningen under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § den lagen och under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram, eller en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 i §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§ ska, såvida inte något annat följer av 6 §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Upphållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt *en*

a) gymnasieutbildning eller motsvarande,

b) yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om försörjningsförmåga och om underrättelse till Skatteverket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om permanent uppehållstillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 5.3 och 7.

Första och andra styckena ändras som en följd av att hittillsvarande 16 f–16 h §§ lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige betecknas 16 g–16 i §§. Av den nya lydelsen framgår även att en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd enligt den nya 16 f § samma lag omfattas av bestämmelserna.

Tredje stycket ändras så att också en utlänning som har fullföljt en yrkesinriktad utbildning eller en sammanhållen yrkesutbildning kan beviljas ett uppehållstillstånd enligt andra stycket. Beträffande innebörden av fullföljda studier, se författningskommentaren till 1 §.

9 § Om ett uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, får giltighetstiden för tillståndet omprövas om förutsättningarna för ett längre uppehållstillstånd för studier inte längre är uppfyllda eller om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller inte aktivt deltar i utbildningen.

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 e §§ eller 16 g–16 h §§ den lagen eller enligt någon av 1–3 §§, får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningen inte aktivt deltar i utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning.

Paragrafen reglerar återkallelse av ett längre uppehållstillstånd för studier, ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå eller ett uppehållstillstånd för fortsatta studier och omprövning av giltighetstiden för ett längre uppehållstillstånd för studier. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Andra stycket ändras som en följd av att hittillsvarande 16 f–16 g §§ lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige betecknas 16 g–16 h §§.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

3. Trots punkt 2 gäller 5 och 6 §§ fortfarande för en ansökan som har registrerats hos Migrationsverket före den 20 januari 2023 om utlänningen har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller om utlänningen har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 d–16 g §§

Prop. 2017/18:252 eller 16 i § den lagen, eller enligt 1, 2 eller 4 §, och senast vid den tidpunkten fullföljt sin utbildning.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Punkten 3 ändras som en följd av att hittillsvarande 16 f–16 g §§ lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige betecknas 16 g–16 h §§. Av den nya lydelsen framgår även att en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt den nya 16 f § samma lag omfattas av övergångsbestämmelsen.

Sammanfattning av utkastet till lagrådsremiss

Ny möjlighet till uppehållstillstånd

Prop. 2017/18:252
Bilaga 1

I utkastet till lagrådsremiss lämnas förslag om en ny möjlighet till uppehållstillstånd för vissa ensamkommande unga. Det föreslås att en utlänning som har fått, eller annars skulle få, ett beslut om utvisning ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om

- utlänningens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,
- det för utlänningen har, eller borde ha, anvisats en kommun som ska ordna boendet,
- beslutet om utvisning har fattats, eller annars skulle fattas, 15 månader eller senare från registreringsdatumet men tidigast den 20 juli 2016,
- beslutet om utvisning har fattats, eller annars skulle fattas, när utlänningen är 18 år eller äldre,
- utlänningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs, och
- utlänningen studerar eller har för avsikt att studera i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan, på heltid på en annan motsvarande utbildning eller på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux eller särsvux.

En ansökan om ett sådant uppehållstillstånd föreslås endast få göras under en begränsad tid och vid ett tillfälle.

Utkastet till lagrådsremiss innehåller också förslag om att anpassa bestämmelserna om uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå så att studier på sammanhållna yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen eller liknande utbildningar inom introduktionsprogram i gymnasieskolan kan ge samma möjlighet till uppehållstillstånd som studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2018.

Lagförslagen i utkastet till lagrådsremiss

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige¹

dels att nuvarande 16 f–16 h §§ ska betecknas 16 g–16 i §§,

dels att de nya 16 g, 16 h och 16 i §§ ska ha följande lydelse,

dels att 16 a, 16 c, 16 d, 16 e, 17, 19 och 21 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före nuvarande 16 f och 16 h §§ ska sättas närmast före de nya 16 g respektive 16 i §,

dels att det ska införas en ny paragraf, 16 f §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 a §²

Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänning enligt 5 kap. 1 eller 6 § eller 12 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) ska bestämmas i enlighet med *tredje* stycket om det leder till en längre giltighetstid än vad som följer av 5, 12 eller 15 § och utlänningen

1. har fyllt 17 men inte 25 år,

2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och

Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänning enligt 5 kap. 1 eller 6 § eller 12 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) ska bestämmas i enlighet med *fjärde* stycket om det leder till en längre giltighetstid än vad som följer av 5, 12 eller 15 § och utlänningen

2. studerar på

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller

¹ Senaste lydelse av 16 f § 2017:352
rubriken närmast före 16 f § 2017:352
rubriken närmast före 16 h § 2017:352.

² Senaste lydelse 2017:352.

3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning.

den särskilda utbildningen för vuxna, och

3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller, i fråga om en sådan utbildning som avses i 2 a, en utländsk motsvarande utbildning.

Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänning som har fullföljt en sådan utbildning som avses i första stycket 2 b och c före den 1 juni 2018 och som inte tidigare har fullföljt ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning eller utländsk motsvarande utbildning ska bestämmas i enlighet med fjärde stycket trots vad som sägs i första stycket 3.

Giltighetstiden ska också bestämmas i enlighet med tredje stycket för ett uppehållstillstånd som beviljas ett ensamkommande barn enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet, om barnet

Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas ett ensamkommande barn enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet ska också bestämmas i enlighet med fjärde stycket om det leder till en längre giltighetstid än vad som annars skulle ha bestämts och barnet

1. har fyllt 17 år, och

2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan.

2. studerar på

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan, eller

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan.

Giltighetstiden ska bestämmas till sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument.

Om det finns särskilda skäl får giltighetstiden bestämmas enligt tredje stycket även om utlänningen studerar på deltid.

Om det finns särskilda skäl får giltighetstiden bestämmas enligt fjärde stycket även om utlänningen studerar på deltid.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 §, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

1. har fyllt 18 men inte 25 år,
2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, och
3. inte tidigare har fullföljt en gymnasieutbildning eller en utländsk motsvarande utbildning.

Detsamma ska gälla för en utlänning som har haft, eller annars skulle beviljas, ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet. Den nedre åldersgränsen ska dock i detta fall vara 17 år.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Upphållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

Upphållstillstånd enligt denna paragraf får inte beviljas en utlänning som avses i första stycket som studerar på en sådan utbildning som avses i 16 a § första stycket 2 b.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 c eller 16 g §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon har fyllt 18 men inte 25 år och uppfyller villkoren i 16 a § första stycket 2 och 3.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 c, 16 f eller 16 h §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon har fyllt 18 men inte 25 år och uppfyller villkoren i 16 a § första stycket 2 och 3.

Detsamma ska gälla för en utlänning som uppfyller villkoren i 16 a § första stycket och som har haft ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd.

En utlänning som har fullföljt en sådan utbildning som avses i 16 a § första stycket 2 b och c före den 1 juni 2018 och som studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan

³ Senaste lydelse 2017:352.

⁴ Senaste lydelse 2017:352.

eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och som inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller utländsk motsvarande utbildning, ska beviljas ett uppehållstillstånd enligt första eller andra stycket trots vad som sägs i 16 a § första stycket 3.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

16 e §⁵

En utlänning som på grund av att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet har fått, eller annars skulle få, ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet eller som av samma skäl har haft ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716), och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om

1. utlänningens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,

2. utlänningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs, och

3. utlänningen studerar i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning. 3. utlänningen studerar a) i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, eller b) på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i fyra år.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

Ett beslut om av- eller utvisning får inte verkställas innan frågan om uppehållstillstånd har avgjorts genom ett beslut som har fått laga kraft.

Om en utlänning har ansökt om uppehållstillstånd enligt första stycket får Migrationsverket besluta om inhibition av ett beslut att avvisa eller utvisa utlänningen.

⁵ Senaste lydelse 2017:352.

16 f §

En utlänning som har fått, eller annars skulle få, ett beslut om utvisning ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om

1. utlänningens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,

2. det för utlänningen har, eller borde ha, anvisats en kommun som ska ordna boendet enligt 3 § andra stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,

3. beslutet om utvisning har fattats, eller annars skulle fattas, 15 månader eller senare från registreringsdatumet men tidigast den 20 juli 2016,

4. beslutet om utvisning har fattats, eller annars skulle fattas, när utlänningen är 18 år eller äldre,

5. utlänningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs, och

6. utlänningen studerar eller har för avsikt att studera

a) i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, eller

b) på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även vid studier på deltid.

Om en utlänning har ansökt om uppehållstillstånd enligt första stycket får Migrationsverket

16 f §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon inte har fyllt 25 år, uppfyller förutsättningarna i 16 a § första stycket 2 och 3, och aktivt har deltagit i utbildningen.

16 g §⁶

En utlänning som studerar på en sådan utbildning som avses i 16 a § första stycket 2 b och c får endast beviljas uppehållstillstånd för en sådan utbildning.

En utlänning som har fullföljt en sådan utbildning som avses i 16 a § första stycket 2 b och c före den 1 juni 2018 och som studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och som inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller utländsk motsvarande utbildning, ska beviljas ett uppehållstillstånd enligt första stycket trots vad som sägs i 16 a § första stycket 3.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

16 g §

En utlänning som vid första prövningen av hans eller hennes asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket och som inte har påbörjat studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande

16 h §⁷

En utlänning som vid första prövningen av hans eller hennes asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 16 f §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

⁶ Senaste lydelse av tidigare 16 f § 2017:352.

⁷ Senaste lydelse av tidigare 16 g § 2017:352.

utbildning när uppehållstillståndet löper ut, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år, och
2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan.

Första stycket gäller inte om utlänningsen, när uppehållstillståndet enligt 16 c § andra stycket eller 16 f § löper ut, har påbörjat studier på

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.
Upphållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

16 h §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d eller 16 f §, ska om utbildningen fullföljts beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat.

16 i §⁸

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d, 16 f eller 16 g §, ska om utbildningen fullföljts beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat eller sex månader efter den dag en sådan yrkesinriktad utbildning eller en sådan sammanhållen yrkesutbildning som avses i 16 a § första stycket 2 b och

17 §⁹

En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b §, eller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 h §§, ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b § eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 h §§ ska, såvida inte något annat följer av 17 a §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd, om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Upphållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt gymnasieutbildning eller motsvarande.

En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b §, eller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 i §§, ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b § eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 i §§ ska, såvida inte något annat följer av 17 a §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd, om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Upphållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt *en*

a) gymnasieutbildning eller motsvarande,

b) yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering

⁹ Senaste lydelse 2017:352.

på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller
c) sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om försörjningsförmåga och om underrättelse till Skatteverket.

19 §¹⁰

Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 8 eller 14 §, som ansöker om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 h §§ eller som ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 17 §.

Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 8 eller 14 §, som ansöker om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 i §§ eller som ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 17 §.

21 §¹¹

Om ett uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt 16 a § får giltighetstiden för tillståndet omprövas om förutsättningarna för ett längre uppehållstillstånd för studier inte längre är uppfyllda eller om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller inte aktivt deltar i utbildningen.

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 g §§ får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningen inte aktivt deltar i utbildningen.

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 h §§ får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningen inte aktivt deltar i utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning.

¹⁰ Senaste lydelse 2017:352.

¹¹ Senaste lydelse 2017:352.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2018.
2. En ansökan om uppehållstillstånd enligt 16 f § ska ha kommit in till Migrationsverket senast den 31 augusti 2018.
3. En ansökan om uppehållstillstånd enligt 16 f § får göras vid endast ett tillfälle.

Prop. 2017/18:252
Bilaga 2

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

dels att 1–5 och 9 §§ ska ha följande lydelse,

dels att punkt 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd enligt 16 c eller 16 g § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller ett uppehållstillstånd enligt 3 §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år,

2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och

3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd enligt 16 c, 16 f eller 16 h § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller ett uppehållstillstånd enligt 3 §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

2. studerar på

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna, och

3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller, i fråga om en sådan utbildning som avses i 2 a, en utländsk motsvarande utbildning.

Ett sådant uppehållstillstånd ska också beviljas en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, om utlänningen

1. har fyllt 18 år,
2. under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, och
3. uppfyller villkoren i första stycket.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst till den dag lagen upphör att gälla.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

1 a §

En utlänning som har fullföljt en sådan utbildning som avses i 1 § första stycket 2 b och c före den 1 juni 2018 och som studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och som inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller utländsk motsvarande utbildning, ska beviljas ett uppehållstillstånd enligt 1 § första stycket trots vad som sägs i 1 § första stycket 3.

2 §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § den lagen eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d eller 16 e § den lagen, eller enligt 1 §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år,
2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och
 - a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,
 - b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller
 - c) heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller

3. aktivt har deltagit i utbildningen.

En utlänning som studerar på en sådan utbildning som avses i första stycket 2 b och c får endast beviljas uppehållstillstånd för en sådan utbildning.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

3 §

En utlänning som vid första prövningen av hans eller hennes asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte har påbörjat studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning när uppehållstillståndet löper ut, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

En utlänning som vid första prövningen av hans eller hennes asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 16 f § den lagen, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år, och

2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan.

Första stycket gäller inte om utlänningen, när uppehållstillståndet enligt 16 c § andra stycket eller 16 f § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige löper ut, har påbörjat studier på

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och

c) en sammanhållen yrkes-
utbildning inom den kommunala
vuxenutbildningen eller den
särskilda utbildningen för vuxna.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.
Uppehållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

4 §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § den lagen eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 d–16 f §§ den lagen eller enligt 1 eller 2 § ska, om utbildningen fullföljts, beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § den lagen eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 d–16 g §§ den lagen eller enligt 1 eller 2 § ska, om utbildningen fullföljts, beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat *eller sex månader efter den dag en sådan yrkesinriktad utbildning eller en sådan sammanhållen yrkesutbildning som avses i 1 § första stycket 2 b och c har avslutats i enlighet med en individuell studieplan.*

5 §

En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av

En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av

16 c–16 h §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§, ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen. Detsamma ska gälla för en arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, om utlänningen under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § den lagen och under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram, eller en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 h §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§ ska, såvida inte något annat följer av 6 §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Uppehållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt

16 c–16 i §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§, ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen. Detsamma ska gälla för en arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, om utlänningen under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § den lagen och under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram, eller en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 i §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§ ska, såvida inte något annat följer av 6 §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Uppehållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt *en*

gymnasieutbildning
motsvarande.

eller

a) gymnasieutbildning
motsvarande,

b) yrkesinriktad utbildning som
syftar till att underlätta etablering
på arbetsmarknaden och som ges
inom ramen för ett introduktions-
program i gymnasieskolan, eller

c) sammanhållen yrkesutbildning
inom den kommunala
vuxenutbildningen eller den
särskilda utbildningen för vuxna.

Prop. 2017/18:252
Bilaga 2

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om försörjningsförmåga och om underrättelse till Skatteverket.

9 §

Om ett uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, får giltighetstiden för tillståndet omprövas om förutsättningarna för ett längre uppehållstillstånd för studier inte längre är uppfyllda eller om utlänningsen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller inte aktivt deltar i utbildningen.

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 g §§ den lagen eller enligt någon av 1–3 §§, får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningsen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningsen inte aktivt deltar i utbildningen.

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 h §§ den lagen eller enligt någon av 1–3 §§, får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningsen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningsen inte aktivt deltar i utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning.

3. Trots punkt 2 gäller 5 och 6 §§ fortfarande för en ansökan som har registrerats hos Migrationsverket före den 20 januari 2023 om utlänningsen har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av

3. Trots punkt 2 gäller 5 och 6 §§ fortfarande för en ansökan som har registrerats hos Migrationsverket före den 20 januari 2023 om utlänningsen har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av

Prop. 2017/18:252
Bilaga 2

möjligheten att få uppehålls-
tillstånd i Sverige, eller om
utlännningen har beviljats ett
uppehållstillstånd enligt någon av
16 d–16 f §§ eller *16 h* § den lagen,
eller enligt *1, 2 eller 4* §, och senast
vid den tidpunkten fullföljt sin
utbildning.

möjligheten att få uppehålls-
tillstånd i Sverige, eller om
utlännningen har beviljats ett
uppehållstillstånd enligt någon av
16 d–16 g §§ eller *16 i* § den lagen,
eller enligt *1, 2 eller 4* §, och senast
vid den tidpunkten fullföljt sin
utbildning.

Efter remiss har yttrande över utkastet till lagrådsremiss Ny möjlighet till uppehållstillstånd lämnats av Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Malmö, Förvaltningsrätten i Luleå, Justitiekanslern, Domstolsverket, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Migrationsverket, Försäkringskassan, Socialstyrelsen, Barnombudsmannen, Skatteverket, Statens skolverk, Statens skolinspektion, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Folkbildningsrådet, Universitets- och högskolerådet, Stockholms universitet (Juridiska fakulteten), Centrala studiestödsnämnden, Diskrimineringsombudsmannen, Arbetsförmedlingen, Sveriges Kommuner och Landsting, Aneby kommun, Falkenbergs kommun, Grästorps kommun, Härjedalens kommun, Härryda kommun, Jönköpings kommun, Kungsbacka kommun, Luleå kommun, Lycksele kommun, Malmö kommun, Nacka kommun, Orust kommun, Sigtuna kommun, Stockholms kommun, Storumans kommun, Örebro kommun, Sveriges advokatsamfund, Amnesty International – Svenska sektionen, Flyktinggruppernas Riksråd (FARR), Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar, Rädda barnen, Svenska Röda Korset, Tjänstemännens centralorganisation (TCO) och UNICEF Sverige.

Följande remissinstanser har erbjudits att lämna yttrande men har avstått från att lämna ett yttrande: Riksdagens ombudsmän, Arbetsgivarverket, Falu kommun, Göteborgs kommun, Hagfors kommun, Halmstads kommun, Hörby kommun, Karlshamns kommun, Kils kommun, Mjölby kommun, Pajala kommun, Partille kommun, Sundbybergs kommun, Södertälje kommun, Umeå kommun, Ydre kommun, Friskolornas riksförbund, Företagarna, Landsorganisationen i Sverige (LO), Riksförbundet för homosexuella, bisexuella och transpersoners rättigheter (RFSL), Svenskt Näringsliv, Sveriges Akademikers centralorganisation (SACO), Sveriges elevkårer, Sveriges elevråd (Svea), Sveriges Ensamkommandes Förening Riksförbund (SEF), Sveriges skolledarförbund samt UNHCR:s regionkontor för de baltiska och nordiska länderna.

Därutöver har Akademikerförbundet (SSR), Asylkommittén i Gävleborg, Ensamkommandes Riksförbund, Folkhögskolespåret, Hudiksvall-Nordanstigs Asylkommitté, Rädda barnen lokalförening Luleå Gammelstad, Röda korsets ungdomsförbund, Riksföreningen Sveriges Stadsmissioner, Sveriges Kristna Råd, Svenska kyrkan, flera företrädare för rörelsen ”#vistårinteut” samt ett antal privatpersoner kommit in med yttranden.

Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige¹

dels att nuvarande 16 f–16 h §§ ska betecknas 16 g–16 i §§,

dels att de nya 16 g–16 i §§ ska ha följande lydelse,

dels att 16 a, 16 c–16 e, 17, 19 och 21 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före nuvarande 16 f och 16 h §§ ska sättas närmast före de nya 16 g respektive 16 i §,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 16 f och 16 j §§, och närmast före 16 j § en ny rubrik, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 a §²

Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänningslagen (2005:716) ska bestämmas i enlighet med tredje stycket om det leder till en längre giltighetstid än vad som följer av 5, 12 eller 15 § och utlännings-

1. har fyllt 17 men inte 25 år,
2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och

Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänningslagen (2005:716) ska bestämmas i enlighet med fjärde stycket om det leder till en längre giltighetstid än vad som följer av 5, 12 eller 15 § och utlännings-

2. studerar på
 - a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,
 - b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller
 - c) heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen

¹ Senaste lydelse av 16 f § 2017:352
rubriken närmast före 16 f § 2017:352
rubriken närmast före 16 h § 2017:352.

² Senaste lydelse 2017:352.

3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning.

Giltighetstiden ska också bestämmas i enlighet med tredje stycket för ett uppehållstillstånd som beviljas ett ensamkommande barn enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet, om barnet

1. har fyllt 17 år, och
2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan.

Giltighetstiden ska bestämmas till sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningsens individuella studieplan, eller, om utlänningsen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument.

Om det finns särskilda skäl får giltighetstiden bestämmas enligt tredje stycket även om utlänningsen studerar på deltid.

eller den särskilda utbildningen för vuxna, och

3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller, i fråga om en sådan utbildning som avses i 2 a, en utländsk motsvarande utbildning.

För en utlänningsen som har fullföljt en sådan utbildning som avses i första stycket 2 b och c före den 1 juli 2018 och som studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning gäller, i stället för vad som anges i första stycket 3, att utlänningsen inte tidigare ska ha fullföljt en sådan utbildning som avses i första stycket 2 a eller en utländsk motsvarande utbildning.

Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas ett ensamkommande barn enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet ska också bestämmas i enlighet med fjärde stycket om det leder till en längre giltighetstid än vad som annars skulle ha bestämts om barnet

2. studerar på
a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan, eller
b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan.

Om det finns särskilda skäl får giltighetstiden bestämmas enligt fjärde stycket även om utlänningsen studerar på deltid.

16 c §³

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 §, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

1. har fyllt 18 men inte 25 år,
2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, och
3. inte tidigare har fullföljt en gymnasieutbildning eller en utländsk motsvarande utbildning.

Detsamma ska gälla för en utlänning som har haft, eller annars skulle beviljas, ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet. Den nedre åldersgränsen ska dock i detta fall vara 17 år.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Upphållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

Upphållstillstånd enligt denna paragraf får inte beviljas en utlänning som avses i första stycket som studerar på en sådan utbildning som avses i 16 a § första stycket 2 b.

16 d §⁴

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 c eller 16 g §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon har fyllt 18 men inte 25 år och uppfyller villkoren i 16 a § första stycket 2 och 3.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 c, 16 f eller 16 h §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon har fyllt 18 men inte 25 år och uppfyller villkoren i 16 a § första stycket 2 och 3.

Detsamma ska gälla för en utlänning som uppfyller villkoren i 16 a § första stycket och som har haft ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd.

För att uppehållstillstånd enligt första eller andra stycket ska beviljas en utlänning som avses i 16 a § andra stycket krävs att utlänningen uppfyller villkoren i

³ Senaste lydelse 2017:352.

⁴ Senaste lydelse 2017:352.

det stycket i stället för vad som anges i 16 a § första stycket 3.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

16 e §⁵

En utlänning som på grund av att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet har fått, eller annars skulle få, ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet eller som av samma skäl har haft ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716), och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om

1. utlänningens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,

2. utlänningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs, och

3. utlänningen studerar i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning.

3. utlänningen studerar i a) i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, eller b) på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i fyra år.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

Ett beslut om av- eller utvisning får inte verkställas innan frågan om uppehållstillstånd har avgjorts genom ett beslut som har fått laga kraft.

16 f §

En utlänning som har fått, eller annars skulle få, ett beslut om utvisning ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om

1. utlänningens första ansökan om uppehållstillstånd har

⁵ Senaste lydelse 2017:352.

registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,

2. det för utlänningen har, eller borde ha, anvisats en kommun som ska ordna boendet enligt 3 § andra stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,

3. beslutet om utvisning har fattats, eller annars skulle fattas, 15 månader eller senare från registreringsdatumet men tidigast den 20 juli 2016,

4. beslutet om utvisning har fattats, eller annars skulle fattas, när utlänningen är 18 år eller äldre,

5. utlänningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs, och

6. utlänningen studerar eller har för avsikt att studera

a) i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, eller

b) på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

För att uppehållstillstånd ska beviljas en utlänning som har för avsikt att studera krävs att han eller hon tidigare har studerat i Sverige.

Uppehållstillstånd får beviljas även om utlänningens identitet är oklar och han eller hon inte kan göra sin uppgivna identitet sannolik.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även vid studier på deltid.

16 f §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsat enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon inte har fyllt 25 år, uppfyller förutsättningarna i 16 a § första stycket 2 och 3, och aktivt har deltagit i utbildningen.

16 g §⁶

En utlänning som studerar på en sådan utbildning som avses i 16 a § första stycket 2 b och c får beviljas uppehållstillstånd för endast en sådan utbildning.

För att uppehållstillstånd enligt första stycket ska beviljas en utlänning som avses i 16 a § andra stycket krävs att utlänningen uppfyller villkoren i det stycket i stället för vad som anges i 16 a § första stycket 3.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

16 g §

En utlänning som vid första prövningen av hans eller hennes asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket och som inte har påbörjat studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning när uppehållstillståndet löper ut, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år, och
2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan.

16 h §⁷

En utlänning som vid första prövningen av hans eller hennes asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 16 f §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

Första stycket gäller inte om utlänningen, när uppehållstillståndet enligt 16 c § andra

⁶ Senaste lydelse av tidigare 16 f § 2017:352.

⁷ Senaste lydelse av tidigare 16 g § 2017:352.

stycket eller 16 f § löper ut, har påbörjat studier på

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Uppehållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

16 h §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d *eller* 16 f §, ska om utbildningen fullföljts beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat.

16 i §⁸

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d, 16 f *eller* 16 g §, ska om utbildningen fullföljts beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat *eller sex månader efter den dag en sådan yrkesinriktad utbildning eller en sådan sammanhållen yrkesutbildning som avses i 16 a § första stycket 2 b och c har avslutats i enlighet med en individuell studieplan.*

Inhibition

16 j §

Om en utlänning har ansökt om uppehållstillstånd enligt 16 e eller 16 f § får Migrationsverket eller,

om ett beslut om ett sådant uppehållstillstånd har överklagats, en domstol besluta om inhibition av ett beslut att avvisa eller utvisa utlänningen.

17 §⁹

En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b §, eller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 h §§, ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b § eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 h §§ ska, såvida inte något annat följer av 17 a §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd, om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Uppehållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt

En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b §, eller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 i §§, ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b § eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 i §§ ska, såvida inte något annat följer av 17 a §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd, om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Uppehållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt en

⁹ Senaste lydelse 2017:352.

gymnasieutbildning eller motsvarande.	eller	a) gymnasieutbildning eller motsvarande, b) yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktions- program i gymnasieskolan, eller c) sammanhållen yrkes- utbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.	eller
---	-------	--	-------

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om försörjningsförmåga och om underrättelse till Skatteverket.

19 §¹⁰

Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 8 eller 14 §, som ansöker om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 h §§ eller som ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 17 §.

Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 8 eller 14 §, som ansöker om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 i §§ eller som ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 17 §.

21 §¹¹

Om ett uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt 16 a § får giltighetstiden för tillståndet omprövas om förutsättningarna för ett längre uppehållstillstånd för studier inte längre är uppfyllda eller om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller inte aktivt deltar i utbildningen.

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 g §§ får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningen inte aktivt deltar i utbildningen.

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 e §§ eller 16 g–16 h §§ får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningen inte aktivt deltar i utbildningen.

¹⁰ Senaste lydelse 2017:352.

¹¹ Senaste lydelse 2017:352.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.
2. En ansökan om uppehållstillstånd enligt 16 f § ska ha kommit in till Migrationsverket senast den 30 september 2018.
3. En ansökan om uppehållstillstånd enligt 16 f § får göras vid endast ett tillfälle.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

dels att 1–5 och 9 §§ ska ha följande lydelse,

dels att punkt 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd enligt 16 c eller 16 g § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller ett uppehållstillstånd enligt 3 §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år,

2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och

3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd enligt 16 c, 16 f eller 16 h § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller ett uppehållstillstånd enligt 3 §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

2. studerar på

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna, och

3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller, i fråga om en sådan utbildning som avses i 2 a, en utländsk motsvarande utbildning.

Ett sådant uppehållstillstånd ska också beviljas en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § lagen

om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, om utlänningen

Prop. 2017/18:252

Bilaga 4

1. har fyllt 18 år,

2. under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, och

3. uppfyller villkoren i första stycket.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlännings individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst till den dag lagen upphör att gälla.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

1 a §

För att uppehållstillstånd enligt 1 § ska beviljas en utlännings som har fullföljt en sådan utbildning som avses i 1 § första stycket 2 b och c före den 1 juli 2018 och som studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning gäller, i stället för vad som anges i 1 § första stycket 3, att utlännings inte tidigare ska ha fullföljt en sådan utbildning som avses i 1 § första stycket 2 a eller en utländsk motsvarande utbildning.

2 §

En utlännings som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § den lagen eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d eller 16 e § den lagen, eller enligt 1 §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år,

2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och

2. studerar på

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna, och

3. aktivt har deltagit i utbildningen.

En utlänning som studerar på en sådan utbildning som avses i första stycket 2 b och c får endast beviljas uppehållstillstånd för en sådan utbildning.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

3 §

En utlänning som vid första prövningen av hans eller hennes asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, *och som inte har påbörjat studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning när uppehållstillståndet löper ut*, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

En utlänning som vid första prövningen av hans eller hennes asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, *eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 16 f § den lagen*, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år, och

2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan.

Första stycket gäller inte om utlänningen, när uppehållstillståndet enligt 16 c § andra stycket eller 16 f § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige löper ut, har påbörjat studier på

a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,

b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Uppehållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

4 §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § den lagen eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 d–16 f §§ den lagen eller enligt 1 eller 2 § ska, om utbildningen fullföljts, beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § den lagen eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 d–16 g §§ den lagen eller enligt 1 eller 2 § ska, om utbildningen fullföljts, beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat *eller sex månader efter den dag en sådan yrkesinriktad utbildning eller en sådan sammanhållen yrkesutbildning som avses i 1 § första stycket 2 b och c har avslutats i enlighet med en individuell studieplan.*

5 §

En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstill-

En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstill-

stånd i Sverige, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 h §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§, ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen. Detsamma ska gälla för en arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, om utlänningen under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § den lagen och under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram, eller en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 h §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§ ska, såvida inte något annat följer av 6 §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Uppehållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning

stånd i Sverige, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 i §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§, ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen. Detsamma ska gälla för en arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, om utlänningen under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § den lagen och under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram, eller en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 i §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§ ska, såvida inte något annat följer av 6 §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Uppehållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning

som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt gymnasieutbildning eller motsvarande.

som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt en

a) gymnasieutbildning eller motsvarande,

b) yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller

c) sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om försörjningsförmåga och om underrättelse till Skatteverket.

9 §

Om ett uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, får giltighetstiden för tillståndet omprövas om förutsättningarna för ett längre uppehållstillstånd för studier inte längre är uppfyllda eller om utlänningsen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller inte aktivt deltar i utbildningen.

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 g §§ den lagen eller enligt någon av 1–3 §§, får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningsen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningsen inte aktivt deltar i utbildningen.

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 e §§ eller 16 g–16 h §§ den lagen eller enligt någon av 1–3 §§, får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningsen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningsen inte aktivt deltar i utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning.

3. Trots punkt 2 gäller 5 och 6 §§ fortfarande för en ansökan som har registrerats hos Migrationsverket före den 20 januari 2023 om utlänningsen har beviljats ett uppehållstillstånd som har

3. Trots punkt 2 gäller 5 och 6 §§ fortfarande för en ansökan som har registrerats hos Migrationsverket före den 20 januari 2023 om utlänningsen har beviljats ett uppehållstillstånd

Prop. 2017/18:252
Bilaga 4

tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller om utlänningsen har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 d–16 f §§ eller 16 h § den lagen, eller enligt 1, 2 eller 4 §, och senast vid den tidpunkten fullföljt sin utbildning.

som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller om utlänningsen har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 d–16 g §§ eller 16 i § den lagen, eller enligt 1, 2 eller 4 §, och senast vid den tidpunkten fullföljt sin utbildning.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2018-03-28

Närvarande: F.d. justitieråden Leif Thorsson och Lennart Hamberg samt justitierådet Erik Nymansson

Ny möjlighet till uppehållstillstånd

Enligt en lagrådsremiss den 19 mars 2018 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige,
2. lag om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rätts-sakkunniga Christiana Lyrestam och Jenny Forslund.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Inledning

Förslagen i lagrådsremissen innehåller vissa kompletteringar av de tillfälliga lagar som avser inskränkningar i möjligheten till uppehållstillstånd enligt utlänningslagen (2005:716). Lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige gäller således under tiden 20 juli 2016 – 19 juli 2019, medan lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå ska gälla under tiden 20 juli 2019 – 20 januari 2023, se prop. 2015/16:174 resp. prop. 2016/17:133.

I lagrådsremissen lämnas nu förslag om en ny möjlighet till uppehållstillstånd för vissa ensamkommande unga. Även om uppehållstillstånd inte kan medges enligt nuvarande regler ska tillstånd kunna ges om den unge fått vänta i 15 månader eller mer på Migrationsverkets beslut. Vissa ytterligare förutsättningar ska då vara uppfyllda. Ett uppehållstillstånd enligt dessa nya regler ska kunna sökas endast en gång och endast under en mycket begränsad tid. Det framgår att den grupp som kan komma att omfattas av detta förslag utgör ca 9 000 personer.

Vidare föreslås att de bestämmelser om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå som infördes år 2017 ska utvidgas till att omfatta även studier på sammanhållna yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen eller

liknande utbildningar inom introduktionsprogram i gymnasieskolan. Det framgår inte av lagrådsremissen hur många personer som berörs av dessa nya möjligheter att få uppehållstillstånd.

Lagrådet har tidigare framfört synpunkter på regleringen i de tillfälliga lagarna och bl.a. anfört att dessa är mycket svårtillgängliga, se angivna propositioner. De tillfälliga lagarna ska, under en viss tid, tillämpas parallellt med utlänningslagen, och modifierar denna lag på olika sätt. Regelverken måste läsas ihop för att en viss situation ska kunna bedömas. Den tillfälliga lagen var redan när den infördes år 2016 mycket komplicerad. Genom ändringarna år 2017, då ett antal regler om uppehållstillstånd vid gymnasiestudier infördes, försvårades möjligheten till överblick ytterligare. Dessa utbildningsanknutna regler med dess olika förutsättningar och verkningar blev till ytterlighet komplicerade och svårgripbara.

De nu lämnade förslagen innebär i olika avseenden att dessa svårigheter förstärks. Den nya regeln om uppehållstillstånd i vissa fall vid långa handläggningstider har många och till viss del komplicerade rekvisit som i flera fall kan principiellt ifrågasättas. De nya reglerna om att behandla sammanhållna yrkesutbildningar m.m. på liknande sätt som gymnasiestudier är inte okomplicerade, och konsekvenserna är mycket svåra att överblicka med den information som ges i lagrådsremissen.

Vid remissbehandlingen av det utkast till remiss som föregått lagrådsremissen har också många invändningar rests mot reglernas komplexitet. Från t.ex. domstolarna har framförts att komplexiteten gör det svårt att överhuvudtaget få en överblick av konsekvenserna av förslaget, och att detta måste komma att medföra svårigheter inte minst för enskilda. Lagrådet delar den bedömningen, och anser att gränsen här har nåtts för vad som är acceptabelt i fråga om hur lagstiftning kan utformas.

Det måste beaktas att utlänningslagen i sig är komplicerad och konsekvenserna av 2016 och 2017 års tillfälliga lagstiftningar svåra att överblicka. De förslag som nu lämnas är knapphändigt analyserade, remisstiden har varit kort och effekterna är svårbedömda. Det finns en uppenbar risk för att de föreslagna nya reglerna inte kommer att bli effektiva. Lagrådet återkommer därför i det följande särskilt till de föreslagna reglerna avseende uppehållstillstånd för vissa yrkesutbildningar.

När det gäller förslaget om uppehållstillstånd vid långa handläggningstider kan även principiella synpunkter av olika slag lämnas. Som flera remissinstanser påpekat avviker den tänkta regleringen här i olika avseenden från normala principer inom rättsområdet. Konsekvenserna blir därigenom svåra att förutse, och då bör en noggrann analys krävas.

En aspekt är att regleringen är inriktad mot en bestämd grupp personer som anses ha fallit utanför systemet och som därför som en engångsåtgärd ska kunna söka tillstånd enligt en specialregel. Det är i sak snarast fråga om ett slags dispens. Gruppen är avgränsad genom ett antal rekvisit (se om

vissa av dessa närmare nedan). Fråga är då om den avgränsning som valts är rimlig, och kan sägas innebära att lika fall behandlas lika. Avgränsningarna måste kunna motiveras och vara objektivt godtagbara.

Den grupp av personer som enligt lagrådsremissen har en situation som behöver förbättras kännetecknas i allmänna ordalag av att de var att betrakta som barn när de anlände till Sverige, men de fick vänta så länge på Migrationsverkets beslut att de då var att betrakta som vuxna. Genom utformningen av övergångsbestämmelserna till den tillfälliga lagen blev situationen ofördelaktig för gruppen.

För att kunna räknas in i gruppen krävs, mer exakt, bl.a. att utlänningens ansökan hos Migrationsverket registrerades den 24 november 2015 eller tidigare, samt att beslutet fattats ("eller annars skulle fattas") minst 15 månader senare. Vid det första tillfället ska sökanden vara att anse som barn, vid provningstillfället som vuxen.

Det innebär att en utlänning som kom till Sverige och ansökte om uppehållstillstånd exempelvis den 1 november 2015, och som inte fick sin ansökan prövad förrän den 1 februari 2017 eller senare, kommer att få förmånen av att kunna begagna sig av den nya regeln. Om provningen skedde någon gång under perioden 20 juli 2016 – 31 januari 2017 får den nya regeln däremot inte tillämpas, utan utvisningsbeslutet står fast. Om utlänningen hann få sitt beslut redan den 19 juli 2016 eller tidigare, gällde i stället de permanenta reglerna i utlänningslagen.

Wilka möjligheterna är till uppehållstillstånd beror alltså inte på den enskildes förhållanden, utan på Migrationsverkets agerande. Det kan starkt ifrågasättas om detta är en objektivt godtagbar princip. Den grupp som tänkts kunna omfattas av regeln utgör enligt vad som nämnts ca 9 000 personer. Hur många som inte omfattas beroende på kortare handläggningstid hos Migrationsverket framgår inte av remissen.

En annan aspekt på detta med handläggningstidens betydelse är att det är en ny princip i utlänningslagstiftningen att låta handläggningstidens längd utgöra det i stort sett enda skälet för uppehållstillstånd. Även i svensk rätt i övrigt är det inte en princip att låta utdragna handläggningstider i sig vara skäl för att bifalla ansökningar av olika slag. Förslaget väcker i detta avseende frågor som inte alls analyserats i lagrådsremissen. En hänvisning görs visserligen till innehållet i ett EU-direktiv vars genomförande för närvarande bereds inom Regeringskansliet och som reglerar tidsfrister för handläggning av asylärenden, men det har inte framgått att detta innebär att asylrätten som sådan kan knytas till handläggningstider.

Enligt lagrådsremissen har ca 2 000 av utlänningarna redan fått lagkraftvunna utvisningsbeslut, medan de allra flesta av de övriga 7 000 inom gruppen för närvarande har pågående mål i domstol. För de nämnda 2 000 personerna innebär de nya reglerna att en ny ansökan kan göras, förutsatt att utlänningen alltså "befinner sig" i Sverige (se om detta begrepp vidare nedan). För den som har en pågående process i domstol innebär de nya reglerna att målet alltså i första hand ska prövas mot

tidigare regler, men därefter också, om utlännigen i rätt tid ansöker om detta, enligt den nya kompletterande regeln.

Ett av rekvisiten för bifall för de nämnda 2 000 personerna är således att utlännigen inte rättat sig efter ett tidigare lagakraftvunnet utvisningsbeslut. Som flera remissinstanser påpekat kan det ifrågasättas vilken effekt detta har på upprätthållandet av prövningssystemets legitimitet i stort. Enligt Lagrådets mening bör detta belysas på ett mer övergripande plan.

En annan principiell fråga i detta lagstiftningsärende är vilka krav på uppgifter om sökandens identitet som ska ställas i ett ärende om uppehållstillstånd i Sverige. Här föreslås en särskild lösning som anges vara anpassad till den särskilda situation som de 9 000 utlänningarna befinner sig i. Lagrådet återkommer i det följande till detta.

Ytterligare en generell aspekt på förslaget avseende den aktuella gruppen utlänningar är följande. Det ska räcka att personerna har för avsikt att studera i angivna skolformer eller utbildningar. Finns sådan avsikt kan uppehållstillstånd beviljas i tretton månader. Det krävs således inte, som vid övriga grunder för uppehållstillstånd, att studier eller utbildning faktiskt bedrivs (däremot att utlännigen tidigare har studerat i Sverige). Inte heller ska, såvitt framgår, någon kontroll etc. ske av att utbildning faktiskt kommer att påbörjas under de tretton månaderna. Det har under remissbehandlingen lämnats diverse synpunkter på konsekvenserna av denna ordning. Enligt Lagrådets mening behöver konsekvenserna belysas ytterligare.

Uppnås syftet?

Lagrådets granskning ska enligt 8 kap. 22 § 4 regeringsformen avse om förslaget är utformat så att lagen kan antas tillgodose de syften som har angetts.

I lagrådsremissen lämnas förslag om nya möjligheter till uppehållstillstånd för vissa ensamkommande unga.

Det föreslås att en utlännig som har fått, eller annars skulle få, ett beslut om utvisning ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå under vissa förutsättningar. Remissen i denna del tar, som nämnts, sikte på en grupp om cirka 9 000 ensamkommande unga.

Vidare föreslås att studier på sammanhållna yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen eller liknande utbildningar inom introduktionsprogram i gymnasieskolan ska kunna ge samma möjlighet till uppehållstillstånd som studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan.

Bakgrunden till det sistnämnda förslaget är att dagens regler förutsätter studier på gymnasial nivå och fullföljda sådana för att utlännigen ska kunna erhålla ett permanent uppehållstillstånd sedan denne inom en viss

frist fått en anställning. Att uppnå behörighet till ett nationellt program på gymnasiet efter att ha studerat på ett introduktionsprogram under maximalt två gånger tretton månader och därefter klara av att fullfölja en sådan utbildning har, enligt vad som uttrycks i remissen, varit en stor utmaning för många nyanlända.

I remissen redovisas dock inga beräkningar av hur många ur dels den grupp om cirka 35 000 ensamkommande unga som kom till Sverige år 2015, dels eventuellt andra grupper, som kan antas ha behov av studier på sammanhållna yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen eller liknande utbildningar inom introduktionsprogram i gymnasieskolan för att få möjlighet till uppehållstillstånd. Inte heller redovisas när i tiden behov av detta kan beräknas uppstå och hur många av dessa som har behov av studier inom vuxenutbildningen.

I Skolverkets rapport från år 2017, Uppföljning av språkintröduktion (Rapport 454), anges att storleken på denna intröduktion fördubblades från hösten 2015 till hösten 2016, till nästan 36 000 elever. Detta motsvarade cirka 10 procent av alla gymnasieelever höstterminen 2016. Av nybörjarna hösten 2016 var i princip samtliga elever nyanlända. Av dessa utgjorde 17-åringarna den största åldersgruppen (41 procent) och det stora flertalet var pojkar. Andelen elever på språkintröduktion som har gått vidare till gymnasieskolans nationella program är i stort sett oförändrad för de olika nybörjarkullarna sedan år 2011. Det rör sig om drygt en tredjedel av eleverna. Fem år efter starten på språkintröduktion (hösten 2016) hade cirka 20 procent av nybörjareleverna från år 2011 slutfört ett nationellt program med examen eller studiebevis.

Av betänkandet Fler nyanlända elever ska uppnå behörighet till gymnasiet (SOU 2017:54 s. 71) framgår att av de flickor som var 13 år eller äldre vid invandringen, och som var födda utanför Europa och som var flyktingar eller anhöriga till dessa, var 20 procent behöriga till gymnasieskolan (statistiken avsåg åren 2011–2015). Motsvarande andel för pojkarna var 18 procent.

Av allt att döma torde studier på sammanhållna yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen eller liknande utbildningar inom intröduktionsprogram i gymnasieskolan vara den möjlighet som i realiteten står till buds för den stora majoriteten av de ensamkommande unga för att de ska få uppehållstillstånd. Ett betydande antal av dessa torde ha behov av sammanhållna yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen. Samtidigt föreligger ingen skyldighet för kommunerna att anordna sådana utbildningar och någon sådan skyldighet har inte heller föreslagits.

Sveriges Kommuner och Landsting har vad gäller förslagen i deras helhet framfört att ekonomisk kompensation till SKL:s medlemmar måste garanteras för att behoven hos målgruppen som avses i förslaget ska kunna mötas. Vad gäller det ökade antalet elever inom den kommunala vuxenutbildningen har SKL påpekat att de lokala förhållandena avseende sådan utbildning varierar betydligt och ansett att då det saknas underlag för att göra en kvalificerad bedömning av såväl de totala kostnaderna, som

fördelningen av desamma, är det viktigt att konsekvenserna av förslagen analyseras och att det införs en ekonomisk reglering.

Det framhålls i remissen att regeringen har gjort stora satsningar för att åstadkomma en kraftig utbyggnad av yrkesutbildning för vuxna, bl.a. har regeringen tillfört medel för fler utbildningsplatser. Regeringens bedömning är att satsningen på regionalt yrkesvux ger förutsättningar för fler att erbjudas en sammanhållen yrkesutbildning på komvux. Även om utbudet av de olika utbildningarna kan se olika ut i olika delar av landet anser regeringen att de stora satsningar som har gjorts ger kommunerna förutsättningar att erbjuda utbildningsplatser i tillräckligt hög grad.

Det kan konstateras att huruvida de i lagrådsremissen lämnade förslagen om nya möjligheter till uppehållstillstånd för vissa ensamkommande unga också ska kunna realiserats, till en inte oväsentlig del kommer att bero på enskilda kommuners vilja och möjlighet att erbjuda sådana yrkesutbildningar inom vuxen-utbildningen som krävs och detta i tillräcklig utsträckning.

Beredningen

Lagrådet har i många olika sammanhang haft anledning att bedöma hur ett till Lagrådet remitterat förslag har beretts. Utgångspunkten är bestämmelsen i 7 kap. 2 § regeringsformen. Där stadgas att vid beredningen av regeringsärenden behövliga upplysningar och yttranden ska inhämtas från berörda myndigheter samt i den omfattning som behövs från kommuner. Även sammanslutningar och enskilda ska i den omfattning som behövs beredas tillfälle att yttra sig. Konstitutionsutskottet har uttalat sig om betydelsen av beredningskravet (bet. 2008/09:KU10 s. 46 ff.) och framhöll därvid bl.a. att det som föreskrivs i bestämmelsen ska tillmätas stor vikt och att kvaliteten därmed ökar till gagn för demokrati, rättssäkerhet och effektivitet.

I detta lagstiftningsärende har ett utkast till lagrådsremiss remitterats till 77 remissinstanser. Yttranden har även inkommit från andra. Mot valet av remissinstanser synes det inte finnas anledning att rikta anmärkning. Många remissinstanser har emellertid anfört att remisstiden – tre veckor – varit knapp inte minst i beaktande av förslagets svårtillgänglighet, vartill kommer att redan den befintliga lagstiftningen – utlänningslagen, den tillfälliga lagen och den nya tillfälliga lagen – i sig är komplicerad. Bland de instanser som varit särskilt kritiska i detta hänseende finns Migrationsöverdomstolen, migrationsdomstolarna och Migrationsverket, alltså myndigheter med god insikt i den berörda lagstiftningen och särskilda förutsättningar att bedöma och yttra sig om förslagen. Lagrådet har för sin del observerat, ovan under Inledning, att gränsen här har nåtts för vad som är acceptabelt i fråga om hur lagstiftning kan utformas.

Beredningskravet kan inte anses väl tillgodosett. Se också vad Lagrådet anför nedan under 16 f § tredje stycket.

Mot bakgrund av det anförda finner Lagrådet sig inte kunna tillstyrka att det nu remitterade förslaget läggs till grund för lagstiftning.

Prop. 2017/18:252
Bilaga 5

På några punkter har Lagrådet dock anledning att lämna lagtekniska synpunkter.

16 a §

Första stycket 2

Enligt paragrafens första stycke 2 krävs att utlänningen studerar på b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan eller c) heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

Vad som avses med nämnda utbildningar bör utvecklas närmare i författningskommentaren. Samma krav återfinns i 16 f och 16 i §§.

16 f §

Första stycket 5

Enligt paragrafens första stycke 5 krävs att utlänningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs.

Vad gäller uttrycket ”befinner sig i Sverige” anges i lagrådsremissen att den som varaktigt har rest ut ur landet och inte längre befinner sig i Sverige inte omfattas av bestämmelsen. Enligt detta uttalande befinner sig utlänningen således i Sverige om denne har rest ut ur landet men inte på ett varaktigt sätt. Den fråga som inställer sig är om denna tolkning är förenlig med lagtextens ordalydelse.

Motsvarande uttryck finns i 16 e § första stycket 2 som inte föreslås ändras. När den bestämmelsen infördes kommenterades inte uttrycket närmare. I 13 § finns det motsatta uttrycket ”inte befinner sig i Sverige”. I författningskommentaren till den bestämmelsen anges att en förutsättning för att uppehållstillstånd ska kunna beviljas enligt bestämmelsen är att sökanden inte befinner sig i Sverige. Bestämmelsen behandlar endast uppehållstillstånd på grund av anknytning och ändrar inte på principen att asyl endast kan sökas efter inresan till Sverige. Enligt den kommentaren befinner man sig således i Sverige först sedan man rest in i landet.

Uttrycket ”befinner sig i Sverige” finns även i vissa paragrafer i utlänningslagen (2005:716). Det finns inget som tyder på att uttrycket där har det vidare innehållet att utlänningen kan ”befinna sig i Sverige” då denne är i utlandet men inte varaktigt. Så anges t.ex. i 18 kap. 1 a § som en förutsättning för att offentligt biträde ska förordnas att utlänningen enligt huvudregeln befinner sig i Sverige. I förarbetena till den

bestämmelsen anges att det förhållandet att den utökade rätten till offentligt biträde endast ska gälla om utlänningen befinner sig i Sverige är förenligt med rådets direktiv 2005/85/EG, asylprocedurdirektivet, eftersom det enligt artikel 3 endast gäller asylansökningar som görs på medlemsstaternas territorier (prop. 2009/10:31 s. 194).

I sammanhanget finns också anledning att nämna 4 kap. 6 § i den äldre utlänningslagen (1989:529). I dess 4 kap. 6 § angavs att om en ansökan om uppehållstillstånd avslås eller ett uppehållstillstånd återkallas medan utlänningen befinner sig i Sverige ska samtidigt beslut meddelas om avvisning eller utvisning, om inte synnerliga skäl talar mot detta. I förarbetena angavs att ett sådant synnerligt skäl kan vara det fall då det är ställt utom varje tvivel att utlänningen själv kommer att lämna landet (prop. 1988/89:86 s. 164).

Enligt Lagrådets mening kan inte det förhållandet att utlänningen har rest ut ur landet, om än inte varaktigt, rymmas under det i paragrafen angivna uttrycket ”befinner sig i Sverige”.

Tredje stycket

Enligt förslaget ska det inte vara ett hinder för uppehållstillstånd enligt denna paragraf att den sökandes identitet är oklar och att han eller hon inte kan göra sin uppgivna identitet sannolik. Enligt författningskommentaren innebär ”inte kan” att sökanden ska ha försökt göra sin identitet sannolik, men kraven ska dock ”inte ställas för högt”.

I utkastet till lagrådsremiss föreslogs inte någon motsvarande regel. I utkastets allmänna motivering, avsnitt 5.1 under Övrigt, anges emellertid att det är tillräckligt att den enskilde gjort sin identitet sannolik för att uppehållstillstånd ska beviljas och att det finns situationer där sådant tillstånd kan beviljas trots att identiteten inte har gjorts sannolik; ett högre beviskrav borde inte tillämpas för dem som kunde komma i fråga för uppehållstillstånd enligt det aktuella förslaget.

Detta mötte gensaga från bland andra Förvaltningsrätten i Stockholm och Polismyndigheten samt från Migrationsverket. Verket anförde att enligt praxis från Migrationsöverdomstolen den sökande ska ha styrkt sin identitet i ärenden om uppehållstillstånd som inte har sin grund i ett skyddsbehov; för att det lägre beviskravet ”sannolikt” ska gälla borde det framgå vilken avvägning som gjorts i förhållande till statens intresse av att veta vilka personer som fått tillstånd att vistas i landet. Enligt verkets mening skulle det sent i asylprocessen – efter ett avslagsbeslut – finnas små möjligheter att bevisa identiteten och därmed skulle det också saknas förutsättningar för att bevilja uppehållstillstånd i en övervägande del av de ärenden som omfattas av lagförslaget. Ett annat beviskrav skulle kräva reglering i lag.

Det nu föreslagna tredje stycket innebär en sådan reglering. Förslaget har inte varit föremål för något remissförfarande bortsett från att det under föredragningen framkommit att Migrationsverket – ensamt – beretts

tillfälle att lägga synpunkter på förslaget, men om verket anfört något och i så fall vad framgår inte av remissen. Detta innefattar inte någon godtagbar beredning av frågan.

Prop. 2017/18:252
Bilaga 5

Femte stycket

Enligt paragrafens femte stycke får om det finns särskilda skäl uppehållstillstånd beviljas även vid studier på deltid.

I författningskommentaren till bestämmelsen anges följande.

Bestämmelsen har utformats med 16 a § fjärde stycket som förebild. Av förarbetena till den bestämmelsen framgår att särskilda skäl t.ex. kan vara när någon som på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning är förhindrad att studera på heltid eller att någon endast behöver komplettera en utländsk utbildning och sådan komplettering inte kan ske på ett sätt som motsvarar heltidsstudier (prop. 2016/17:133 s. 84). Ett annat exempel på när det kan finnas särskilda skäl är när utlänningsen är förhindrad att studera på heltid på grund av arbete. För att särskilda skäl ska finnas i dessa fall krävs att det inte är fråga om en subventionerad anställning, att lönen och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen och att arbetsgivaren har underrättat Skatteverket om anställningen (jfr 7 kap. 1 b § utlänningsförordningen [2006:97]).

Som anges i författningskommentaren förekommer motsvarande bestämmelse i 16 a § fjärde stycket. Likalydande bestämmelser finns även i 16 d § tredje stycket och 16 g § femte stycket. I författningskommentarerna till dessa tre bestämmelser nämns inte arbete som ett exempel på särskilda skäl. Enligt vad som upplysts vid föredragningen är inte heller avsikten att arbete ska kunna utgöra särskilda skäl vid tillämpningen av dessa bestämmelser. Någon motivering till varför denna skillnad ska göras lämnas inte i remissen.

Enligt Lagrådets mening är det olyckligt att helt identiska bestämmelser på detta sätt genom uttalanden i författningskommentaren avses få olika tillämpningsområden. Till detta kommer att det i en reglering som syftar till att unga utlänningsen ska motiveras att studera möjligen inte ter sig helt självklart för de tillämpande myndigheterna att arbete ska kunna utgöra särskilda skäl för att frågå kravet på heltidsstudier.

Om arbete ska godtas som skäl för deltidstudier i de fall som avses i 16 f § men inte i övriga situationer, bör enligt Lagrådets mening femte stycket i paragrafen lämpligen få följande lydelse.

Om utlänningsen är förhindrad att studera på heltid på grund av arbete eller om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även vid studier på deltid.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna

I punkt 2 anges att en ansökan om uppehållstillstånd enligt 16 f § ska ha kommit in till Migrationsverket senast den 30 september 2018. Enligt punkt 3 får en sådan ansökan göras endast en gång. Dessa materiella regler

Prop. 2017/18:252 om tillämpningen av 16 f § bör föras in i paragrafens text och inte endast
Bilaga 5 framgå av övergångsbestämmelserna.

Förslaget till lag om ändring i lagen om uppehållstillstånd för studerande
på gymnasial nivå

Förslaget upptar i stor utsträckning paragrafer med samma innehåll som paragrafer i förslaget till lag om ändring i lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Lagrådet hänvisar i tillämpliga delar till vad som anförts om dessa.

Finansdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 april 2018

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Lövin, Y Johansson, M Johansson, Baylan, Hallengren, Bucht, Hultqvist, Hellmark Knutsson, Bolund, Damberg, Bah Kuhnke, Strandhäll, Shekarabi, Fridolin, Eriksson, Linde, Skog, Ekström, Fritzon, Eneroth

Föredragande: statsråden Bolund, Fritzon

Regeringen beslutar proposition Extra ändringsbudget för 2018 – Ny
möjlighet till uppehållstillstånd